

*În pas cu vremea pe care o trăim,
cu fireasca dorință de mai bine a tuturor*

MUNCA ȘI RODUL CÎMPULUI

Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor a dezbătut activitatea desfășurată și rezultatele obținute în 1988, acțiunile ce urmează a fi întreprinse în vederea îndeplinirii în cele mai bune condiții a sarcinilor ce revin sectoarelor respective de activitate din Expunerea secretarului general al partidului la recenta sesiune comună a plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a organismelor democratice și a organizațiilor de masă și obștești, precum și pentru realizarea planului și programelor de dezvoltare a agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor în anul 1989.

În cuvîntarea rostită la plenară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o analiză amplă și multilaterală a rezultatelor obținute și a situației existente în sectoarele respective, a dat indicații și orientări pentru activitatea viitoare. Cuvîntarea subliniază că trebuie să se pornească de la faptul că în 1989 trebuie să se obțină cea mai mare producție de pînă acum, la cereale și la toate celelalte culturi. În acest scop, trebuie duse la îndeplinire sarcini de seamă, cum sînt: folosirea cât mai judicioasă a fondului funciar; îndeplinirea programelor de creștere a fertilității solului, buna realizare și folosire a irigațiilor, îndeplinirea programelor de îmbunătățiri funciare și realizarea celorlalte lucrări de creștere a potențialului productiv al pămîntului, toate acestea urmînd a fi duse la îndeplinire în condițiile păstrării și apărării mediului ambiant; încheierea activității de organizare a activității unităților de stat și cooperatiste, de or-

(Continuare în pag. 3)

ION DUMBRAVA

CHIPUL FIECĂREI COMUNE

Ceea ce reprezintă un unicat fericit cu multe decenți în urmă, azi tinde să devină un fapt de domeniul firescului în fiecare centru de comună, în fiecare localitate rurală a patriei. Se schimbă chipul tuturor așezărilor și, în această amplă, rapidă și necesară evoluție spre cote superioare de civili-

zație, multe din comunele țării se pregătesc să devină centre agro-industriale, localități urbane dotate cu toate cele necesare, astfel ca locuitorii lor să poată trăi și munci în liniste mindri, stăpîni și beneficiari ai roadelor eforturilor creatoare.

reportaje în paginile 12-13

Iarna pe uliță

Priviți tabloul și, neîndoiește, vă veți aminti de George Coșbuc

- „Ce-i pe drum atîta gură?”
- „Nu-i nimic. Copii ștrengari”
- „Ei, auzi! Vedeai-aș mari !...”

Ocolul lumii într-un... vagon

Dacă altădată scriitorul Jules Verne propunea cititorilor săi să urmărească peripețiile extraordinare ale unei călătorii în jurul lumii cu un balon dirijabil, astăzi, un reporter, nimerit din întâmplare în gara Aradului nu poate să treacă cu vederea întreprinderea aflată vizavi, ale cărei vagoane fac ocolul întregului pămînt, străbătînd taigaua siberiană ori deșerturile Australiei, sahara nigeriană ori pampasul argentinian, pădurile braziliene ori preria americană... Din orașul de pe malul Mureșului se urnesc garnituri întregi de vagoane la export pentru R.S.F. Iugoslavia, Grecia, R.P. Ungară, R.S. Cehoslovacă, R.D. Germană, R.P. Polonă și Țările de Jos, pînă la Marea Baltică și Marea Nordului. Ferestrele ori obloanele vagoanelor arădene se oglindesc și în apele Golfului Mexic, ale Mării Caraibilor, ale Mării Roșii, transportă mărfuri și călători în Cuba, Mexic, Egipt, Columbia, Peru, Algeria, Gabon, Mozambic, Angola, Israel, Siria, Irak, Iran, Sri-Lanka, Indonezia, Bangladesh, Filipine, R.D. Vietnam, Pakistan, Thailanda. Practic, nu există continent (în afară, bineînțeles, de Antarctica!) unde să nu răsune roțile vagoanelor celei mai mari

și vechi unități de acest profil din țara noastră. În 1986 ea realizează 71,4 la sută din producția de vagoane pentru călători și 43 la sută din producția de vagoane pentru transport marfă a României.

Dar mîndria pe care și-o află seacă cu un fel de superbie și luare aminte „vagonarii” din Arad sînt tocmai... vagoanele metroului bucureștean care se proiectează, se construiesc și se testează pe niște șine aidoma celor din adîncurile galeriilor pentru metroul Capitalei (fotografia din pagina 5 pare a fi fost realizată la București, pe cînd, în realitate, ea vorbește despre marea realizare a colectivului de la Întreprinderea de vagoane din Arad). Peste trei ani, ea își va sărbători centenarul, prilej cu care Costa Buzeșan își va aduce negreșit aminte, cu nostalgie de nestăpînit, de spusele bunicului și tatălui său care au lucrat tot aici cum, pe vremuri, vagoanele erau întoarse cu boi vinjoși, pe „șubină”, pe un fel de placă turnantă pentru a putea trece de pe o linie pe alta. Nu numai bunicul și tatăl, dar și fratele lui Buzeșan a trudit

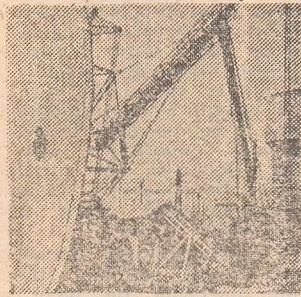
(Continuare în pag. 5)

PAȘCU BALACI

În cuprinsul revistei:

Strategiile energeticii

Noi argumente privind
resursele neconvenționale

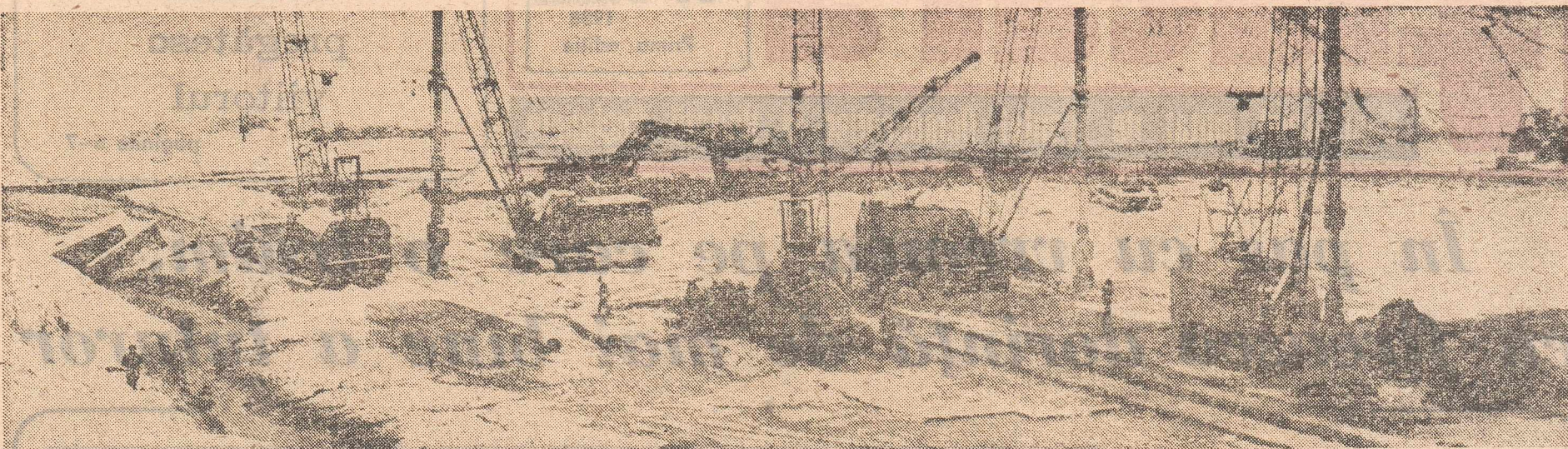

pagina 7

„Exiști în măsura în care afirmi”

Interviu cu profesorul
Alexandru Piru

pagina 9

1. Vocile

Cind inginerul Mihart Stelian, șeful brigăzii 31, care construiește Nodul hidrotermic de la Gostinari, deschide containerul său, un val de căldură luminoasă năvăli dinăuntru și aceea senzație plăcută de adăpost uman în mijlocul unei furtuni dezlanțuite al cărui prag odată trecut, în intimitate aceea de culcuș primordial îți redobindești deplină siguranță și luciditatea asupra întregii situații. Abia în această stare poți lua o decizie calmă și înțeleaptă, cu adevărat folositoare.

— Cum merg margaretele? — tună el în loc de bună dimineață. Încă nu se luminase bine de ziua, dar parcă aici mai ține căeva seama de limitele absolut convenționale dintre întuneric și lumină. Cum nu-i răspunde nimeni dinăuntru, se întoarce spre tinărul inginer stagiar din spatele său: în containerul asta se face de serviciu permanent la stația de pompe. De asta am găsit căldură și lumină aprinsă. Cum pîlpile lumina sau se sting, se dă alarma: nu funcționează margaretele! Floricelele astea trebuie să zbirniie continuu zi și noapte. Dacă stau două ore, am pus-o de mămăligă!

În container se străduiau să coexiste, cu toată decența, trei rinduri de paturi suprapuse, un cuier desolat de povara șubelor, cizme de cauciuc, un su gros, cu un capăt în tavan (ce-o fi cu „covorul” asta aici? gîndi stagiarii) iar de spătarul unui pat de la „etaj” atîrnau patru stații de emisie-recepție aproape explodînd de vocile dinăuntru lor. Spațiul îngust, drămuț pe fiecare centimetru, fiecare lucru exact la locul lui — nimic de clintit din această ordine! — îi actualiză în imaginația matinală a tinărului inginer ideea unei capsule cosmice în care cosmonauții se mișcău cu aceeași precizie îndelung exersată printre expansiunile rigurose reținute ale lucrurilor.

Șeful de brigadă începu să se dezbrace de rolul său de bucurăștean nocturn și să intre în salopeta și cizmele enhasului nr. 3 cum îi spun ei nodului hidrotermic. Cu o mină își trage cizmele, cu cealaltă apasă pe clapa stației: „Ghiță, pornește mașinile!... Piatră spartă, că încep iar ploile și e nasol. Roman unde e!” „Cred că cineva ne-a bruiat”. „Ghiță, recepție!” „Vă ascultă”. „Unde-i Roman? Cum stăm cu carcasa? Dă drumul la Kelly!” „Lăsați-mă să vorbesc. Trece pe unu!” „Caut-o pe Doina. Întreab-o cit e cota jompului. Avem o cotă obligatorie la care trebuie să coborim apele!” Apoi își aminti de inginerul stagiar. Apăsă pe clapa stației. O închise. Se întoarce către stagiari: „Sint din 12 septembrie aici. Dar în primul rînd și înainte de toate...” Se repede la stație. Uitase ceva important: „301, 301, 301! Domokoș, mă auzi? Domokoș! Domokoș!!! Tă-te Dumnezeu de stație. Merg și astea ca dracu!”

Într-o cineva pe ușă. Cizme, pufoaică, barbă, cordonul stației în diagonală pe piept: „Unde-i stația mea? Asta nu merge pe 4”. „O fi umblat cineva azi-noapte!” „Eu ca ce vorbesc? Nu face contact. Fă rost de un electrician. Punem bateriile să vedem dacă merge”. Din nou către tinărul inginer: „Mă scol la 5 dimineață, ajung acasă la 9 seara. Z. de zi, din noapte în noapte. Asta-i viața... Am terminat la Timișoara, am lucrat în proiectări, apoi am revenit pe șantier... Două motive

mă fac să rămîn aici. În primul rînd, meseria! În al doilea rînd, am trei copii. Asta sper că vă spune totul!” Vocile în stație gilgăie într-una întărind și ele senzația de navă înaintînd în spații. Se repede iar la una din stații: „Sintem cantina Colibași 2. N-avem apă. Anunțați cisterna brigăzii Brașov!” „Bine, Mariana! L-ai găsit pe topometru? Caut-o pe Doina. Vreau să facem o măsurătoare de zece minute la apele jompului. Încearcă să prinzi clujenii. Antrepriza Cluj nu-mi răspunde. Bine. Lasă-i în pace. Dă o fugă pînă acolo. Da... am peridocul. Să vină la 12. Trebuie să ne cuplăm cu o macara. Luăm carcasa!” „Tov. Mihart, sint Doina. Recepție”. „Te-am căutat. Cit e cota jompului? Trebuie să coborim apele la o cotă obligatorie...”

Ușa se deschise din nou. Intră un om mărunț și energic, cu ochii verzi, extrem de jucăuși,

citorva stadioane își strîmtează pîlnia pe fundul căreia mașini de cele mai diverse forme și înfățișări face mișcările cele mai imprevizibile cu putință, completîndu-se reciproc într-o țesătură de traiectorii al cărui sens scapă la prima vedere noului venit dar pe care inginerul Mihart Stelian le citește cu precizie și familiaritatea ochiului obișnuit cu alfabetul său zilnic de lucru.

La cota cea mai de jos a acestei pîlnii lunare, apele jompului se întind limpezi, sticloase și verzi, cu claritatea lacului de pe fundul unui circ glaciar. În mijlocul apelor — cele două stații de pompare. Margaretele! Una din ele, acoperită cu pefeșele pare mai degrabă o locuință lacustră — cabana Bilea lac — decît ce este de fapt în realitate. Apa din infiltrații e rana numărul unu a oricărui Nod hidrotermic. Pentru viitorii pereți de beton ai ecluzelor, ba-

nouri de ecranare, să nu permită infiltrații laterale sub presiunea masei hidrostatice a apei acumulate. De la ele încep, în aval, lucrările de bază: barajul, ecluza și centrala. Din cauza apei s-au surpat malurile șanțurilor săpate de Kelly. După retragerea apelor, au fost scoase armăturile, a trebuit să se sape din nou șanțurile adînci, să se umple din nou cu bentonită, să se pună armături și să se toarne alte btoane. Nu e de glumit cu apele. În două zile paralizază tot șantierul!

Cu ocazia asta au fost aduse, însă, două grupuri electrogene. Tot răul spre bine! Cînd cade tensiunea, cînd pîlpile becul de serviciu din container, pornesc grupurile. Pompele merg astfel zi și noapte fără oprire. Scot pe oră în jur de 1.600 mc de apă. De-abia răzbesc cu atîta apă care izvorăște de pretutindeni. Jompul colectează fără odihnă. La pompe e flux con-

— Cornetu, în preajma Anului Nou, „a impuscat” un cablu de înaltă tensiune. S-a ars. Pînă s-a detectat unde-i defecțiunea, pînă s-a remediat, a durat câteva zile. Cablul asta alimenta întreg Nodul hidrotermic 5. Era cordonul ombilical al celor trei șantiere comasate acolo. Ce s-a întimplat? Cablul făcea o subtraversare pe sub drumul public. Au fost ploii, au venit apele în pantă, au surpat din taluz. Greutatea nisipului și pietrișului dizlocat a împins cablul pînă a impuscat. S-a defectat întreaga celulă de înaltă tensiune. Iar o remediere e mult mai grea de executat ca o lucrare nouă, luată de la început!

Ușa containerului se deschise și pentru câteva clipe apără în cadrul ei capul șefului de brigadă: „Ai dat drumul la pompe? Cu cite mergi?” „Cu patru, șefu!” Bine. Bag-o și pe-a cincea!” Apoi în stație: „Tovule, lucrăm cinstit! Ziceai că-mi dai mașini. Am discutat clar: două mașini ține-le la tine, trei urcă-le pe dig!” „Două cară și pentru noi, iar trei încarcă pe batardou.” „Fortuți treaba, nu ne mai jucăm!” „Trebuie mașini de Neamț aduc piatră pe contur”. „Bine, Vasile, nu te supăra dacă mai verific și eu”. „Nu, domnule inginer, știți că nu mă supăr niciodată!” Închide stația: „La să mai vedem ce face fata asta cu cota la pompare”. Șeful de brigadă dispără în rafala înghețată a crivăului care-și trimise o trombă pe ușa containerului, înăuntru.

La Cornetu n-a fost curent vreo trei zile. Și lucrau trei șantiere. În acele zile din preajma Anului Nou au stat. Veneau șefii, se uitau la pompe, tipau: „Porniți-le! Trageți apele!” Cu ce, dacă nu era curent? Nu putea fi scoasă cu gălețile! În tot acest timp nu numai că stagna producția dar se întimpla ceea ce era mai rău: apele creșteau, vielene, centimetru cu centimetru. Toți stăteau buimăciți pe malul jompului și vedeau cu proprii lor ochi cum cresc apele în timp ce electricienii căutau înnebuniți să detecteze arsura pe cablu.

Pompele nu se înecă în asemenea situații. Sînt așezate pe un flotor care le înalță odată cu fluxul. Crește apa, scită și flotorul. Crescînd însă apa, crește și distanța dintre pompe și mal. Treptat, treptat, puncta care leagă stațiile de mal a fost înecată în apă, clipă de clipă malurile jompului deveneau tot mai largi, tot mai înalte, fluxul năvălea pe platou peste utilaje.

Apa periclitează mai puțin motoarele cu ardere internă, dar amenință distrugător pe cele electrice. După scăderea apelor, motoarele electrice inundate trebuie demontate, verificate, remediate, spălate milu depus, fleoșcăiala mîloasă uscată, montate din nou, verificate în funcționare și abia apoi pornite în sarcină. În pîlnia Nodului hidrotermic sînt instalate Kelly, macaralele R.D.K. (două excavatoare Kelly sînt deservite de o asemenea macara), rămăseseră excavatoarele S 3602 (liebher), draglinele NOBAS. Patru macarale erau în apă, o macara turn. Și apele creșteau continuu peste șenilele mașinilor, ajungeau la coroana de rotire a utilajelor, amenințau motoarele lor electrice. Mașini de pe trei șantiere. La portile barajului Cornetu, în aval. În noaptea dintre anii 1987—1988.

(Va urma)

ION ZUBAȘCU

Vocația stării de șantier

REVELION CU MARGARETE DEZGHEȚATE

urmat de un al doilea, potolit în mișcări al cărui calm completează de minune agitația primului. Amîndoi par familiarizați cu spațiul restrîns și prezența șefului. „Aaa!” — exclamă acesta — uite-l și pe bătrînul lup de mare Reiz! Cum stați cu margaretele?” „Bine, șefu, dacă mai coborîm încă 5 metri, luăm drapelul! Vă spun eu, șefu!” „Ce cota avem la jomp?” Dar nu mai așteaptă răspunsul: „La să vedem, n-a venit fata aia cu topometru?” „Si ieși.” „Da, taie nu giună crivățul asta!” — gîndi el afară și-și infundă capul în gulerul șubei respirînd aerul înghețat prin blana moale a gulerului. „Dacă ar prinde cineva frîmîntarea oamenilor, zbuclum... viața lor de zi și noapte... Oamenii ăștia în suhe imbibato de ulei, cu salopete sli-noase de motorină, minjiți și-n cerul gurii cu ulei de motor... oamenii ăștia pe care nu dai doi bani cînd îi vezi cum arată... Cu ei se fac toate lucrurile mari în lumea asta și din tot frecușul zilnic... Cînd te gîndești...” „Domnule inginer, nu aducem tuburile?” „Bine băieți, continuăm cu sparge-vaiuri. Terminăm capitolul ăsta!”

2. Jompul

Privită de la cota cea mai înaltă, de pe digul batardou conturată deja cu centura de sparge-valuri care apropie acest front de lucru de forma sa finală, groapa în care se lucrează acum la viitorul Nod hidrotermic 3 seamănă, prin dimensiunile sale, mai degrabă cu un crater lunar decît cu ceva cunoscut de pe planeta noastră. Un amfiteatru de dimensiuni

raului și hidrocentralei se fac excavări la mari adîncimi. Săpăturile acestea de milioane metri cubi de pămînt se realizează, evident, în trepte. La o anumită cotă de adîncime, apar apele de infiltrații. Ca să poți excava la acea cotă, trebuie să scapi de ape. Care cresc într-una zi și noapte, fără încetare. Se sapă atunci un jomp urias, cu cîțiva metri mai jos de cota la care se lucrează, o groapă care colectează toate izvoarele de pe fundul platoului.

În mijlocul lacului acestuia, stațiile de pompare evacuează fără încetare apele în afara craterului, în albia deviată și mult mai înaltă a Argeșului. Dacă nu scade continuu nivelul apelor din jomp, nu se poate excava la cota propusă. De aceea, cînd intră șeful de brigadă în containerul său, în loc de salut întrebă: „Cum merg margaretele?” Formula aceasta ține loc de bună dimineață pe buzele tuturor celor care lucrează la Nodul hidrotermic, de la director la ultimul excavatorist de pe Kelly. Dacă apele scad, toată lumea e mulțumită: „Bun! Avem front de lucru. Terminăm la termen!”

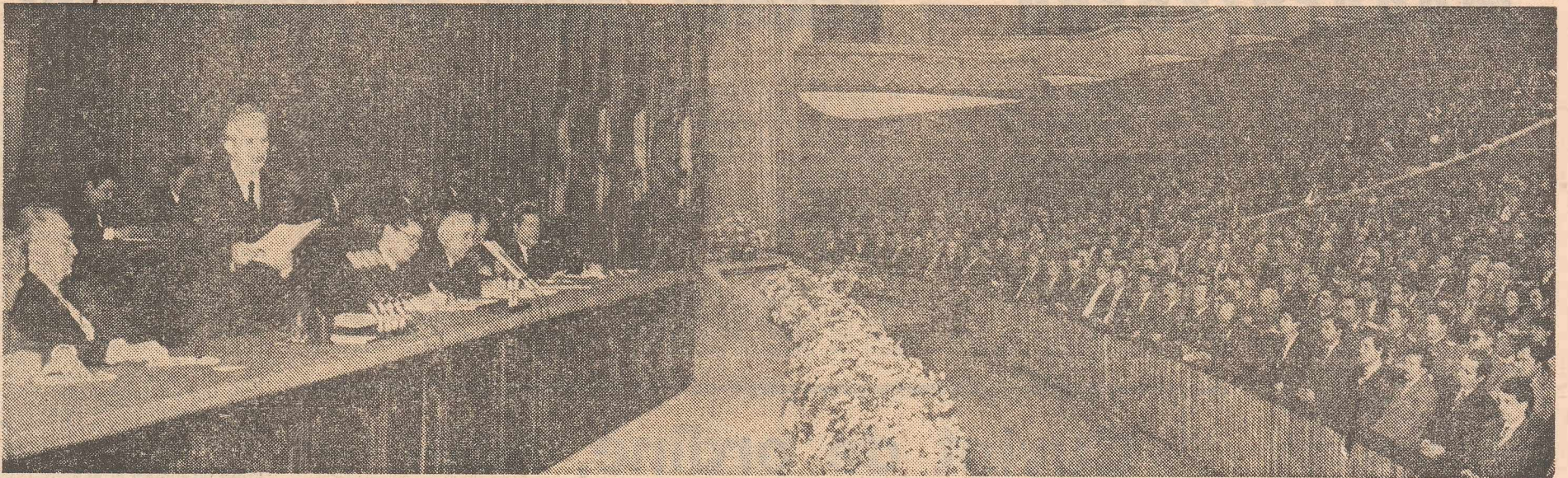
Cu puțin timp în urmă a fost o inundație. A scăzut tensiunea curentului și pompele s-au oprit. Apa a început să crească, să treacă peste șenilele excavatoarelor Kelly. Mașinile astea, cu gîturile lor verticale și lungi ca niște girafe preistorice lucrează pentru frontul de retenție. Săpă șanțuri înguste și adînci de zeci de metri în care se vor pune armături și se vor turna betoane ca zidurile acestora de sub fundul lacului să joace rolul unor pa-

tinuu, în trei schimburi, în toate domeniile, în toate sărbătorile. N-au! Mai, n-au Revelion. Epuismului apelor! Totul e ca pompele să nu se oprească niciodată.

„Aici e jocul cel mare, zice omul mărunț cu ochii verzi și jucăuși, rămas în container după ce șeful de brigadă ieși în viscolul de afară. Dacă înima canalului e ecluza, noi, pompele sintem inima inimii!” Tinărul inginer Dan C. auzise ceva de povestea din noaptea de Revelion, de la Cornetu, și cum rămase doar cu electricianul Ilie Silviu și cu mecanicul Reiz Igeabi, profită de ocazie să afle amănunte despre întimplarea care făcuse ocolul șantierului. „Și cum a fost cu Revelionul de anul trecut?” — îi întărîță el pe cei doi care atît așteptau. Era doar povestea vieții lor. A unor vieți petrecute în întregime pe toate marile șantiere ale țării. Niciodată nu vor mai avea un Revelion ca și cel din noaptea din spre anul 1988, în aval de ecluza de la Cornetu a Nodului hidrotermic 5. O spuneau cu plăcere tuturor celor noi veniți pe șantier, regretînd de fiecare dată că nu-i filmase în clipele acelea nimeni sau, cum zisesse careva, la un timp după aceea: „Erați buni de dat la televizor de eroi pozitivi!”

Pompele astea, preafrumoasele margarete ale jompului de pe fundul Nodului hidrotermic 3 Gostinari, au venit aici de la Cornetu, din amonte. De existența lor se leagă una dintre cele mai frumoase povești din cite îi fu dat tinărului inginer Dan să audă în viața lui de șantierist de pînă acum. Acolo,

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu a avut loc Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor

În pas cu vremea pe care o trăim, cu fireasca dorință de mai bine a tuturor

(Urmare din pag. 1)

ganizare a fermelor, corespunzător cu normele stabilite și cu programul de organizare științifică a activității agriculturii; realizarea, în 1989, a cel puțin 35 de milioane de tone de cereale, iar în cincinalul 1991-1995, a unei producții care să ajungă la 45 de milioane de tone, fapt care va asigura satisfacerea în bune condiții a tuturor necesităților societății noastre, va crea baza pentru buna dezvoltare a zootehniei și va asigura și rezervele necesare de cereale pentru alte nevoi; stabilirea, în fiecare întreprindere agricolă de stat, în fiecare cooperativă a măsurilor necesare pentru a se asigura realizarea minimă a producțiilor din plan, atât în ceea ce privește producția cerealiară, cit și legumicultura, viti-

cultura, pomicultura; realizarea programelor din sectorul zootehnic privind efectivele de bovine, ovine, porcine, păsări, de ameliorare a raselor și de creștere a producției animaliere; rentabilizarea tuturor unităților agricole, de stat sau cooperatiste; îmbunătățirea activității stațiunilor de mecanizare a agriculturii, inclusiv rentabilizarea lor; îmbunătățirea activității de cercetare, de creare de soiuri și de rase noi; acordarea unei atenții mai mari pisciculturii, sericiculturii și apiculturii; organizarea mai bună a stringerii recoltei în anul viitor, astfel încât să nu se mai depășească termenele stabilite, să se aplice tehnologiile moderne și, ca urmare, să se recolteze la timp și fără pierderi. În ceea ce privește industria alimentară, în cuvintare se spune: „Este necesar

ca, pe baza asigurării produselor agricole, vegetale și animale, să realizăm în bune condiții producția industriei alimentare, în sortimentele și de calitate stabilite prin lege. Inclusiv planul trebuie să corespundă prevederilor legii. Avem condiții, și trebuie ca toate centralele din industria alimentară să-și revadă activitatea și să-și îndeplinească obligațiile pe care le au. Sînt necesare măsuri hotărîte ca, realmente, industria alimentară să asigure, corespunzător prevederilor planului, buna aprovizionare a populației cu toate produsele alimentare, în conformitate cu programul de aprovizionare”.

Secretarul general al partidului a subliniat că este necesar să se asigure desfășurarea în cele mai bune condiții a ac-

tivității în toate sectoarele, creșterea spiritului de răspundere, de ordine, de disciplină, pentru ca în toate domeniile să se acționeze în spiritul cerințelor noii etape de dezvoltare a României, să se facă totul pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, precum și a programelor generale de dezvoltare a patriei noastre. „Să facem astfel încît — se spune în cuvintare — și în agricultură să întîmpinăm a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională și Congresul al XIV-lea al partidului cu rezultate cit mai bune!”.

Cei prezenți la plenară s-au angajat, în numele lucrătorilor din agricultură, industria alimentară, din domeniile con-

tractării și achiziționării produselor agricole, silviculturii și gospodăririi apelor, ca, trăgînd toate învățămintele din experiența pozitivă și din deficiențele ce s-au manifestat în acest an, să acționeze cu fermitate, în lumina indicațiilor și orientărilor cuprinse în cuvintarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru realizarea exemplară a prevederilor planului pe 1989, pentru ridicarea producțiilor la nivelul obiectivelor noii revoluții agrare, asigurînd astfel transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, pentru a întîmpina cu noi și tot mai mari succese cea de-a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională și Congresul al XIV-lea al partidului.

Bogăția pămîntului — măsura oamenilor

Cooperativa agricolă de producție Jugur din județul Argeș nu e așezată pe șesuri mănoase. Aici, dintotdeauna, oamenii au smuls cu trudă roade de pe dealuri abrupte, din ripe, dar tot dintotdeauna ei au știut să cultive pomi fructiferi, să crească vite. Cînd am ajuns, mult după începutul acestei ierni pripite, la sediul cooperativei, Gheorghe Petcu, președintele, și Mihai Cristescu, contabilul șef, își făceau gospodărește socotelile și bilanțul nu era deloc rău. „Sîntem la zi cu datoritiile, ca de cînd ne știm (adică din '62 și chiar din '60, de pe vremea întovărășirii, cînd președintele de azi avea numai 26 de ani și tot președinte era), n-avem nimic de dat la nimeni, n-am avut niciodată pierderi”. Se estima o depășire a beneficiilor de peste 400 000 lei și, firește, cei 430 de membri cooperatori vor „simți” prin propriile venituri aceste depășiri.

În zootehnie, planul era realizat în întregime, erau chiar depășiri la lapte de vacă, satisfacția contabilului șef că „se-ncheie bine anul” avînd, în acest sector „de bază” destule temeri. Și pentru vaci și pentru cele 2 000 de oi, baza furajeră e asigurată din producția proprie. Și finul și sfecla și porumbul și tot ce mai e masă verde, ce a fost adică pînă la arsura frîgului de la sfîrșitul lui octombrie, sînt însoțite, sînt pregătite pentru bucătăria care, zi și noapte, toată iarna „va pregăti” meniuri gustoase pentru că și laptele și carnea nu le ai dacă animalele nu sînt îndestulate”.

„De bază” este și sectorul pomicol, planul s-a realizat și aici, cu o depășire substanțială de peste 350 tone la prune. Dar chiar și sectoarele auxiliare, vărări, sectorul de bolovani de

riu și produse balastiere, gate-
rul ș.a., din moment ce au avut
venituri planificate de două mi-
lioane și-au mai adus și depă-
șiri de 400 000 lei sînt cam tot
„de bază”.

Asadar, anul se încheie și „se încheie bine”, griji mai rămîn, însă și nu e vorba doar de gri-
jile firești „ale anului ce vine”,
ci chiar de munca fiecărei zile,
pentru că munca n-a încetat, se
fac ele bilanțurile, că așa tre-
buie, dar se lucrează în conti-
nuare. În primul rînd în zooteh-
nie, unde nu se poate altfel, dar
și în pomicultură unde pomii
plantați sînt protejați împotriva
rozătoarelor, unde se mai lu-
crează chiar pe îngheț pentru
realizarea gropilor în vederea
plantărilor din primăvară pen-
tru cele 12 ha de pîr care re-
prezintă noua investiție a uni-
tății. În această plantație se vor
aplica rezultatele unei stațiuni
de cercetări pomicole din Dolj.
„Nu se mai poate fără știință,
spunea președintele, poate că
mai ales pe terenurile mai gre-
le, mai sărace, trebuie și mai
multă știință și ne gîndim, așa
cum ne cere secretarul general
al partidului, tovarășul Nicolae
Ceaușescu, și în recenta Cuvin-
tare la Plenara lărgită a Con-
siliului Național al Agriculturii,
Industriei Alimentare, Silvicul-
turii și Gospodăririi Apelor, să
folosim tot ce e mai eficient,
mai nou în agrotehnica specifi-
că zonelor de deal, să obținem
producții comparabile cu acelea
de pe cele mai bune pămînturi.
Pentru că nu există pămînt să-
rac dacă oamenii sînt harnici și
știu să se folosească de rezulta-
tele cercetării științifice. Soiri-
le timpurii și cu perioadă scur-
tă de vegetație sînt pentru noi,
cei așezați mai spre munte, aur
și trebuie să sprijinim, cit pu-
tem noi, cercetarea pentru a le

obține și a le perfecționa per-
manent”.

Comuna e mare, are vreo 4 000
de oameni, la C.A.P. lucrează
doar 430. Evident, mulți oameni
sînt muncitori, mineri mai ales,
apoi nici nu s-ar mai putea, la
productivitatea muncii de azi,
să mai lucreze tot satul în agri-
cultură. Și totuși, chiar așa fi-
ind, cooperatorii sînt adesea sau
au fost muncitori. Printre cei
mai harnici, sînt destui „tineri
pensionari”, adică foști mineri,
Ion Soroiu și Gheorghe Floroiu
„la vegetal”, Ion Machedon la
zootehnie. Alături de șefa de
echipă Viorica Căprăreanu de
la vegetală, de Dumitru Anghel
și un alt Gheorghe Floroiu de la
zootehnie, „tărani de profesie”,
ei sînt frunțașii. Și tot un muncitor,
adică un tehnician care a
lucrat la mină, Gheorghe Spă-
taru, care coordonează moderni-
zările în zootehnie și care a
reușit, cu oamenii săi, să termi-
ne într-o lună un grajd „de la
temelie la acoperiș” este, nu
doar pentru conducerea coope-
rativiei, un om extraordinar. Și
electrician și sudor și mecanic
și, mai ales, harnic, el înseamnă,
practic, pentru cei din Jugur,
„legătura cu industria” fără de
care nici o activitate agricolă nu
mai e, în acest moment, de con-
cept.

Ningea la Jugur, oamenii se
pregăteau să primească oile care
vin de Anul Nou din trans-
humanță. Contabilul șef mai
avea cîteva hîrtii de întocmit,
„nu multe, pentru că nu e ne-
voie, multe vrem și trebuie să
fie fructele și kilogramele de
lapte”. Nu se întocmea și nici
nu s-au întocmit la Jugur nici
o hîrtie de justificare a nereali-
zării și pentru că nu era ni-
mic de justificat și pentru că
oamenii de aici muncesc, pro-
duc și numai la lăsarea iernii
socotesc ce au realizat și-și în-
tocmesc, luînd în calcul ca de
fiecare dată, hărnicia, planuri
mai ambițioase pentru anul care
vine.

CONSTANTIN DUMITRU

Nisipul îmblînzit de pădure

Nu-i ușor să conduci un ocol
silvic tocmai în zonele de sil-
vostepă cînd dunele de nisip
se mișcă de la o zi la alta, cînd
salcimul, datorită secetei și po-
luării, se mai usușă și el, cînd
turme de capre, din neglijența
nu știu cui îți mai pasc une-
ori puietii, nu-i ușor, îmi zice
tovarășul inginer Ion Bercea,
șeful Ocolului silvic din Calafat,
dar el și încă o mină de oa-
meni înimoiși au reușit într-un
timp relativ scurt să învingă
greutățile, să pună pe picioare
hectare întregi de pădure, aici
unde lemnul e căutat ca piinea
caldă. Peste 8 000 de hectare de
pădure sînt aruncate acestui
ocol silvic, ele se întind pe dune
de nisip, pe interdune și în
Lunca Dunării, peste a căror
ariditate tronează salcimul (75
la sută din suprafață) urmat de
plopul veșnic însetat de apă „
tremurător și, bineînțeles, de
salcie. Să lichidezi toate poie-
nile și pădurile neregenerate
din fondul forestier pentru mai
buna utilizare a terenurilor și
eliminarea golurilor (la Ciuper-
cenii Vechi și Desa), să înti-
nerești zeci de hectare în zona
Arceni, făcînd din mlaștini,
pînă mai ieri născătoare de
napură și pipirig, loc ideal pen-
tru plop și salcie, îți trebuie
multă trudă, ingeniozitate și
pricepere. Și mai trebuie și un
pic de suflet. Și suflet au pus
inginerul Ion Bercea, inginerul
Gheorghe Catană, tehnicianul
Nanu Toma, pădurarii Florea
Neacșu, Constantin Păsărelu,
Ion Beloiu, Constantin Ban-
ghea ș.a. Dovadă că toate lu-
crările de îngrijire și condu-
cere a arboretului (degajări,
curățiri, rărituri, tăieri de igie-
nă, elagaj artificial la plop) au
fost executate la timp și de
bună calitate. „Bineînțeles, îmi
zice șeful de ocol, mergînd

spre ocoalele silvice ale Magla-
vitului, că în ultimii ani din
1986 cînd a avut loc ședința
Comitetului Politic Executiv
referitoare la fondul forestier,
pînă la recenta Plenară lărgită
a Consiliului Național al Agri-
culturii, Industriei Alimentare,
Silviculturii și Gospodăririi
Apelor, preocuparea noastră
pentru conservarea pădurilor și
în speță a pădurilor de salcim
„a prins rădăcini”. Concret,
nu mai facem deloc tăieri rase
la salcim, decît lucrările de în-
grijire menționate mai sus, iar
la plop și salcie s-au redus su-
prafețele parchetelor la maxi-
mum 3 ha, conform prevederii
Legii nr. 2 din 1987. Deci, la noi,
în special, dar nu numai, —
revine îngîndurat tînărul ingi-
ner —, a tăia pădurea nerațio-
nal înseamnă dereglarea, în-
tr-un timp foarte scurt, a sis-
temului ecologic existent în sil-
vostepă. De 11 ani de cînd am
venit la această unitate, am
urmărit cu minuțiozitate feno-
menele meteorologice și am fă-
cut statistici. Ele arată că 10-
12 zile din an, în această zonă,
nu bat vînturi. Restul... Dum-
neavoastră știți cum ar arăta
terenurile agricole fără centu-
rile forestiere, fără aceste
perdele ocrotitoare care sînt
pădurile? Nu e greu să-mi
închipui; ariditate, furtuni de
nisip, producții sărace.

Într-adevăr, aici lucrurile
merg mai bine, dacă am mai
aminti și păstrăvăria de la Hu-
nia, unde se obțin rezultate
deosebite în condițiile apelor de
șes, căci totul s-a făcut și se
face cu pasiune, cu convinge-
rea că nisipul îmblînzit de pă-
dure, tocmai el, cel atît de
schimbător, poate deveni semn
statornic pentru sănătatea pă-
mîntului.

VIOREL VARGA

Modernizarea — drumul sigur al progresului

La întreprinderea mecanică navală din Galaţi timpul nu stă în loc, aşa cum nu stă nici Dunărea aflată la doi paşi. Pentru ca anul 1989 să fie tot la fel de bun ca anul care se încheie, oamenii au de exprimat însă nu doar frumoase gânduri de viitor. De fapt, întreprinderea munceşte încă de pe-acum, în bună măsură, în contul anului următor. Cum spune inginerul Cornel Căndrăb, şeful serviciului producţie, planul pe trimestrul întâi a fost defalcă pe luni şi secţi, asigurându-se lansarea în fabricaţie a produselor din luna ianuarie. Şi iată ce ne spune la rândul lui şeful serviciului plan-dezvoltare, inginerul Ion Bujoreanu: „Pentru 1989 se prevede o creştere cu 7,3 la sută a producţiei marfă. Această prevedere de plan urmează să fie realizată numai pe seama creşterii productivităţii muncii şi prin aplicarea măsurilor din programul de organizare ştiinţifică şi modernizare a producţiei. În 1989 va continua, la o scară mai mare decât până acum, acţiunea de înnoire a produselor noastre. Avem o bună experienţă în această direcţie, numărul produselor noi şi modernizate fiind, în 1988, de peste 150. Mai exact, 156. Este nevoie de extinderea acestei acţiuni pentru că exigenţele de calitate şi competitivitate nu sînt deloc teoretice, ca să zic aşa, ci ele se exprimă cit se poate de concret şi de ferm în comenzile pe care le primim din partea şantierelor navale. Iată, de pildă, pe '89 şantierul au contractat pentru export o serie de nave pentru care întreprinderea noastră trebuie să asigure întreaga gamă de agregate, mecanisme de punte, tablouri de acţionare. Acestea sînt nave ce urmează a fi construite după proiecte noi, care au fost deja executate de institutul de specialitate, ICEPRONAV, şi avizate de partenerii externi. Înăptuirea acestor proiecte porneşte însă de aici, dintr-o întreprindere ca a

noastră, şi e lîmpede de ce în 1989 nu putem oferi acelaşi tip de utilaj naval ca în anii trecuţi”.
Întreprinderea livrează anual în jur de 3 200 de tipuri de produse destinate echipării navelor. Dintre acestea, unele nu-şi mai păstrează decât numele, de la un an la altul, realitatea fiind că gradul de înnoire poate merge pînă la reproiectarea în întregime a lor. În acelaşi timp, vom vedea, se introduc în fabricaţie şi produse despre care nici nu se vorbea, în urmă cu cîţiva ani, dar a căror prezenţă a devenit

ra întreagă a complexităţii lui tehnice. Pe lista de noutăţi a întreprinderii se află, bunăoară, şi un anume tip de barcă de salvare. Numai că prin asta se înţelege ceva mai mult decît ar crede cineva care se cam ţine departe de apă şi a văzut cum se salvează marinarii din filmele cu pirăţi. Făcută din fibră de sticlă, superîgnifugată, o asemenea barcă este de fapt un vapor în miniatură, cu motor, cu staţie radio, dispunînd de tot ce e necesar pentru supravieţuirea a 56 de oameni. Cu astfel de bărci sînt echipate petrolierele

încercare trecută cu bine a fost „proba de stabilitate”. Cum barca poate fi înclinată, în timp ce atinge suprafaţa apei, ea trebuie să revină la poziţia normală, de plutire în cîteva secunde. La fel de importantă e „proba de foc”, căci nu trebuie uitat că se urmăreşte salvarea unor oameni în dramatica împrejurare cînd petrolul poate să ardă, pe mare, pe o distanţă de cîteva mile. Sigur că barca este închisă, însă cu asta nu s-a rezolvat totul, intrucît pereţii ei, fie şi din fibră de sticlă, se pot incinge rapid. De aceea, în momentul

unor cerinţe tot mai stricte impuse navigaţiei în ultima vreme, în primul rînd de-a nu polua mările şi oceanele. Astfel de noutăţi sînt, bunăoară, separatoarele de santină sau agregatele de tratare a apei reziduale cu ajutorul bacteriilor. Putem spune că, din acest punct de vedere, viaţa navigatorilor s-a complicat, dar asta înseamnă că şi întreprinderii, ca producătoare de utilaj naval, îi revin răspunderi noi. În aceasta şi constă, aici, „proba de foc” a anului următor. Asimilarea de produse noi, competitive pe plan mondial, e una dintre datoritiile de prim ordin ale întreprinderii.
În lumina conceptelor, orientărilor şi indicaţiilor cuprinse în magistrala Expunere prezentată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la 28 noiembrie, adoptată ca program de muncă şi acţiune revoluţionară pentru partid, pentru întregul popor, colectivul întreprinderii de mecanică navală din Galaţi îşi concentrează astfel eforturile pentru a da viaţă, cu dăruire şi răspundere muncitoarească, obiectivelor stabilite, acţionînd cu perseverenţă — după cum rezultă din faptele relatate de interlocutorii noştri — pentru îndeplinirea integrală a planului pe acest an şi pentru pregătirea exemplară a producţiei anului viitor.

Însufleţitoarele chemări adresate de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la Plenara comună a C.C. al P.C.R., a organismelor democraţiei muncitoreşti-revoluţionare şi organizaţiilor de masă şi obşteşti, îşi găsesc un amplu ecou în inimile tuturor celor devotaţi muncii, cauzei nobile de realizare a unei noi calităţi în toate domeniile de activitate, pentru înăptuirea pe această cale a unuiu dinire dezideratele majore pe care le implică progresul necontenit al ţării, procesul de dezvoltare multilaterală a României socialiste.

D. CONSTANTINESCU ■

Cuvînt de ordine, noul

acum obligatorie pe orice navă. Accelerarea, în acest fel, a progresului tehnic, este determinată însă nu doar de răspunderea ce revine întreprinderii pentru onorarea contractelor de export încheiate de şantierul naval. Se ştie că flota noastră comercială a crescut considerabil, în vremea din urmă, că ea reprezintă o uriaşă avuţie naţională, valorînd multe zece de miliarde de lei. Trebuie subliniat însă un lucru, zice Emil Enache, secretarul comitetului de partid al întreprinderii, şi anume că navele acestea, după orice reparaţie, dobîndesc un plus de modernitate, fiind înzestrate cu echipamente tehnice reproiectate, ce asigură performanţe superioare în funcţionarea lor sau un grad sporit de securitate al celor de pe navă. Aceasta este principala răspundere sub semnul căreia se desfăşoară pregătirea fabricaţiei din 1989 la întreprinderea de mecanică navală.

Citeodată, simpla denumire a unui astfel de produs nu reuşeşte să dea nici pe departe măsura

mari. Pentru omologarea acestui tip de ambarcaţiune au fost necesare, ni se spune, o seamă de probe. Una dintre ele se cheamă, oricît de curios ar părea, „proba de trîntire”. Pur şi simplu, o asemenea barcă a fost aruncată pe beton, de la înălţimea unui bloc de 10 etaje, şi nu s-a rupt, nu s-a îndoit, nu s-a fisurat. Această încercare s-a făcut doar pentru un plus de siguranţă, fiindcă e lesne de înţeles că barca nu e lăsată să cadă, de la înălţimea navei, ci e lansată la apă. Punînd însă rîul înainte şi admiţînd că se poate înţimpla ca ea să se desprîndă din scripetii cu care e lansată, ar fi de zis că nici chiar în cazul cel mai rău, în condiţiile reale ale unui naufragiu, barca nu are cum să cadă perpendicular pe o suprafaţă orizontală şi de duritatea betonului, ci poate cădea pe copastia navei înclinată într-un unghi care mai amortează, oricum, şocul loviturii, adică poate cădea piezînd pe corpul metalic al navei înainte de a ajunge în apă. Altă

cînd ea vine în contact cu suprafaţa mării, motorul antrenat automat o pompă care aspiră apă şi ridică astfel o perdea de protecţie a corpului ambarcaţiunii ce-şi croieşte drum prin inima focului. În sfîrşit o astfel de barcă e prevăzută cu 4 butelii de aer comprimat, la 150 de atmosfere, care asigură alimentarea cu aer a motorului pînă la ieşirea din zona de primejdie. Pînă acum, spune subinginerul Petru Ţiru, din cadrul compartimentului C.T.C. al întreprinderii, noi importam asemenea bărci şi numai pentru una singură plăteam 120 000 de dolari. Prin omologarea şi prin introducerea în fabricaţie a lor se obţin, aşadar, importante economii valutare.

În afară de gradul sporit de siguranţă, pentru marinari, sau de creşterea performanţelor tehnice ale navelor, ne spune inginerul Aurel Petrace, directorul comercial al întreprinderii, efortul de asimilare a unor produse noi este determinat şi de necesitatea de-a răspunde

Numai ideile aplicate au valoare

La „Hidromecanica” Braşov promovarea progresului tehnic constituie, ca pretutîndeni de altfel, o condiţie sine qua non a menţinerii prestigiului de care se bucură întreprinderea braşoveană.

Istoria ei începe în 1880 cînd, într-un atelier modest, cîţiva meseriaşi destoinici au început o treabă dificilă, dar care era la mare preţ pe atunci: turnarea clopotelor din bronz. Treptat, „producţia” atelierului s-a diversificat, au început să fie meşterite unelte simple de care lumea avea tot mai multă nevoie, ca apoi să se treacă la lucruri din ce în ce mai complicate. Din istoria de peste veac a întreprinderii au rămas doar priceperea şi hărnicia deosebită a muncitorilor.

„I-am cunoscut pe cîţiva din acei muncitori de excepţie pe care i-a avut întreprinderea noastră, mărturiseşte inginerul şef cu pregătirea producţiei, Vladimir Gnasienco, un adevărat „motor” de fabricat şi promovat idei noi. Chiar dacă nu aveau ei toate sculele şi condiţiile necesare, reuşeau ca tot ce le ieşea din miini să fie de o calitate impecabilă. În ziua de azi, pe lîngă meseriaşi foarte buni avem şi condiţii bune de muncă, avem şi oameni cu idei noi. Dar pentru că o idee bună neaplicată în producţie nu valorează nimic, ne străduim ca toată gîndirea noastră novatoare să fie transpusă în realitate. Din păcate, am observat la unii proiectanţi, o lipsă de fermitate în susţinerea ideilor noi, dar şi o reţinere de moment din partea compartimentului productiv. Recunoşc, e

greu să rupi şablonul unui proces tehnologic, dar numai înlocuind permanent tehnologiile depăşite cu soluţii eficace, reuşeşti să-ţi impui produsele pe piaţa mondială.”

Prin anii '50 a apărut ideea supraalimentării cu aer a motoarelor Diesel şi imediat după aceea a început producţia primelor turbosuflyante care, iată, astăzi sînt construite la „Hidromecanica” în toate tipodimensiunile necesare, de la cele ce echipază motoarele de 100 CP ale autoturismelor ARO pînă la cele utilizate la motoarele navale de 4 500 CP. În aceeaşi gamă largă sînt realizate şi convertizoarele hidraulice de cuplu pentru instalaţiile de foraj sau transmisile hidraulice pentru locomotive şi utilaje terasiere. Doar în cursul acestui an au fost concepute 4 tipuri noi de transmisii hidromecanice, 3 tipuri noi de turbosuflyante şi un nou convertizor hidraulic.

Lucrul cel mai spectaculos este însă aplicarea noilor tehnologii de nivel mondial privind obţinerea buşelor flotante bimetalice, prin turnare centrifugală la interior şi metalizare la exterior. Sau formarea crustelor ceramice pentru turnarea rotoarelor în celulă flexibilă robotizată, tehnologie pusă la punct în colaborare cu Universitatea braşoveană.

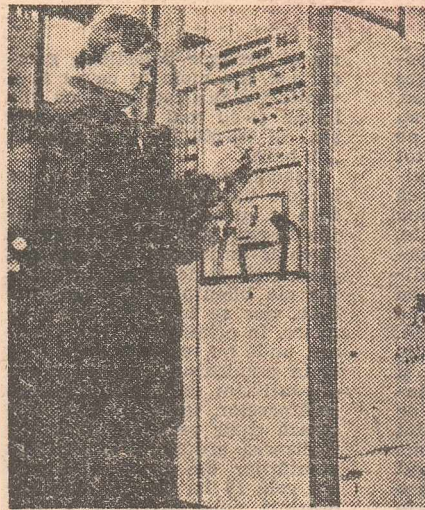
„Tot o realizare de prestigiu o constituie extinderea tehnologiei de turnare în forme de ipsos poros cu modele de cauciuc a rotoarelor de compresor, îmi precizează tovarăşul Andrei Mihăilă, şeful atelierului de proiectare tehnologică. Dar

la capitolul realizări trebuie menţionată şi noua metodă de refabricare a transmisiilor hidromecanice care, pe lîngă un beneficiu de 26,4 milioane lei, a adus şi un alt câştig: beneficiarul ne predă o transmisie uzată iar noi oferim pe loc una nouă. Prin refabricarea turbosuflyantelor şi recuperarea metalului din piesele uzate am câştigat încă 4,9 milioane lei şi 209,2 tone metal. Chiar dacă aceste tehnologii par a fi simple, ele ascund o mare cantitate de gîndire şi multe soluţii originale. De exemplu, pentru o mai bună valorificare a aluminiului am conceput două variante. Una din ele prevede reproiectarea întregii piese pentru a se compensa diferenţa de greutate a materialului folosit, cealaltă variantă a presupus construirea unei staţii de brichetare şi demagnetizare a şpanului de aluminiu şi a condus la o economie de 90 de tone de aluminiu.”

Toate aceste idei noi, materializate la parametri calitativi ridicaţi, au făcut ca produsele întreprinderii să fie foarte apreciate nu numai pe plan intern dar şi în multe ţări ale lumii. Faptul că planul la export a fost realizat anul acesta cu mai bine de o lună în devans apare acum ca un lucru firesc. Mai important e faptul că toate componentele utilizate la instalaţiile de foraj livrate la export şi încercate în condiţii dure, la -40°C, au funcţionat perfect. Sau că la construirea unor turbosuflyante destinate unui beneficiar de peste hotare, nepotrivirea la a patra zecimală dintre sistemul metric şi cel anglo-saxon a fost ajustată direct la proiectare. Practic a contat probitatea profesională ce a stîrnit admiraţia partenerului străin. Admiraţie pe care multe ţări cu tradiţie în domeniu o au pentru produsele ce poartă sigla, tot cu tradiţie, a întreprinderii braşovene.

EUGEN NEGREA ■

TEHNOLOGII ÎN EXAMENUL PRODUCŢIEI

Calitatea se întemeiază pe competenţă, spirit organizatoric şi responsabilitate

Modernizarea deschide porţile de implementare a soluţiilor tehnice de ultimă oră.

PRIORITATEA FIECĂREI ZILE — EXPORTUL

Am tăiat cuvinte, am revenit asupra lor, am pus de o parte răbdătoarea hirtie și am ajuns la concluzia că cea mai bună prezentare a unui fapt excepțional este relatarea exactă, fără înflorituri, așa cum s-a petrecut.

Acum citeva zile, Susana Mirică s-a înalțat dintr-o două călătorie din America cu un important contract. Era însă o clauză care, în primul moment, i-a descumpănit pe cei din Întreprinderea „Crinul”. Termenul neobișnuit de scurt, de maximă urgență, 72 de ore în loc de două săptămâni, timpul minim pentru alcătuirea unei colecții reprezentative de modele, nu era o barieră de netrecut.

Biroul executiv al C.O.M.-ului și alți citiva factori de răspundere: Viviana Cărianopol, Angela Deselnicu, Dochia Ursache, Anca Bălan, Liliana Virban, Paul Rață au fost convocați într-o sedință de lucru.

— Delegația noastră, condusă de Steliana Istodorescu, adjunct al ministrului industriei ușoare, s-a angajat ca această colecție pentru femei să fie gata în scurtul termen, cerut de americani. Ana Cocor, secretara comitetului de partid, este impunită să urmărească îndeplinirea calității. Atât am avut de comunicat! Mă bizui pe atașamentul dumneavoastră pentru renumele întreprinderii, pe înșurările umane și profesionale, pe calitatea de atâtea ori dovedită.

Directoarea Susana Mirică a năvălit ca cele 72 de ore efective încep. Orice secundă devenea prețioasă, orice gest de producție trebuia inclus în operația „72 de ore”. Creatorii s-au adâncit în desenele de la planșete, vopsitorii au testat culorile, tiparele s-au așezat în poziție de atac, imaginația și ideile bune aleargă de la un sector la altul. Au fost convocați citiva specialiști pentru două nopți albe. S-au luat măsuri ca materia primă să fie concentrată în secțiile principale, deoarece

livrarea se făcuse cu citeva zile în urmă cind directoarea, din America, telefonic, anunțase despre importanta comandă acceptată. Nimic nu era lăsat la voia întâmplării. Nici o singură voce nu s-a auzit că este imposibil (cum părea la prima vedere), nu a fost nici o muncitoare care să se scuze că la ea

mate în sedințe. Se iau măsuri la obiect pentru ca bluzele imprimate și clasice, ansamblul colecției pentru femei să fie expediat la timp în America. Se vorbește mult dar se și gîndește mult. În aceste prime zece ore se caută și se găsesc soluțiile cele mai potrivite care rodesc în restul celor 62 de ore.

72 de ore trăite și retrăite...

acasă copilul este singur, că n-are pregătită mîncarea. Post factum, inginerul Mirică declară, pentru mine, pentru dumneavoastră.

— A fost un examen al voinței, trecut cu 10.

În fața mea se impachetează o colecție splendidă cu modele deosebite în care movul, culoarea anului 1989, este dominant; croieli simple și tinerești, joc de linii și imprimeuri în 13 culori și zece de nuanțe ale acesorasi verde, albastru, alb, roz, galben. Refac, cu creionul, un traseu al dăruirii, al ambiției, al conștiințiozității, al performanței.

Primele zece ore sînt consu-

mate în minutele, cu o neliniște crescîndă.

Următoarele 12 ore sînt rezervate reproducerii mostrelor, imprimării lor. Ingerul Paul Rață caracterizat, scurt și exact, de directoare, „e talentat ca nimeni altul”, a realizat 48 de poziții coloristice într-un timp record, Secția de vopsitorie a impresionat prin măiestrie și profesionalism. 18 culori în citeva ore. Ingerul Ion Dogaru, tehnologul Angela Deselnicu, întrec toate așteptările. De fapt, tot știau că, dacă trebuie, ei pot să facă și imposibilul.

În alte 26 de ore sînt realizate tiparele în secția creației. Viviana Cărianopol, secundată

de Dochia Ursache și Căti Stoicescu, au grijă nu numai pentru transpunerea artistică a materialului ci și de încadrarea tiparelor în consumuri optime. Se corelează, prin calcul și măsură, frumosul cu beneficiul.

Susana Mirică, după această relație a unei întreceri neobișnuite cu timpul, cu ambiția, cu voința, așteaptă să-mi afle părerea, mai ales că am în fața mea și frumusețile care se înșiră pentru transportul peste

zionarioa corespunzătoare, am rugat creatorii să fie pregătiți cu idei și soluții. Restul orelor de înclătare vă sînt prea bine cunoscute.

Susana Mirică este o încăpățînată, cum își poate da seama oricine citește acest reportaj, și cum își poate dori orice întreprindere. Dacă i-a intrat în cap că se poate, se...poate.

Înainte acestei întâmplări, 105 persoane din colectivul de la „Crinul” au petrecut două zile într-o neuitată excursie la Predeal, beneficiind de o mică parte din premierea în bani, acordată întreprinderii, prin obținerea Ordinului Muncii clasa I pe 1987. Din aceeași bani s-au cumpărat autoclava și aparatele de tensiune pentru cabinetul medical; grădinița de la Lehliu, o unitate cu 1300 de muncitori, avea nevoie urgentă de boiler, frigider și congelator. Echipa de dansuri, ansamblul artistic, recitatorii duceau lipsa unei stații de amplificare, a unui magnetofon, a unor instrumente muzicale. Cu creionul și hirtia în față, chibzuit, ca în orice familie, C.O.M.-ul a analizat aceste nevoi și a aprobat direcția folosirii banilor primiți pentru premierea întregului colectiv.

Susana Mirică și Ana Cocor îmi caută privirea. Nu sînt cel mai autorizat comentator al acțiunilor lor, dar, bunul simț mă obligă să fiu alături de hotărârile chibzuite.

Mi-ar fi plăcut să primesc un telefon, să mi se propună să nu dorm două nopți, să fiu alături de ei. Dar, intervine directoarea: „Nu am considerat că e ceva excepțional”. Aceste cuvinte nu ascund o falsă modestie ci o exprimă în întregime pe Susana Mirică, matura, energică, și inflexibilă directoare a întreprinderii „Crinul” din București. Ce alte „operațiuni de 72 de ore” mai proiectați? Sînt gata să vă asist cu...creionul, în marea dumneavoastră efort de a fi competitivi, de a păstra prin muncă un nume cîștigat în de multe ori „operațiunea de 72 de ore”. Admirația se clădește, cu aceeași stăruință și greutate, ca și o casă.

CARMEN DUMITRESCU

(Urmare din pag. 1)

tot la întreprinderea de vagoane, refuzînd, cu îndărătnicie în post mai cald și, probabil, că și fiul lui Costa, astăzi student la facultatea de mecanică a politehnicii din Timișoara va veni tot aici pentru a nu face de rușine marea tradiție a familiei care se întinde de la finele veacului al XIX-lea pînă în zilele noastre. Dar cazul amintit mai sus nu este deosebit singular. Aurel Mișir și doi băieți care, actualmente, măsoară ca și măsuri în întreprinderea în care a muncit și părinții lor, Ingerii Gheorghe Păcurar și Teodor Santău și-au educat în așa fel fiul, încît acesția, tot ingineri, duc mai departe preceperea și dăruirea tatilor lor. Legile de fier ale cefereului și-au extins parcă teritorialitatea și peste drum, la întreprinderea de vagoane unde domnesc seriozitatea, punctualitatea și disciplina în muncă. Dacă în 1904 se sărbătorea deja fabricarea celui de-al 10 000-lea vagon, dacă în 1936 un vagon restaurat a obținut la expoziția mondială de la Berlin Medalia de Aur, dacă aici s-au ridicat construcții metalice pentru 64 de poduri din toată Transilvania precum și avioane și automobile, asta înseamnă că aici tradiția nu este un simplu substantiv feminin, ci o reală forță aidoma aceleia care împinge presa hidrolică de 1000 tone peste piesa ambutisată la boghiurile vagoanelor.

Ca într-un uriaș atelier al lui Hefaeistos, muncitorii Iosif Ciurar, Ioan Merie și Teodor Ababei scot dintr-un cuptor o bară de vreo șase-șapte metri lungime încălzită pînă la roșu pe care o forjează și lățește la capete, îi introduc un capăt într-un dispozitiv de înfășurare și spre uimirea mea bara de metal groasă ca o mînă de om se îndoaie ca un pifon încandescent care năpârleşte de căldură și solzii de jăratec îi cad lăcărind ca apoi să încremenească în forma unui arc uriaș prin interiorul căruia se introduce o bară și cu macaraua șarpele de oțel se scufundă într-o baie de ulei; acesta, literalmente, arde și improășcă cu limbi de foc fierbinte agresive a reptilei care ia forma de arc dorită de om.

La Arad se făuresc arcuri ciclopice pentru ecluze, pentru

alte instalații speciale și pentru locomotive ori vagoane. Tot aici se confecționează (de fapt este singurul loc din țară) puternicele arcuri în foi suprapuse pentru locomotive, vagoane, tractoare și autocamioane. Pe arcurile în foi strinse în bride ori pe acelea în formă de spirală dinții corozivi ai acidului sulfuric înscriu numărul de înregistrare care se notează într-un caiet de evidență spe-

platformă de 18,5 m lungime și 3,1 lățime se iau la intrare cu cele pe 6 osii, vagoanele descoperite de tip gondolă pentru transportul cărbunilor și minereurilor se întrec în rotunjime cu cele de tip hopper pentru transportul cerealelor sau măturilor pulverulente, vagoanele basculante cu deschidere laterală de 25 și 40 mc capacitate se înclină parcă în mod respectuos tocmai pe partea în care

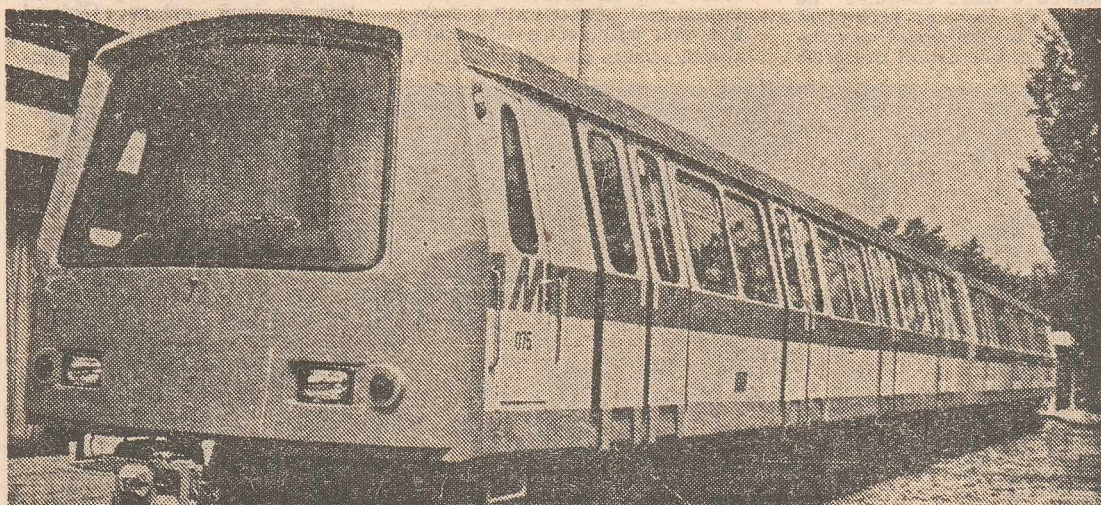
de tip robot comandată prin microprocesor, sudarea automată sub strat de flux ori în mediu de bioxid de carbon și alte gaze protectoare (argon), a îndreptării carcaselor vagoanelor de călători cu electromagneți.

Ca să exportă vagoane, înfrîngînd concurența altora, în 41 de state ale lumii nu este la îndemîna oricui. Zilnic, se caută noi soluții de perfecționare și

la sută față de 12 la sută, cum se producea în operațiunea anterioară, și aspectul piesei turnate este, indiscutabil, mai bun. Turnarea în forme vidate se realizează cu ajutorul unei folii speciale de polietilenă de joasă presiune și impermeabilă, de care întreprinderea de vagoane are o mare nevoie la unitățile de acest profil din București, Iași, Pitești.

De-a lungul anilor, producția de bună calitate a vagoanelor a fost garanția reînnoirii contractelor externe. Acum un an s-a livrat vagonul pentru cereale cu nr. 10 000 pentru U.R.S.S. În R.A. Egipt, la Alexandria a fost predat la cheie un atelier modern pentru reparat vagoane de marfă, iar la El-Wasta (la sud de Cairo), unul pentru reparat vagoane pentru călători. Șeful secției de asistență tehnică și service coordonare export-import, ing. Albușescu Sandu, îmi mărturisea cu nedismulată mîndrie că întreprinderea de vagoane din Arad este capabilă să producă vagoane care să reziste la gerurile siberiene de pînă la -60°C și la căldurile tropicale, fie umede, fie uscate. Despre comportamentul excelent al vagoanelor noastre în Cuba, Iran, Irak, ori Brazilia cu căldurile sale umede știe însă cel mai bine maestrul Pavel Tisan de la secția prelucrări mecanice atelier boghiuri, precum și alți măsuri și muncitori specialiști trimiși de unitate în toate colțurile lumii.

Dar vagoanele din Arad nu rezistă frigului siberian ori căldurilor de la Ecuator numai pentru că oamenii de aici știu cit crom, cit nichel, ori cit cupru să adauge în compoziția fierului și oțelului ca să nu devină casant în taiga ori să nu ruglenească în umezeală. În compoziția fierului și oțelului intră și un aliaj de dragoste față de marea tradiție a unității care va împlini peste citiva ani un secol de la întemeiere. Atunci, prin drumurile de fier pe care le-au străbătut în goană în cele 41 de state ale lumii, vagoanele construite aici ar putea să învîrtă o horă în jurul pămîntului, un ocol al lumii cu punctul de plecare și de sosire în același loc: la Arad.

Ocolul lumii într-un... vagon

cială, pentru că aici arcurile în spirală ori cele în foi suprapuse se bucură de considerația unor noi-născuți. Și cum să nu înregistrezi un „nou-născut” de 300 kilograme cit cîntărește un arc ce se livrează la termocentrala de la Turceni?! Care „oficiu de stare civilă” își permite o asemenea omisiune?

De pe „căile ferate” interne ale întreprinderii ies în convoaie lungi pentru export vagoane cu suspensii telescopice și frîne disc, instalații de climatizare și încălzire fluorescent, instalații de sonorizare, radio și închidere automată electropneumatică cu viteze pînă la 160 km/h și se testează deja un vagon capabil să reziste la o viteză de 200 km/h. Vagoanele

se descarcă în fața uriașelor vagoane dublu-basculante pe 6 osii de 105 tone capacitate (dumpcar) sau în fața celor cu cilindri telescopici, iar acestea înmărmuresc în fața unor vagoane pe care nu le-am mai văzut niciodată pînă acum: sînt de 230 tone și servesc la transportul marilor turbine pentru hidrocentrale.

Bineînțeles, că, pentru realizarea unor asemenea vagoane urieștii, tehnica își spune cuvîntul aproape la fiecare pas și mai ales în ceea ce privește avantajul liniei automatizate pentru forjare, laminarea arcurilor înelare despre care am vorbit, a liniei automate pentru tratament termic, a sudării automate în puncte cu instalație

modernizare a procesului de producție, după cum îmi spunea directorul general al întreprinderii, ing. Dan Diheș.

Și cum cuvîntul are acoperire de aur în fapt, trebuie să amintesc că, nu de mult, la turnătoria pentru piesele de vagoane a avut loc în premieră națională turnarea oțelului în forme vidate. Și nu se toarnă un cancioc de oțel, ci chiar și 2500 kg odată, așa cum amintea inginerul șef Ioan Pantea, cum ar fi pentru traversa pivot a boghiului pe trei osii a vagonului dumpcar de 105 tone pentru U.R.S.S.. Avantajele acestui procedeu sînt izbitoare. Se reduce procentul de rebut la 1

Avanposturile chimiei pregătesc viitorul

Călători la poarta de sud

„Veneam dinspre București (notează George Macovescu). La o vreme, printre neguri, au apărut flăcările galbene de la Combinatul petrochimic. Era semnul că ne apropiem de oraș, de acel oraș unde altădată „nu se întâmpla nimic”. De mai mulți ani, ori de câte ori mă aflu sau trec prin Pitești, am impresia că un vrăjitor zboară neconștient pe un covor fermecat deasupra acestui oraș, face semne înțelese și totul se transformă... Prin poarta de sud vor fi călătorit și cei doi Moromeți, Ilie și fiul său, Niculae, cu căruța ducând griu din Siliștea-Gumeștiilor... În alt timp, pe-aici zăbovea Ironicul Minulescu: „Piteștii aproape nici nu se zăresc, stau pitiți între dealuri, încercând să treacă Argeșul înot și să lase județul fără capitală”...

„De mai bine de douăzeci de ani, poarta de sud a Piteștiului este străjuită, emblematic am spune, de turlele petrochimiei. Sensibilitatea de poet a americanului John M. Lynch avea să-l înregistreze astfel trecerea: „Lângă Pitești / în tăcerea lunii / care te leagă de mișcarea tăcută / a celor nenăscuți / coșurile rafinăriilor, / sint baghete magice brusc în flăcări. / (...) focurile rafinării au luat locul soarelui / au devenit o tihnă care urcă în spirală / prin visurile copiilor”.

Zidirea

Dar și aici, pe sub portalurile de timp, ale unui timp așezat în noile tipare de vrede și demitate românească, au trecut mil, zeci de mii de alți călători cu statut de constructori, cu profesia de revoluționari în locul de muncă șantierul. Printre ei se afla și Eroul Muncii Socialiste Ion Gheorghisor. Cu gesturi de țaran deprinse la atâtea generații, fierar-betonistul a strâns ultima recoltă de porumb, începând să planteze împreună cu ortacii săi semnele viitoarei zidiri ce avea să devină, după numai două decenii de la „primul țărșu”, cel mai mare combinat petrochimic al țării.

Era anul 1966, la numai 12 luni după ce această piatră de hotar a renașterii românești — Congresul al IX-lea al partidului — inaugura o epocă de generoasă deschidere către

construcție, creație, autodepășire, EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU, când, urcând pe schelele de nouă nădejde ale istoriei, oamenii demonștrau pentru întâia dată cu adevărat ce-nseamnă descătușarea energiilor creatoare ale poporului, pentru popor, ce-nseamnă ridicarea faptei cutezătoare, dar și științific cumpănite, la vibrația patriotismului activ, în deplină concordanță cu vocația constructivă pașnică și independentă a românilor.

„Frontul de lucru de-acolo, de pe cimpia de la sudul Piteștilor, era larg, pe măsura orgolioaselor nădejdi: fundații, utilaje pentru instalațiile de piroliză I, polietilenă, turnuri de răcire și toate cele de folos construcției. Martor — ing. Ion Cojocaru: „Într-o premieră națională, de anvergură, s-au constituit lucrările din subteranul instalațiilor de piroliză și polietilenă de înaltă presiune, unde trasee electrice, automatizări, rețele de apă și canalizări sint așezate la cote suprapuse printre cele 1600 fundații de construcții metalice și utilaje diverse... Oricum, prima etapă de dezvoltare a combinatului măsura doar 36 de luni”.

Martor — ing. Giura Vladi: „În 1967 se bătea primul „țărșu” al viitoarei rafinării. 1970 a fost anul punerii în funcțiune a tuturor instalațiilor primei etape, pentru ca în 1975, continuând linia de dezvoltare a întregii noastre economii, capacitatea de prelucrare a rafinării Pitești să se dubleze, devenind astfel cea mai mare rafinărie din țară, cu cel mai complex grad de prelucrare a țițeiului”.

Oamenii, la chemarea partidului, la indemnul vibrant și însuflețitor al tovarășului Nicolae Ceaușescu, construiau învățând, învățau construind. Oamenii „de virf” la o ramură industrială „de virf”. Iar în calendarul crotit după atâtea ambiții, cu grafice și ritmuri atit de strinse, un alt an de referință: 1966, când era pusă în funcțiune uzina de negru de fum, „Rebonexul” piteștean avind să obțină, peste ani, Medalia de aur la Tîrgul Internațional I.N.C.H.E.B.A. de la Bratislava; în 1984 era livrată cea de a 100.000-a tonă de negru de fum, numai către R.D.G.

Istorie la zi

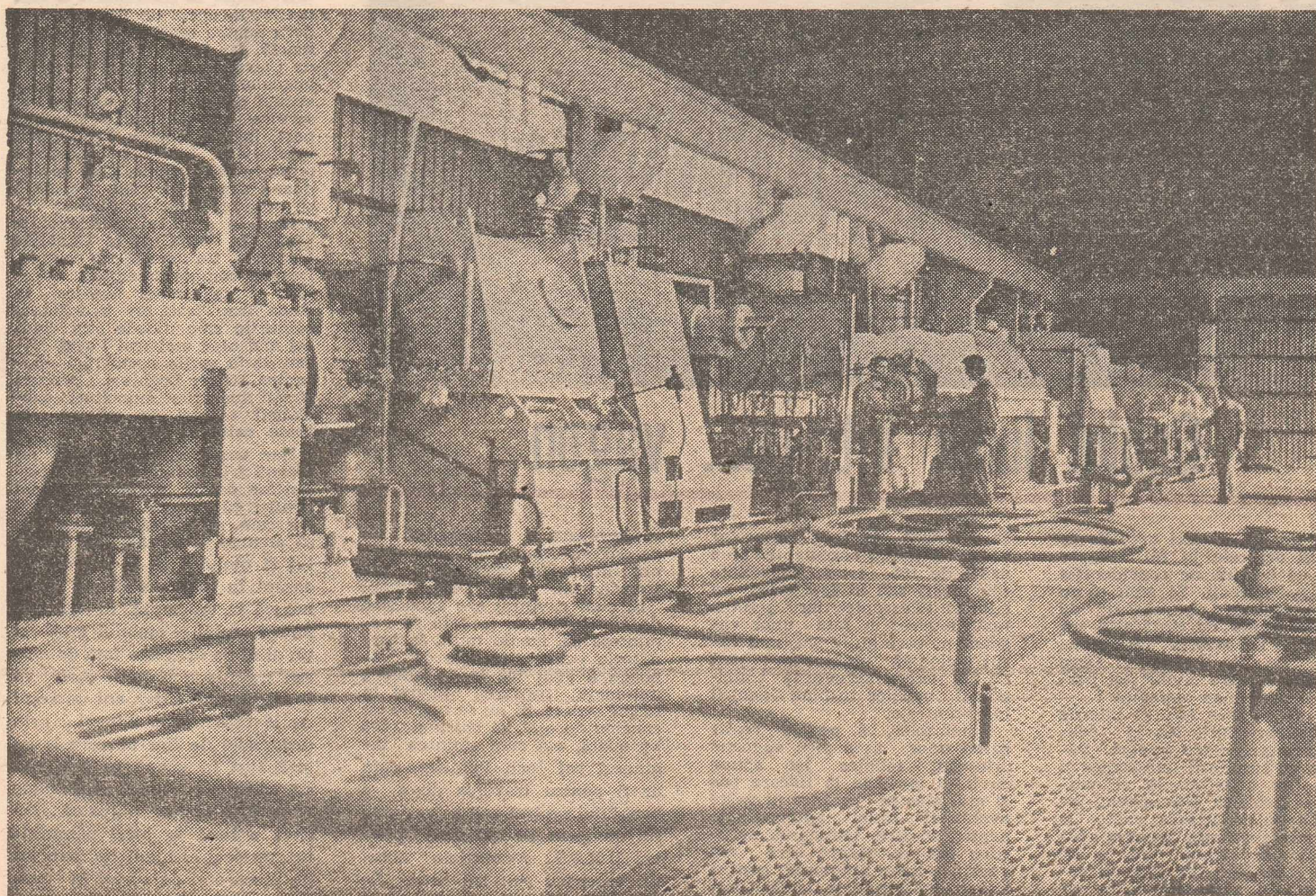
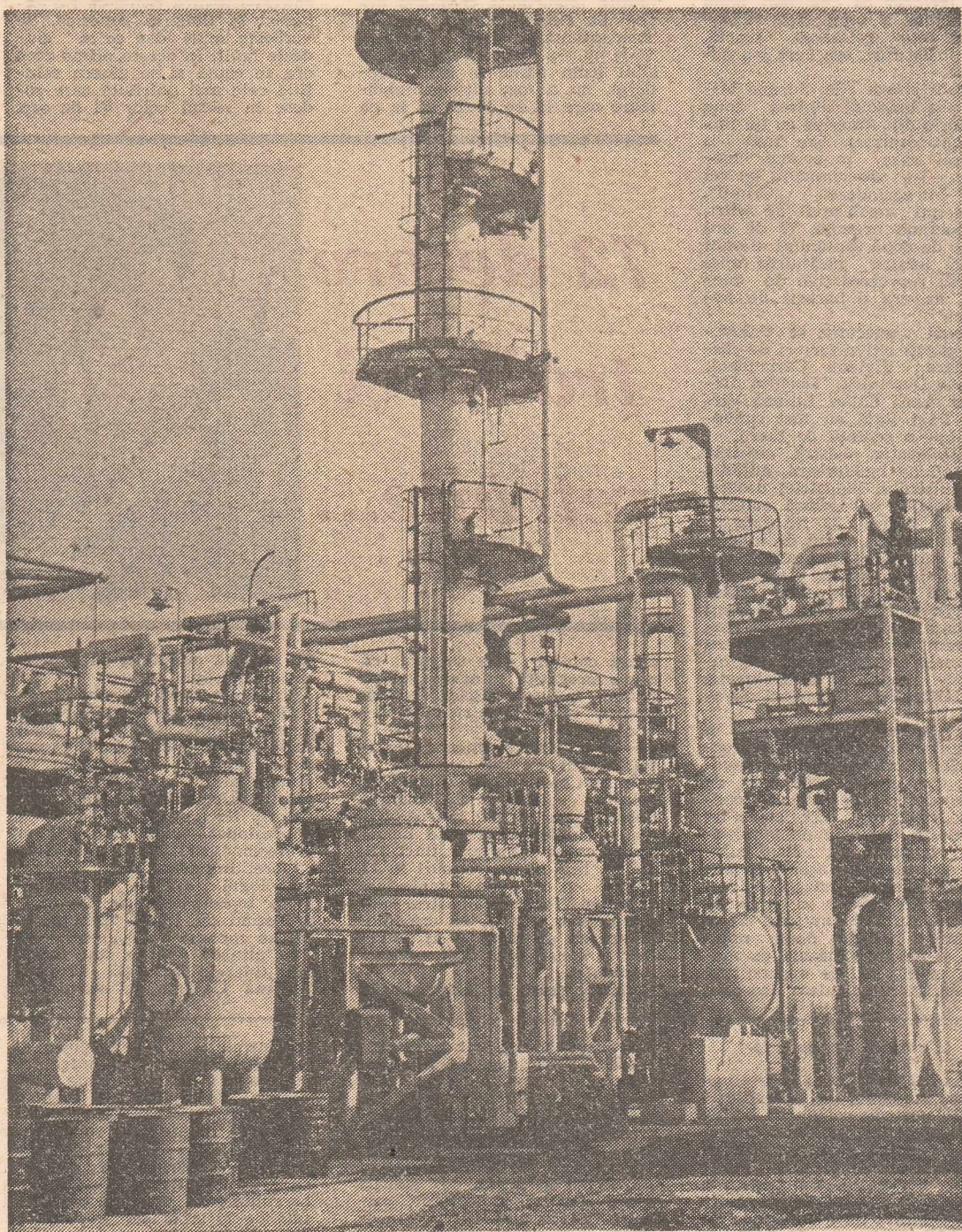
Epoeca acestor ani de maxim dinamism constructiv a fost scrisă cu o mare cheltuire de forță și de crez, cu exemplară încordare a inteligenței, a voinței. Memorabile rămîn cuvintele

vizionare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostite în decembrie 1966: „Cu cît învățăm să construim mai bine, cu atît îndrăznim mai mult, către alte opere și mai semețe ale socialismului”.

Proiectele dintîi au fost mai mult decît împlinite! Combinatul petrochimic piteștean, distins de două ori cu Ordinul Muncii cl. I, deține primul loc în țară în ce privește capacita-

tea de prelucrare a țițeiului, producția de etilenă, mase plastice, acrilonitril, alcool etilic de sinteză, oxid de etilenă și glicoli, terpolimeri, erbicide ș.a. Dacă cu 22 de ani în urmă valoarea fondurilor fixe era de numai 10 milioane lei, ea atinge astăzi 17 miliarde lei, pentru ca în 1990 să fie de 18 miliarde lei. Aceasta a însemnat nu doar extinderea și largă diversificare a producției, ci mai cu seamă creșterea gradului de valorificare superioară a tonei de țiței de 2,8 ori. Ca să zăbovim în acest necesar spațiu al comparațiilor, să precizăm că în 1970, ponderea producției C.P.P. în ramura de prelucrare țiței-petrochimie era de 15 la sută, pentru ca acum să depășească 24 la sută. Pentru a spori de 3,5 ori producția marfă (acum în valoare de peste 26 miliarde lei, ceea ce reprezintă o pondere de circa 40 la sută în producția industrială a județului Argeș) — luind ca an de bază tot 1970, de cinci ori producția de benzen, de patru ori cea de etilenă și acrilonitril, de două ori cea de polietilenă de înaltă presiune și oxid de etilenă, a fost absolută nevoie să acționeze în chip exemplar nu numai competența profesională și înalta răspundere a celor 8.500 de oameni ai muncii, dar și o permanentă preocupare pentru modernizarea tehnologiilor de fabricație, pentru obținerea unor produse (multe dintre ele noi) cu caracteristici deosebite, competitive pe piața externă.

Și pentru că vorbim despre „Istoria la zi” a petrochimiei piteștene (numai în 1988 au fost încheiate contracte cu 40 de firme din 20 de țări), iată o informație furnizată de ing. Petru Pop, directorul combinatului: „În perioada 1 ianuarie — 30 noiembrie a.c., toate contractele și comenzile încheiate cu beneficiarii externi au fost onorate exemplar, prevederile planului

la export pe 1988 fiind îndeplinite cu o lună mai devreme. Avansul obținut ne dă posibilitatea să livrăm suplimentar beneficiarilor externi produse în valoare de 280 milioane lei*.

Mereu în mijlocul oamenilor

Pentru petrochimistii pitești, fiecare reîntâlnire cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu tovarăsa Elena Ceaușescu reprezintă momente de cea mai adevărată emoție, ne spune Nicolae Oprea, secretarul Comitetului de partid. Sîntem beneficiarii adevărații ai existenței, dezvoltării și faimei de care se bucură acest mare combinat pe meridianele globului sînt rodul gândirii vizionare și faptei neostenite ale secretarului general al partidului.

Fiecare dialog cu tovarăsa academician doctor inginer Elena Ceaușescu înseamnă satisfacția și privilegiul de a primi indicații deosebit de prețioase în direcția încadrării tuturor instalațiilor în normele de consum energetice și de materii prime, dezvoltării proceselor tehnologice numai în funcție de necesitățile și solicitările economiei naționale, precum și în direcția realizării unor producții cât mai mari pe instalațiile existente. Istoria acestei unități de marcă a economiei românești, istorie scrisă dinamic, la înalți parametri calitativi și de eficiență, este indestructibil legată de înalta competență și caracterul riguros științific cu care tovarăsa Elena Ceaușescu orientează și coordonează cercetarea științifică românească — numai în acest context profund stimulator combinatul nostru putînd realiza, la rîndu-i, produse și tehnologii de vîrf. Nu am fi putut deveni competitivi în lume, rivalizînd cu produse similare fabricate în țări cu vechi tradiții în acest domeniu, dacă nu ar fi fost finalizate aceste investiții de inteligență, dacă n-ar fi fost dezvoltată, ca să dau un singur exemplu, producția de mic tonaj și de mare valoare economică, ori dacă nu s-ar fi acționat perseverent pentru valorificarea integrală a resurselor energetice secundare*.

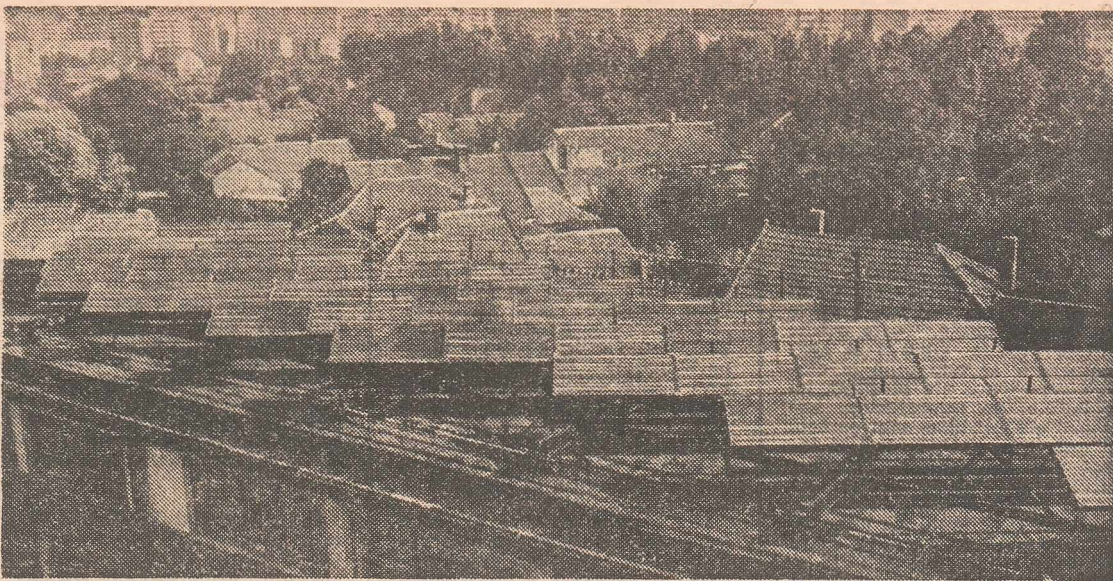
O platformă a inteligenței

Cele aproape o mie de hectare pe care se desfășoară dantelăria metalică a petrochimiei piteștene reprezintă și o „platformă” a inteligenței românești, pusă în slujba progresului românesc. În ultimii 15 ani, fondurile alocate cercetării au crescut de circa trei ori. „Investițiile s-au dovedit pe deplin rentabile, ne spune Marina Toader, șefa secției ICECHIM de pe platformă, cercetarea vizînd prioritare procese și produse noi, adîncirea gradului de prelucrare a materiilor prime, creșterea competitivității tehnice și economice a produselor pe piața externă. În munca noastră de mare complexitate și răspundere am beneficiat direct, permanent, de recomandările și orientările fundamentale date de tovarăsa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, promotor consecvent al creației științifice românești, al noilor principii de organizare a cercetării pentru dezvoltarea, în ritmuri impresionante, a industriei noastre chimice”.

Cercetătorii și specialiștii combinatului și-au pus mintea la treabă realizînd tehnologii noi, care înseamnă produse noi, ce înlocuiesc importurile. Au mărit considerabil microproducția de sinteză fină. Au simplificat tehnologii. Au mărit capacități de producție. Au obținut noi produse, cu drept de concurență pe piața mondială. În fiecare zi, și pe „platforma de inteligență” a combinatului petrochimic piteștean este consfințit adevărul conform căruia a gândi bine, acesta este prețul gîndirii.

...Argetena, Argeterul, Argepolul, 100 sortotipuri de produse chimice organice și anorganice de bază, produse macromoleculare, erbicide, benzine, combustibili. Toate trebuincioase în electronică și electrotehnică, în agricultură și construcții, în industria poligrafică și cea a bunurilor de larg consum. După numai douăzeci de ani, 100 de produse purtînd marca „Fabricat la C.P.P.” pleacă prin poarta de sud a Piteștilor către cele patru puncte cardinale ale civilizației moderne.

DAN GIUREA ■

Panourile solare de la Întreprinderea „Metalica”-Oradea asigură o economie anuală de 36 tcc

Noi argumente privind

Resursele neconvenționale

Creșterea vertiginoasă în ultimele decenii a consumului de energie a făcut tot mai dificilă asigurarea surselor de energie primară, energia devenind „o problemă”. Ruperea echilibrului dintre consum și resurse nu constituie o noutate în istoria civilizației omenești, dar ținînd cont de dependența de energie, mult mai pronunțată, a existenței umane, amploarea și consecințele acestui dezechilibru sînt cu mult mai mari.

Pentru a înțelege mai bine frământările din acest domeniu, cu consecințe imediate și de perspectivă asupra progresului și al vieții în general, este necesară cunoașterea evoluției concepției energetice, a particularităților, tendințelor și sensibilității ei în raport cu factorii de risc.

Natura înconjurătoare oferă omului nenumărate surse de energie, majoritatea avînd la origine sau fiind o consecință directă a energiei solare. Pînă în prezent, cele mai folosite sînt formele neregenerabile, de tipul combustibililor organici și nucleari și mai puțin a celor regenerabile, cum sînt energia mecanică a apelor și aerului, energia radiată direct de soare etc. Accesul economic la sursele ce furnizează o energie epuizabilă dar concentrată a generat dezvoltarea unor sisteme energetice mari, un exemplu caracteristic fiind sistemul electroenergetic ce reprezintă un ansamblu de surse, centralele electrice, legate printr-un sistem de transport și distribuție sub forma rețelelor electrice.

Producerea de energie depășește în general consumul local, astfel încît apare necesar transportul energiei la mare distanță, cu consecințe sub aspectul pierderilor și al impactului cu mediul ambiant.

Criza declanșată în deceniul al 8-lea, ca urmare a creșterii prețului petrolului (în 1973 de la 2 la 12 \$/baril, iar din 1979 la peste 30 \$/baril), a deplasat politica energetică, ca o confirmare a principiilor de modelare ale teoriei catastrofelor. Într-o zonă în care accesul la energia primară concentrată a devenit dificil și neeconomic.

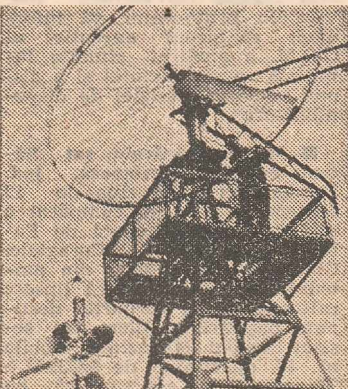
Este oare momentul trecerii la o energetică bazată pe resurse regenerabile, momentul modificării concepției actuale (bazată pe surse concentrate) și al trecerii la producerea energiei cu ajutorul surselor locale amplasate lîngă consumator, care poate pune mult mai bine în valoare particularitățile acestor energii difuze? Este evident că societatea se află în prezent într-o perioadă de tranziție, în care formele tradiționale se clatină. Iar cele care oferă rezolvarea problemei energetice, fuziunea nucleară, energia hidrogenului etc., nu au ajuns încă la maturitate.

Această perioadă de tranziție se va concretiza prin combinarea celor două concepții de producere a energiei, numai așa, prin diversificarea formelor de energie primară și antrenarea tuturor resurselor, va exista răgazul trecerii la noile tehnologii ce pot asigura autonomia energetică. În etapa imediat următoare, cea mai la îndemînă modalitate de echilibru consumului cu resursele este economisirea de energie, în acest sens industria oferînd resurse importante, neglijate datorită aplicării cu prioritate a criteriilor strict tehnice

de optimizare. Singura alternativă imediată ce poate asigura dinamica consumului actual de energie este promovarea energiei nucleare, cu reactoare cu neutroni termici (după prognozele actuale, epuizarea combustibililor nucleari pe această cale se atinge pînă în 30 de ani), tehnologia aferentă depășînd faza de maturitate. Aceste două direcții importante se împletesc cu punerea în valoare a resurselor regenerabile, la care tehnologiile actuale, la unele dintre ele, nu au depășit faza cercetărilor experimentale, iar la altele nu a fost cîștigată bătălia eficienței economice. Cu toate acestea, deja, ținîndu-se cont de particularitățile locale și de structura balanțelor energetice, energia solară, a vîntului, geotermală, a biogazului, etc., au început să capete o pondere din ce în ce mai mare.

Fluctuațiile prețurilor combustibililor, aspectele conjuncturale, stările conflictuale mondiale fac ca orientarea politicii energetice să se încadreze în categoria proceselor de decizie în condiții de risc, în care cadrul teoretic cel mai reprezentativ este cel al abordării probabilistice.

Ultima criză energetică, care a lăsat impresia începutului declinului hidrocarburilor lichide, nu a făcut decît să pună în evi-

dentă vulnerabilitatea politicii energetice bazate preponderent pe o formă de energie primară. Consecințele în plan decizional au fost, însă, multiple, printre cele mai importante numărîndu-se relansarea cărbunilor, ce oferă după ultimele prognoze rezerve pentru încă 200—300 de ani, ample programe de cercetare în domeniul surselor noi de energie, construirea accelerată de centrale nucleare, antrenarea mai multor forme de energie primară etc.

În acest context, energetica românească prezintă o serie de particularități ce trebuie subliniate, unele contribuind la depășirea dificultăților generate de criză, altele amplificîndu-le. Un avantaj important al energiei românești l-a constituit adoptarea, încă din perioada planului de 10 ani de electrificare, a principiului folosirii combustibililor inferiori (cărbunilor) pentru producerea de energie electrică și a folosirii energiei hidrolice, ceea ce a devenit ulterior, în perioada crizei, orientarea de bază a multor țări în vederea depășirii dificultăților energetice. Un alt aspect important l-a constituit hotărîrea de producere în țară a echipamentelor energetice, opțiune ce a permis continuarea dezvoltării sistemului energetic, chiar în condițiile dificile ale

crizei energetice, simultan cu apariția dificultăților inerente legate de calitatea și fiabilitatea noilor produse asimilate.

Disponibilitatea mai redusă a noilor centrale termoelectrice folosind cărbunii inferiori și echipamente românești a relevat necesitatea acordării unei atenții mult mai mari a problemelor de calitate și fiabilitate și mai ales de influență a factorului uman, implicat în toate fazele, de la proiectare și execuție pînă la exploatare.

Ținînd cont de aceste particularități, este evident că în această etapă eforturile trebuie concentrate în direcția economisirii energiei ce oferă resurse importante, fără mutații tehnologice importante, simultan cu creșterea disponibilității instalațiilor existente, pentru a se crea condițiile trecerii la energetica nucleară.

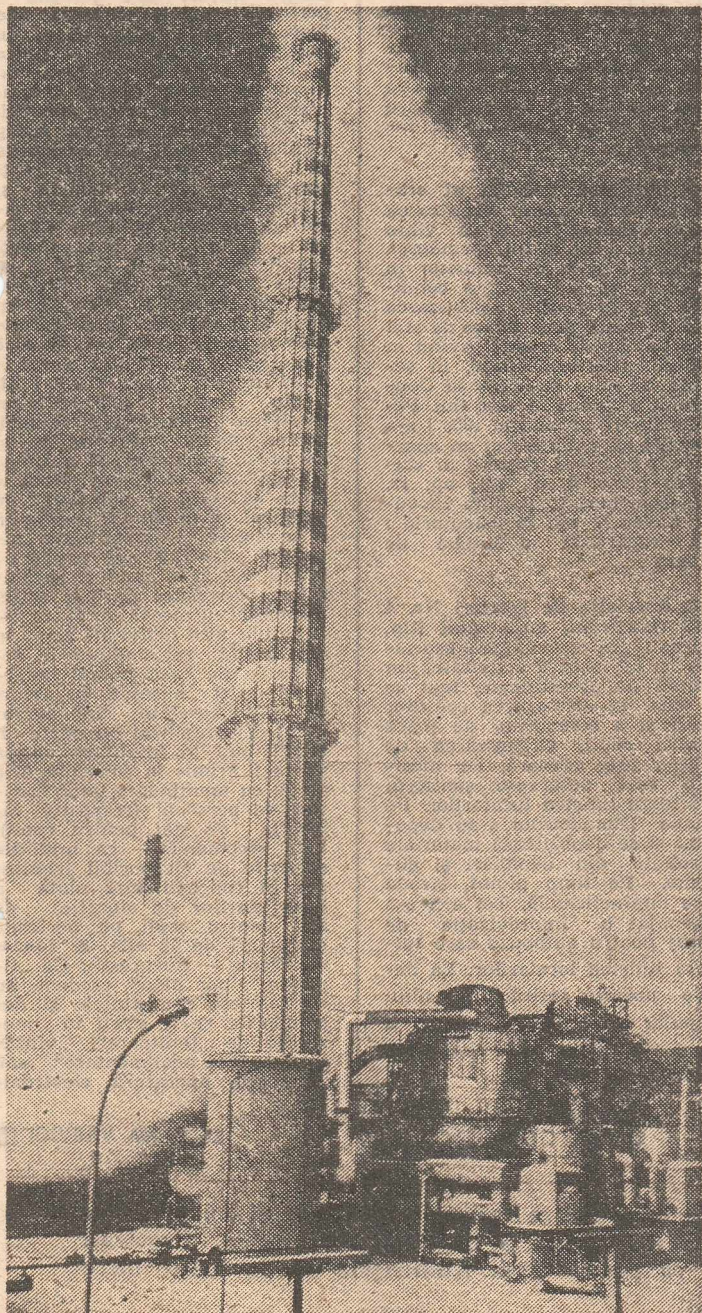
Antrenarea surselor noi de energie trebuie să pornească de la experiența acumulată atît pe plan mondial, cit și în țară, și desigur, ținîndu-se cont de particularitățile sistemului energetic național. Este evident că producerea de energie electrică prin conversia termodinamică a energiei solare este în prezent neeconomică, principalele instalații existente, în funcțiune, dovedindu-se nerentabile (ca de exemplu centrala electrică solară Thémis din Franța, cu puterea electrică instalată de 2 MW, una din cele mai mari centrale de acest fel din lume). Energia solară oferă, însă, avantaje importante în direcția producerii descentralizate de căldură și frig (case solare sau gospodării ale populației, cu autonomie energetică deplină, existînd posibilitatea valorificării potențialului solar de pe litoral și din multe zone ale țării, precum și a captatoarelor și instalațiilor lor anexe realizate în țară). În același mod trebuie abordată și utilizarea energiei vîntului, resursele din țară oferînd un potențial amenajabil ridicat. Programul actual de utilizare a turbinelor de mică putere (între 25 w și 10 kw), destinate unor consumatori individuali pentru antrenarea pompelor de apă, producerea de energie electrică de cîurent continuu și alternativ, alături de extinderea utilizării turbinelor de putere medie (de la 10 kw și 300 kw), va permite trecerea la utilizarea turbinelor de mare putere (de la 300 kw și 1000 kw) în vederea producerii de energie electrică în sistemul energetic național. O sursă importantă de căldură oferă și potențialul geotermal din Cîmpia de Vest a țării (temperaturi pînă la 100° C), a cărui punere în valoare depinde numai de calitatea echipamentelor de transfer de căldură, existînd deja experiențe privind captarea și menținerea presiunii hidrostatice la zăcămint.

Folosirea acestor surse, foarte avantajoase prin energia gratuită ce o oferă, presupune, însă, o abordare de înalt profesionalism, atît din punct de vedere al alegerii soluțiilor, dar mai ales al calității echipamentelor și al modului de întreținere și reparare.

Dr. ing DUMITRU

CEZAR IONESCU ■

Prodecan al Facultății de electrotehnică și energetică, Institutul Politehnic București

■ **Locatarii Bl. E2B, Sc. A, B, C, Calea Gălații nr. 18—20, Iași:** „La parterul blocului în care locuim există două ateliere de mobilă și reparații (unul înființat în anul 1981, iar altul în 1987), care sînt dotate cu circulare, mașini de fasonat și lustruit, rindele electrice și altele. Toate aceste utilaje produc vibrații și zgomote care se aud pînă la etajele superioare ale blocului, cit și la cele din împrejurimi. Locatarii acestui bloc sînt oameni ai muncii la C.U.G. Iași și lucrează în trei schimburi. La venirea acasă nu se pot odihni. La fel copiii mici și școlarii. Cu toate că programul de funcționare al atelierelor este 8,00—16,30, activitatea începe între orele 5,45—6,00 și se termină la orele 20,00—21,00, motivându-se că planul de producție este mare. Zgomotului și vibrațiilor li se mai adaugă zgomotul făcut de bateriea cuiele, făcînd imposibilă odihna și liniștea locatarilor chiar și în zilele de duminică. Ne adresăm dumneavoastră cu rugămintea de a ne ajuta deoarece la sesizarea făcută întreprinderii ni s-a răspuns prin adresa 435/1984 că situația se va rezolva, însă pînă astăzi nu s-a întreprins nimic în acest sens. Propunem ca spațiul de la parterul blocului să fie repartizat unei unități cu alt profil”.

■ **Ministerul Muncii:** „Urmare scrisorii numitului Voicu Nicolae din comuna Blejești, sat Baciu, jud. Teleorman, care s-a adresat redacției solicitînd sprijin pentru încadrare în muncă vă informăm că Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Teleorman, avînd în vedere afecțiunea medicală pe care o prezintă și recomandările medicale în acest sens, i-a oferit posibilitatea încadrării ca muncitor necalificat în cadrul Centrului de legume-fructe Videle sau în cadrul Sectorului zootehnic din C.A.P. Blejești.

■ **I.J.G.C.L. Buzău:** „Privind sesizarea tov. Ene Constantin, domiciliat în comuna Cernătești, jud. Buzău, prin care reclamă că l s-a închis apa, vă informăm că cele sesizate sînt întemeiate. Ca urmare a risipei de apă potabilă, datorită utilizării în alte scopuri decît în scopuri casnice și a reducerii debitelor capitate prin scăderea potențialului straturilor freatice, s-a luat măsura închiderii bransamentelor abonaților particulari pentru a se asigura apa necesară industriei din zona Beceni (Secția I.P.M.P., Uscătorul de fructe, Filatura Beceni și blocurile de locuit din zonă). La începutul lunii octombrie, datorită reducerii risipei de apă, s-a luat măsura deschiderii tuturor bransamentelor închise, acțiune care s-a finalizat la 10 octombrie 1988”.

■ **Teodor Tircă, sat Bucureasa, comuna Dănești, jud. Gorj:** „Sînt unii tovarăși din conducerea comunei care nu se preocupă de pregătirea tineretului, de programul de distracții, de munca voluntară. Acestea pentru că în comună nu avem cîmin cultural. Este unul doar cu numele. Acum vin sîrbătorile de iarnă și nu avem unde să ascultăm o formație de muzică. Vă rog să mă lămurii, este voie să transformăm cîminul cultural în magazie și să lipsească satul de posibilitatea organizării unor manifestări culturale?”

■ **Consiliul popular al municipiului Tirgu Mures:** „Urmare scrisorii tov. Mariș Eugen, domiciliat în Tirgu Mures, Aleea Cornișă 15, în legătură cu sesizarea unor aspecte negative la Baza de agrement și sport „Mureșul”, vă facem cunoscut că întreținerea curățeniei, schimbarea permanentă a apei din bazinele de înot, întreținerea acestora, cit și a malurilor lacului se află în permanență în atenția Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului. În acest sens, în toamna-iarnă acestui an, se vor repara dalele de beton din jurul bazineelor, se va revizui instalația de apă în vederea funcționării dușurilor în condiții optime. De asemenea se va revizui și repara Stația de filtrare a apei din incinta bazei, cit și asigurarea cu substanțe dezinfectante. Totodată, pentru o mai bună

gospodărire a dotărilor tehnico-materiale ale bazei, cu data de 1 decembrie se vor lua și măsuri organizatorice vizînd conducerea bazei de agrement”.

■ **Consiliul popular al Sectorului 4:** „În urma intervențiilor făcute de I.C.R.A.L. „Berceni”, constructorul a efectuat remedierile necesare la apartamentul 66 din Bl. 17B, tov. Emilia Enache preluîndu-și locuința pe data de 10 octombrie 1988. Sectorul de Gospodărire Locativă nr. 11 din cadrul I.C.R.A.L. „Berceni” i-a încheiat contractul de închiriere”.

■ **Consiliul popular al județului Alba — Inspectoratul comercial de stat:** „În urma ceretării scrisorii tovarășului Nicolae Hăprian din Sebeș, care arată că la magazinul legume-fructe nr.26 din localitate s-au vindut struguri pentru vinificație, iar la unii cumpărători nu s-au asigurat cererile pentru consum s-a constatat: Petentul a sesizat cazul în scris și la Militia orașului Sebeș care a verificat cele sesizate. Pentru nereguliile constatate, organul de miliție a luat măsuri de sancționare cu amendă și avertisment a lucrătorului gestionar Mihai Durdac”.

■ **Ion Tomuza, comuna Moisei, str. Valea lui Ciuban nr. 1461/A, jud. Maramureș:** „În data de 15 mai 1985 am plătit, conform chitanței 1654, suma de 1600 lei la Consiliul popular Moisei pentru instalarea curentului electric. Tot în același an, la data de 28 mai, am plătit la I.R.E. Baia Mare, punctul de lucru Vișeu de Sus, 2000 lei, reprezentînd costul instalației interioare potrivit devizului 4203. De atunci și pînă astăzi fac demersuri la punctul de lucru Vișeu de Sus și la I.R.E. Baia Mare să mă racordeze la linia principală din apropierea locuinței dar în zadar. Deși am procurat cei 6 stâlpi impregnați necesari pentru racordare și sînt dispus să execut personal instalarea acestora, nu mă ajută nimeni. Sînt miner și după 8 ore de stat la întineric, aș dori să am în casă lumină. Am 5 copii, dintre care 3 umblă la școală și nu pot să învețe seara”.

■ **Întreprinderea de utilaj greu pentru construcții Galați:** „Cu privire la cererea tov. Virginia Bratoveanu, vă informăm că biroul executiv al C.O.M. a analizat situația familială a sus-numitei și a dispus anularea deciziei de disponibilizare”.

■ **Marian Lăzăroiu, sat Săteni, comuna Aninoasa, jud. Dimbovița:** „În ziua de 13 septembrie a.c. am cumpărat o bibliotecă confecționată de Fabrica de mobilă I.L. Caragiale. Cînd am scos mobila din ambalaj, am constatat că lipsesc rafturile de la corpurile destinate păstrării cărților. Am sesizat imediat Magazinul Mobilă nr. 18, aparținînd de I.C.S.M.I. Tirgoviște. Mi s-a spus că au mai avut reclamații și cu celelalte patru biblioteci și că nu au rafturi, însă în curs de o săptămînă au drum la fabrică pentru aprovizionare și vor sesiza lipsa rafturilor. După o lună m-am adresat fabricii cu recomandată cu confirmare de primire, semnată indecifrabil, dar nu am primit nici un răspuns. Vin sîrbătorile de iarnă și eu stau cu biblioteca fără rafturi. Cum le-ar sta tovarășilor de la C.T.C. sau Desfacere care sînt vinovați să aștepte revelionul într-un costum fără o minecă?”

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Vrancea:** „Nedeala Mîstretu din comuna Nistorești-Vrancea are vîrstă de 57 de ani, este bolnavă, fără venituri proprii din care să se întrețină. Intrucît numita nu are posibilități materiale, s-a aprobat un ajutor bănesc ocazional conform HCM 454/1957 pe care l-a primit în cursul lunii octombrie a.c.”.

■ **Comitetul municipal Galați al P.C.R.:** „Petentul Jipa Sava are domiciliul stabil în municipiul Galați, a fost căsătorit și a pierdut spațiul de locuit în urma hotărîrii de divorț. Intrucît aspectele sesizate s-au confirmat, au fost luate următoarele măsuri: 1. Atribuirea spațiului din str. Primăverii nr. 37 for-

mat din una cameră și dependințe în baza aprobării nr. 4637 din 24.II.1988, petentul declarîndu-se mulțumit. 2. Prin adresa nr. 1055/1988 către I.J.G.C.L. Galați s-a dispus sancționarea șefului de sector E.G.L. nr. 5 pentru nereșunerea în circuitul fondului locativ a spațiului de mai sus care a stat nefolosit mai mult de șase luni, nesigilat și necomunicat la E.G.L. și Consiliul popular municipal Galați. Prin decizia I.J.G.C.L. Galați nr. 27/23 XI 1988 a fost sancționat cel în cauză cu 10 la sută diminuarea retribuției pe o lună”.

■ **„Subsemnatul Radu Borean, domiciliat în Arad, str. Deseanu nr. 7, vă aduc la cunoștință următoarele:** În primăvara acestui an am cumpărat de la magazinul Plafar din localitate sîmîntă de mei cu care îmi hrănesc păsările de decor, papagalii peruși. Meiul costa 3,50 lei kilogramul, dar fiind amestecat cu sîmîntă de cîneșă i s-a îmbunătățit prețul la 7,40 lei. Nici asta n-ar fi fost un lucru care să mă deranjeze prea mult, dar cînd vinzătoarea mi-a spus că la fiecare kilogram trebuie să cumpăr și 5 tablete de apilarnil în valoare de 5 lei, scumpindu-se astfel un kilogram de nutreț de la 3,50 la 12,40 lei nu mi-a venit să cred. Am făcut o întîmînare la Întreprinderea Plafar Oradea, care după circa două luni mi-a dat un răspuns pe care l-am considerat a fi dat numai de dragul de a răspunde. Mi se răspunde că s-a hotărît în C.O.M. această vinzare condiționată. Nu cred că există un C.O.M. care să poată lua hotărîri contrare unei legi votate de Marea Adunare Națională. Este vorba de Legea 3/1972 cu privire la activitatea de comerț interior. De asemenea, decretul 446/1972 și ordinul 22/1974 al M.C.I. cap. 3, al. 12 stipulează că „este interzis conducătorilor de întreprinderi, șefilor serviciilor sau birourilor comerciale, precum și angajaților operativi din depozite și unități de desfacere cu amănuntul să condiționeze vinzarea unor mărfuri de cumpărarea altor mărfuri sau prestare de servicii. I-am scris în acest sens și directorului Întreprinderii Plafar din Oradea în iulie, dar pînă astăzi nu am primit nici un răspuns”.

■ **Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Centrala de transporturi auto:** „La scrisoarea anonimă, înregistrată la dv., privind transportul elevilor cu autobuzele între localitățile Recaș și Stanciova, vă facem cunoscut: Din verificările efectuate, a rezultat că la autogara Timișoara ca și la celelalte autobaze ale I.T.A. Timiș s-au înregistrat unele dereglări în efectuarea curselor de autobuze, datorate în principal greutăților întîmpinate în aprovizionarea cu anvelope, acumulatori și unele piese de schimb deficitare, netîrării ritmice și integrale a cotelor de carburanți de către unitățile PECO, precum și necesității efectuării transporturilor la activitățile din campania agricolă de toamnă. Începînd cu data de 4 noiembrie, circulația curselor pe traseul Recaș-Stanciova (cu care se asigură transportul elevilor la școală din Recaș) a fost reluată conform graficelor stabilite”.

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Cluj:** „Referitor la scrisoarea tov. Eva Komives din Cluj-Napoca, str. Paris 66, vă comunicăm: Din conținutul scrisorii rezultă că petenta este suferindă și solicită să fie ajutată prin schimbarea locului de muncă. În urma verificării efectuate la Combinatul de pie-lărie și încălțăminte „Clujeana” a rezultat că este cunoscută starea sănătății sale și că din cauza aceasta a fost repartizată la lucrări unde efortul fizic este mic. În cursul zilei de 18 noiembrie a fost trecut la un alt loc de muncă unde efortul este foarte redus. Dacă și în aceste

condiții nu va mai putea lucra datorită agravării suferințelor sale, va trebui să se adreseze cabinetului medical de specialitate al Policlinicii „Clujeana” pentru întocmirea formelor necesare în vederea examinării în Comisia județeană de expertiză medicală a capacității de muncă”.

■ **„Ionescu Maria domiciliată în București, str. Măgurei nr. 1—5 bl. D1, et. 8, ap. 135, sector 5. La cei peste 70 de ani ai ei locuiește singură. Are piciorul drept anchilozat din genunchi, iar șoldul, după o operație grea, i-a fost consolidat cu o proteză metalică. În București are o soră de 87 de ani iar în provincie alte trei, una din ele fiind Rădulescu Georgeta, în vîrstă de 63 de ani și cu domiciliul în comuna Arțari-Ialomița. Aceasta dorește să vină în București și să locuiască împreună cu sora sa cu viză de flotant și să-i acorde sprijin. Cu cele două pensii ar putea să se ajute reciproc, cheltuielile fiind mai mici într-un menaj comun. Pentru o viză de flotant este necesar un contract de închiriere la Administrația financiară care se plătește cu 1390 lei. Chiria de 400 lei pe care Ionescu Maria ar putea-o lua de la sora ei este o utopie. Legea este făcută să apere pe unii de cîștigurile licite ale altora. În acest caz, ajutorul primit nu este în bancnote, ci este dat de o soră altei surori imobilizate. Scopul nu este aducerea unei persoane în București pentru buletin și nici material. Sînt convins de o rezolvare favorabilă”. (Scrisoarea care ne cere ajutorul este semnată de Niculescu Paul din București).**

■ **Întreprinderea INOX București:** „Referitor la scrisoarea tov. Szakacs Tiberiu care reclamă cumpărarea unui aparat de ras cu defecțiuni (filetul minerului defect) pentru a rezolva problema i s-a trimis un aparat de ras nou, pentru care ne-a mulțumit printr-o scrisoare. Referitor la calitatea produsului menționat vă comunicăm că este singura reclamație din acest an, defectarea filetului datorîndu-se probabil unei infilțări necorespunzătoare. Sistem preocupat de realizarea unor aparate de ras superioare calitativ celor existente în fabricație”.

■ **Consiliul popular al orașului Petrla:** „Din verificarea celor relatate rezultă că Ghib Aurel lucrează la Întreprinderea Minieră Petrla ca muncitor în subteran și îndeplinește condițiile legale pentru repartizarea unei locuințe proprietate de stat și o butelie de aragaz. Avînd în vedere cele constatate, în ședința Biroului Executiv al Consiliului Popular al orașului Petrla din 17 octombrie 1988 i s-a aprobat lui Ghib Aurel un apartament cu două camere în cartierul Minerul, bl. 101, ap. 19. De asemenea, în ședința Biroului Executiv din 25 octombrie i s-a repartizat o butelie de aragaz”.

■ **Asociația de locatari Nr. 4 CT5 Ostroveni, municipiul Rm. Vilcea:** „În vecinătatea asociației își desfășoară activitatea un șantier de prefabricate, fapt ce a dus la distrugerea spațiilor verzi și a terenurilor de joacă pentru copii. Organizarea de șantier este precară, iar mașinile care deservesc șantierul afectează liniștea locatarilor. Pe strada Diamantului s-au depozitat și se depozitează materiale rezultate din demolări și gunoale. Pe timp ploios, strada este impracticabilă. Tot aici s-a amenajat o improvizație de garaj pentru autobuze care tulbură liniștea locatarilor. La desele noastre sesizări, Consiliul popular al municipiului nu a avut nici măcar amabilitatea de a ne răspunde”.

Pagină realizată de
OPREA GEORGESCU ■

Poșta redacției

Han Marieta — Cîmpeni: S-a procedat legal în urma controlului. ■ **Tureu Dorci — București:** Pot fi exceptați de la plata cheltuielilor care se calculează pe număr de persoane (apa caldă, rece, taxele de salubritate, energia electrică consumată pentru funcționarea liftului etc.). ■ **Asociația locatarilor — Intorsura Buzăului:** Picul anterior cuprinde doar niște copii ale unor procese verbale. E nevoie de un memoriu în care să expuneți problema. ■ **Barbu Elena — com. Vladimirescu (Arad):** Ne pare rău, dar nu se mai poate. ■ **Călin Maria — Pitești:** Fiica dv. trebuie să facă demersurile necesare la direcția sanitară a județului. ■ **Postelnicu Maria — Craiova:** Avîndu-se în vedere situația dv. familială deosebită, s-a stabilit ca în funcție de condițiile existente cererea să fie propusă spre aprobare Biroului permanent al Comitetului Executiv al Consiliului județean în această lună. ■ **Cărăvan Constantin, Mischia Alexandru, Popescu Ion, Găman Eugen — Rovinari:** În conformitate cu prevederile pct. 2 din nota la anexa nr. 1 a Decretului 325/1983 pentru majorarea retribuției personalului muncitor și adresei Ministerului Muncii nr. 642/1986, utilizarea rețelei tarifare „Exploatare la zi cu utilaje grele” a fost avizată și pentru sudorii, lăcătușii, mecanizatorii și electricienii organizați în echipe special constituite în atelierele de mină sau în uzinele de reparații, care lucrează cea mai mare parte din timp pe liniile tehnologice de extracție a cărbunelui sau la descoperță, la vulcanizarea benzilor de transport, la riparea benzilor, la întreținerea instalațiilor electrice sau mecanice de pe linii, precum și mecanicii de pe utilajele clasice — buldozeriști și excavatoriști — de pe liniile tehnologice. Aceasta se poate face numai pentru lucrări care necesită o perioadă mai îndelungată de lucru pe liniile tehnologice de extracție a cărbunelui — peste 50 la sută din timpul lunar de lucru și numai pentru timpul efectiv lucrat în aceste condiții. ■ **Rădu Corneli — com. Avrig (Sibiu):** Intrucît din scrisorile dv. (pe care nici nu le-ați semnat) nu rezultă numele și adresa, vă rugăm, dacă este cazul, să reveniți. ■ **Dima Costică — Galați:** Nu știm. Cereti relații la serviciul P.I.R. ■ **Lupu Ștefan — com. Broscăuți (Botoșani):** Completăm răspunsul anterior. În conformitate cu prevederile art. 48 al. 3 din Legea nr. 57/1974 a retribuirii muncii și art. 47 al. 1 lit. f din Legea 5/1985 privind creșterea productivității muncii, perfecționarea organizării și normării producției și a muncii, unitățile socialiste au obligația să coreleze numărul de personal cu producția prevăzută a se realiza și îndeplinirea nivelului planificat al productivității muncii. În mod corespunzător, personalul devine astfel disponibil urmează a fi redistribuit la alte activități sau în alte unități, reținîndu-se în activitatea de bază numai personalul strict necesar. În cazuri cu totul deosebite, cînd personalul disponibilizat nu poate fi redistribuit în totalitate, acesta poate fi trimis în concediu fără plată, cu menținerea unor drepturi de personal (respectiv a locației de stat pentru copii). Este recomandat ca unitățile să evite pe cit posibil trimiterea în concedii fără plată a beneficiarilor de alocație de stat pentru copii pe perioade mai mari de 12 zile. ■ **Ionescu Elena — București:** Ca „tipăritor tipar plan”, credem, nu vă folosesc cunoștințele și deprinderile ce le aveți în meseriile de „țesătoare”, „vinzător produse nealimentare” sau „montator aparatură electronică”.

REGHINA VARVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventualele telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu

Marile deschideri

În condițiile în care viața materială, dezvoltarea economică în general au cunoscut și cunosc în continuare etape fertile de dezvoltare, iar viața social-culturală din patria noastră înregistrează mutații fundamentale (și semnificative pentru consecvența și justiciile căilor de înaintare către comunism, liber și conștient asumate) se pune cu tărie, cu necesitate obiectivă și problema înnoirilor, a căilor de evoluție pe care trebuie să meargă și creația literar-artistică. Prelund și ducind mai departe valoroasele tradiții ale înaintașilor, scriitorii (și nu numai ei) sint chemați să ridice pe noi trepte — la noi dimensiuni, pe coordonate originale — bogatul tezaur spiritual moștenit de la predecesorii lor într-ale creației. Dar nu numai atât. Asumându-și înțelegerea și valorificarea tradiției la cote superioare, ei, creatorii au datoria, pe de altă parte, să sondeze noi teritorii ale socialului, ale umanului și să le găsească intruchipări artistice adecvate.

Desigur, prozatorul, poetul, dramaturgul sint și azi — ca întotdeauna — legați prin existență, dar și prin miile de fire ale gândirii și concepției artistice de social, de mediu în care și desfășoară activitatea, de spațiul din care își iau subiectele și pe care, într-un fel sau altul, îl surprind, îl transfigurează în propria lor operă. Istoria literaturilor din oricare zăre a lumii a demonstrat, cu puterea evidenței, că marile valori artistice, poezie și cu largă difuziune pe mapamond, au fost tocmai acelea care au pus în centrul lor omul, problematica, universul lui de gândire dintr-o anumită epocă istorică și dintr-un anumit spațiu etno-geografic foarte bine determinat — de unde, se subînțelege, și un anumit determinism social.

Văzută din acest unghi — al necesității de a surprinde tumultul actualității, al prezentului socialist, viața oamenilor — constructori ai unei noi societăți — creația este chemată să și onoreze mai exact și mai pregnant statutul de adevărată forță a ideologiei, a educației multilaterale în procesul modelării conștiințelor și al formării omului nou. În context social literatura, arta în genere trebuie să păstreze întruiva pasul cu ritmurile dezvoltării generale a țării, ritmuri care se cer regăsite în vitoarele opere. „Creația literară, artistică — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a organismelor democrației muncitorești-revoluționare și organizațiilor de masă și obștești — trebuie să realizeze noi opere care să oglindească uriașa muncă a poporului nostru. Avem nevoie de noi romane, noi piese de teatru, noi poezii în care eroii principali să fie muncitorii, tărani, intelectuali, cu preocupările lor, cu dorințele lor de progres, de bunăstare, cu hotărârile lor de a contribui la fărâșirea socialismului și comunismului în România”. Imperativul acesta mi se pare a fi pus nu numai în fața creatorilor, ci și a celor care prin statutul lor social au menirea de a stămulea și facilita creația în drumul acesteia de la autor la cititor, la publicul larg: redactorii de reviste, de Radio-Televiziune, dar și editori.

Sintetizată cu atita clarviziune de către secretarul general al partidului nostru, cerința aceasta conține pe de altă parte și un îndemn la calitate, la exigență și profunzime. Fiindcă — și acesta este iarăși un adevăr indeobște cunoscut și re-

cunoscut dintotdeauna! — asprei și dreptei judecăți a timpului, a posterității unui scriitor nu i-au rezistat decât acele opere care prin forța și capacitatea autorului de a înțelege în toată complexitatea lor fenomenele sociale, apoi printr-o înaltă estetică înaltă (altfel spus prin conținutul de idei și prin formă) și-au tras rădăcinile din social. Nu ritmurile mai mult sau mai puțin reușite din poezii și nu relatările plate, de suprafață din unele schițe, nuvele sau romane au fost cele care au putut înfrunta vremea, chiar dacă au fost inspirate de fapte ori evenimente mărețe ale istoriei noastre. La judecata timpului au rezistat, însă, poeme cu o puternică amprentă socială și patriotică semnate de Grigore Alexandrescu, Dimitrie Bolintineanu, Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu, George Coșbuc și mulți alți poeți, apoi romane, schițe și nuvele de Nicolae Filimon, Ion Slavici, Barbu Delavrancea, Liviu Rebreanu etc. etc. Se poate afirma, cu argumente dintre cele mai serioase, că aproape întreaga noastră literatură, întregul fond de aur al culturii românești a fost realizat din opere aflate într-o strinsă legătură cu socialul, într-o interdependență care nu mai are nevoie de demonstrație. Pornind de aici este limpede că nici cerința secretarului general al partidului nostru față de scriitori și artiști nu trebuie înțeleasă altfel decât ca un călduros și justificat îndemn la creație, la creația de valoare, care să se inspire din realitatea socialistă și care, transcendentă epocii, să poată vorbi generațiilor viitoare despre oamenii și eforturile acestui timp, despre vocația lor constructivă, despre dorința de mai bine și de progres a unui întreg popor.

Toate aceste reflecții pe mar-

ginea magistralei Expuneri a secretarului general al partidului nostru făcută la recentul forum democratic mi-au venit în gând și în strinsă conexiune cu o problemă care mă frământă de mai multă vreme: aceea a rolului și responsabilității sociale a editorului în actuala etapă. Așadar, m-am întrebat: Care sint și care vor trebui să fie sarcinile sale în anii următori și în ce măsură își poate aduce o contribuție reală, eficace, concretă la transpunerea în viață a imperativelor mai sus amintite?

Fără îndoială, în relația scriitor — editor — cititor celui care semnează cu modestie în caseta tehnică de la sfârșitul fiecărui volum îi revin sarcini și responsabilități dintre cele mai mari fiindcă — fără a fi un simplu mijlocitor între primul și ultimul dintre termenii relației (dintre scriitor și cititor adică) — editorul este cel care, exprimându-și în mod direct — și concret! — opțiunea pentru o scriere sau alta face, de fapt, cel dintîi pas într-o complexă strategie editorială, vizînd promovarea sau, dimpotrivă, stoparea unor manuscrise în tentativa autorilor lor de a le trimite la tipar.

Factor important în contextul cultural al unei epoci, editorul nu este doar un simplu lector, cu mai multe ori mai puține calități de filolog și cu mai multă ori mai puțină pregătire în domeniu, în specialitatea căreia se circumscriu cărțile trimise de el la tipar; la modul ideal el rămîne (indiferent că are sau nu conștiința acestui statut social) înainte de toate, un activist cultural, un om chemat să transpună în practică, respectiv în programele editoriale și în ti-

(Continuare în pag. 15)

FLORENTIN POPESCU

Scriitorul — conștiință a epocii sale

ALEXANDRU PIRU:

„Exiști în măsura în care afirmi”

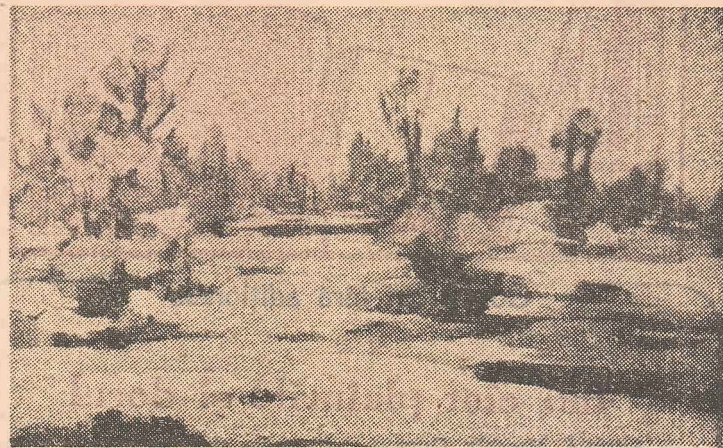
— Stimate tovarășe profesor Alexandru Piru, îngăduiți-mi o întrebare al cărei rost și loc erau poate la sfîrșitul acestei convorbiri. Cum ați definit, într-o sinteză ideală, literatura postbelică, după ce ați slujit-o în calitate de istoric, critic și profesor universitar vreme de o jumătate de secol?

— E literatura generației care a început în 1948 și și-a încheiat activitatea în 1981 și literatura noii generații, din 1981 încoace, de sfîrșit și început de secol. Prima a beneficiat de contribuția generației interbelice (Ar-

ghezi, Blaga, Camil Petrescu, G. Călinescu, Philippide, Vasile Voiculescu, Emil Botta), dar a dat și scriitori valoroși noi, ca Marin Preda, Nichita Stănescu, Dumitru Radu Popescu, Marin Sorescu, spre a cita doar pe cei mai cunoscuți...

— Dar pe Barbu, Bălăiță, Breban, Buzura — ca să pomenesc doar prozatori, ca să-mi aduc aminte doar de litera B — îi lăsați deoparte?

— Pe unii da, pe alții nu! Și ca să continui ce aveam de spus, s-au produs înnoiri atît sub aspectul viziunii lumii și

Lucrare de Constantin Gheorghe

DOEM PENTRU PATRIE

Sferă de cîntec

Construim semănînd și plantăm construind
Și vedem lung prin timp cu urmași-ntr-un gînd
Și trăim cu o frunză și-nvîm cu o floare.
Dintre doruri, mi-e patria dorul meu cel mai mare!

România mi-e țara de mii de carate,
România-i cuvîntul ce nu se desparte —
Rațiunea pentru care inima-mi bate!
Trecutele-i rîni chiar și-n zimbet mai ard,
Orice martiriu ni-i tipărit în stîndard
Și-ntr-o sferă de cîntec ne-am durat curcubeu —
Curcubeu-i coroana poporului meu!
E-nsorire de păsări, și cite octave! —
Ave poporului! Viitorului Ave!

Sîntem frați cu lumina, cu platformele mari;
Visul ne crește dăinuind în stejari
Și-avem cetăți de necucerit:
Griul preasfînt și-al pruncilor prim gingurit!
Fie, deci, pace în lume și-n casă!
Fie recolta cît mai mănoasă!
România ni-i țara de mii de carate;
România-i cuvîntul ce nu se desparte —
Rațiunea pentru care inima-mi bate!

E lumină de păsări, și cite octave!
Ave poporului! Patriei Ave!

DIM RACHICI

problematicii ei, cît și din punct de vedere al formei, al tehnicii sau, cum se zice azi, din perspectiva semnificativității și a semnificativității. Noua generație experimentează, de asemenea, alte căi. Autori ca Mircea Nedelciu și Mircea Cărtărescu sint postmoderniști, textualiști.

— O mai veche și mereu nouă dihotomie exprimă îndoiala că un istoric literar poate fi în același timp și un critic de egală valoare, și invers. În literatura română exemplele de consens între cele două arii nu sint prea numeroase. De pildă, Pompiliu Constantinescu „nu a putut fi” și un istoric literar. În schimb Eugen Lovinescu intră în ambele arii, ilustrîndu-le în egală măsură. Vă solicit opinia deoarece, așa cum se știe prea bine, sinteți și critic și istoric literar.

— Eu cred că nu poți fi istoric literar, dacă nu ești critic, pentru că înțeleg istoria literară ca istorie de valori. Cum să vorbim de Eminescu, Creangă și Caragiale, dacă nu putem spune în ce constă valoarea lor? Nu e critic cine vorbește numai de valorile contemporane, pentru că n-are perspectivă istorică și nu e istoric literar cine n-are o scară de valori. Cum să înțeleg pe Nichita Stănescu dacă nu l-ai citit pe Anton Pann și pe Ion Barbu? Și cum să guști pe Neculce, dacă n-ai citit pe Sadoveanu? Pompiliu Constantinescu era un critic literar care murind prea tînr, la 45 de ani, n-a avut timp să se ocupe și de istoria literară. Șerban Cioculescu, însă, după război, a făcut mai mult istorie literară. Adevărații critici de astăzi, fie că o spun sau nu, vi-

sează toți să facă o istorie a literaturii române, chiar dacă după Lovinescu, numai o istorie a literaturii române contemporane.

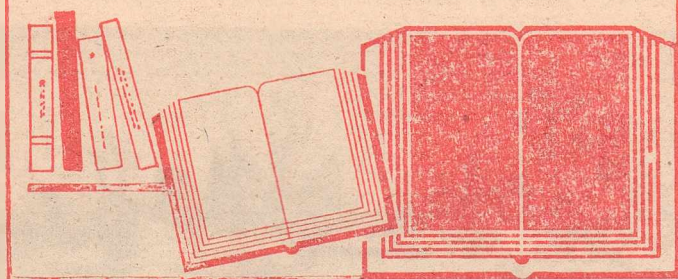
— Dar sinteți și autorul romanului „Cearta”, care, după cite îmi amintesc, a trezit la apariție numeroase comentarii. De fapt, romanul a surprins, dacă nu mă înșel, tocmai pentru că era semnat de un cărturar ce nu se ilustrase pînă atunci în proză. V-aș întreba dacă sinteți autorul unui singur roman, dacă ați scris și alte romane, dacă veți publica proză...

— Micul meu roman, dar nu mai mic decît romanul lui Anton Holban, Cearta, a stîrnit „numeroase comentarii”, deci a interesat. Din vreo treizeci de recenzii, jumătate au fost favorabile, iar cealaltă jumătate defavorabile. Meciul critic a fost nul, am rămas senin. Și despre romanele altor critici, chiar despre cele ale marelui Călinescu, ca să nu mai vorbim despre ale lui Lovinescu, s-a scris de rău. Sint mentalități care dăinuie. Unii te vor numai profesor, alții numai istoric literar, alții numai critic, alții numai romancier, probabil rezervîndu-și alte capacități numai pentru ei. Nu sufăr de invidie, cred că este loc pentru toată lumea. Exiști în măsura în care afirmi, nu în care negi. Pentru mine principalul e să știu să scriu, nu importă dacă scrii versuri sau proză. Și critica e literatură, altfel cine ar citi-o? Am scris și o să mai scriu romane, cel puțin unul, totul nu-i decît o chestiune de timp.

(Continuare în pag. 14)

VIRGIL SORIN

VITRINA CĂRȚILOR

Convorbiri fără adiționale

Îmi cînt plaiurile și dorul

— Stimată Marcela Guragata, iubitorii muzicii populare din Piatra Neamț spun că recenta dumneavoastră apariție la emisiunea „Tezaur folcloric” ar fi un adevărat examen al consacării ca reprezentantă a melosului popular din acest colț de țară.

— Deși am avut și alte apariții pe micul ecran, evoluția mea în concert, la reputata emisiune, pregătită întotdeauna cu har de Marioara Murărescu, reprezintă un moment de vîrf în cariera mea de solist profesionist de muzică populară, care își cîntă plaiurile și dorul.

— Pînă a ajunge aici, cu ce carte de vizită vă prezentați cititorilor?

— Provin din Hudeștii Botoșanilor, unde copilăria mi-a fost alintată de versurile Poetului și muzica Compozitorului. Poezia și cîntul pe care l-am frecdonat de mică, aveam să mă îndrept spre liceul pedagogic, fiind dascălă timp de șase ani. Apoi, trofeele obținute ca artistă amatoare la concursurile „Steaua Litoralului”, „Primăvara Băileșteană” și mai ales Premiul special al juriului la cunoscuta întrecere artistică „Maria Tănase” din 1978, ca și titlurile de laureată la Festivalul național „Cîntărea României”, au determinat schimbarea statutului meu. Astfel, în 1979 am fost angajată în formația artistică „Doina Moldovei” din Iași și din 1983 cînt cu orchestra profesionistă „Cernegura” a Consiliului sindical județean Neamț.

— Ce satisfacții v-a adus această îndrăgită profesie?

— Familiale și profesionale. Soțul, Silviu Tîrșu, violonist la aceeași orchestră, este primul meu critic și îndrumător. Amîndoi ne ocupăm cu iubire de fiul nostru în vîrstă de 4 ani. Profesional, am satisfacția colaborării la prestigiosul ansamblu „Rapsodia Română”,

la radio și televiziune, bucurîndu-mă, în spectacole, de generoasele aplauze ale publicului meu. După un disc, în 1983, comun cu Daniela Condurache, urmează să-mi apară foarte curînd primul disc personal intitulat „Codrule verde cu lună”.

— 1983 v-a fost, după cum se vede, un an favorabil.

— Într-adevăr, în același an am participat cu formația de amatori „Floricea de la munte” la Festivalul de la Caltanissetta, în Sicilia, unde muzica noastră populară s-a bucurat de o admirabilă primire. Sper ca Anul nou să mă găsească într-un turneu în Iugoslavia.

— Ce aveți de transmis admiratorilor cîntecelor dumneavoastră?

— Tuturor iubitorilor muzicii noastre populare le adresez românească urare tradițională „La mulți ani!”, adăugînd promisiunea pentru publicul meu de a fi demnă reprezentantă a cîntecului popular nemțean. Promit, de asemenea, un al treilea disc cu melodii exclusiv din această extraordinară zonă folclorică pe care o iubesc nespuse.

— Succes!

MARIAN TEODORESCU

Cronica literară

de Romul Munteanu

„Venim în lume și plecăm din lume”

„Înșelător murind / prin trecerea în alții”, Al. Căprariu i-a cerut clipei enunțate de „Doamna neagră” să mai zăbovească puțin pentru a-și rememora pentru ultima dată povestea vieții (Reîntoarcerea Menestrelului, Ed. Dacia, 1988). Confesiunea lirică curge trepidant, constituindu-se ca o fenomenologie a suferinței, transcrisă într-un „final de partidă” și marcată de o imensă forță de neantizare („Pustiul înainte, pustiul înapoi”). Menestrelul de la Cluj se mai uită, așadar, încă o dată spre lume „cu ochii închiși”, cu privirea întoarsă parcă înăuntru și îndărăt, „harta cu intențiile” fiind de o anumită vreme pierdută. Fabulînd pe marginea „poveștilor de dor”, deplin conștient însă de faptul că „moartea poate fi pe-aproape”, Al. Căprariu exprimă un anume dictu al sufletului, confruntat cu ultimele situații-limită ale existenței. Cartea poetului clujean este concepută ca un fel de jurnal liric cu notații și reflecții succinte despre starea scriitorului în final de partidă. Reducționismul psihic este firesc. Stările afective sînt puține, dar ele revin ca într-un coșmar obsesiv, dar organizat în spațiul mental al ființei care știe că moare. Epicureul se visa încă pe un pămînt opulent, cu toate simțurile deschise spre plăcere: „aici vreau, pe pămînt, / să iubesc, să beau să cînt / să-ți citesc trupul cînd arde / și să nu-mi pese de moarte”. (Șapte).

Reveria coboară, ușor neliniștită, în trecut. Se grefează pe un timp insular de lumină și vitalitate, cînd totul părea să rămînă așa pentru veșnicie. Dar timpul, marea obsesie a poetului intrat tocmai în criza de timp, se face discret auzit ca o voce a unei zine rele. „Frumoși mai eram, Doamne frumoși / Tu și cu mine. Deci, noi amîndoi / zeită și zeu printre zvelți chiparoși — / și zilnic uităm ce lăsam înapoi. / Noi lumii nimic nu-i dădurăm în schimb. / Toate credem că ni-s nouă datoare: / și iarba cea pură și-al soarelui nimb, — dar timpul și urma cruda lui vinătoare / Și-am mers ca stăpîni. Spre piscuri am mers, / cu miinile goale, la Calea Lactee”. (Călătoria menestrelului).

Timpul se convertește astfel în destin iar acesta se configurează ca un proiect spre moarte. Trăirea în stare de ignorare a legilor existenței se destramă. Relația poetului cu lumea începe să fie privită dintr-o altă perspectivă. Acroșarea de un prezent imobilizat în clipele favorabile reveriei roze se dovedește a fi doar o dorită iluzorie: „Rămîn aicea, nu plec mai departe / Gătesc logodna ultimului vis / Golesc paharul răsfoind o carte, / Privind la zeci de porți ce s-au închis”. Golul existențial apăsător, bruschează sufletul din toate părțile. Interogația negatoare, ironică, se transformă într-o tăgadă a „cauzei prime”. Limbajul capătă o coloratură ușor argeziiană, ca și enunțarea tăgădei: „Mă-ntreb Doamne, unde ești? / Stai cu dracu la povești / că făcusi lumea în pripă / de ne mor tîncii de gripă / Mi-ai dat trupul de tăciune / și m-ai vrea la rugăciune / dar negreala mea din piele / ce săpun îmi dai s-o spele / Mă rid cei din cîmpu’ muncii / că n-am pielea ca și pruncii / și-s bun tocmai de nimica / de cînd m-a lăsat Săftica” (Sase).

Poeziile de acest gen nu sînt multe la număr în volum. Un Menestrel hazos, asistat în taină de Doamna neagră din anticameră, rămîne cum însuși poetul spune, citeodot, o făptură părelnică. Trupul și spiritul se găsesc într-un echilibru din ce în ce mai fragil. Maladia trupului se cere a fi recunoscută, iar un poet nu poate face din propria-i boală decît un subiect de literatură. Valorizată estetic, boala devine o reverie cosmică despre suferință. Boala are o funcție izolantă pe plan social. Cogitoul scriitorului nu mai observă în jur decît o imensă pustietate. „Stau singur și drept în lumină. Dar nu-mi-i / nici teamă de moarte și nici de păcate”.

Labilitatea corpului trăiește o ultimă revitalizare prin cuvinte, iar acestea sînt pietrele

de hotar ce întretin iluzia de veșnicie. Creatorul durează astfel dincolo de omul atît de fragil. Măsurarea cu eternitatea o face artistul, titanul cu „miinile prinse în cuie”, a cărei statuie de cuvinte „nici timpul nu știe s-o frîgă”. Durerea convertită în artă se resimte aproape fizic, ca o dramatică emanație a versurilor lui Al. Căprariu. Confesiunea are o extensie globalizantă. Trupul și visul sînt în stare să depună aceeași mărturie.

Ieșirea omului-poet din serie este concepută printr-un act evident de supradimensionare, proiectată de fapt pe un imens fundal de disperare și neputință în fața fatalității. Dacă ipostaza declarată: „Sunt singur și zac. Fără moarte rămin”, vizează cu precădere poetul, omul se simte dependent de aceeași legitate a sortii care ne duce spre același sfîrșit. „Stăm toți supuși la plinset și la glume / cum stau soldații în aliniere. / Venim în lume și plecăm din lume / Și restul, cum s-a spus, e doar tăcere!” (Shakespeare).

Întotdeauna poezia cultivată de Al. Căprariu a avut un caracter reflexiv. Dar cercetarea marilor sentimente din perspectiva devenirii, marcată de urcușuri și inevitabile căderi, conferă și iubirii un caracter tragic. De aceea explozia dionisiacă a poetului se închide cu un lamento tragic. „La masa goală ai paharul plin. / Iar foamea ta e fără-ndestulare. / Teribilă-i iubirea în declin! / Un doliu crud în zi de sărbătoare”.

Dar declinul văzut din perspectiva sfîrșitului nu are decît în aparență un caracter cosmic. El reprezintă o asumare individuală a drumului spre moarte, o transcriere a stărilor de conștiință care preced sfîrșitul. Enunțuri de genul: „Plînsul, / da, / e mereu în mine / scamă otrăvită în pupila fiecărei clipe / trup lăuntric al sufletului meu / e / plînsul” sau „Am să mă așez / să singerez un timp / am să mă așez / să mor, să dorm / un timp / am să mă așez / să mă tîngui un timp”, arată treptele acomodării cu ideea de moarte. Intrat în „pieptul genezei de foc”, ajuns după o fabuloasă risipire în „noaptea începuturilor”, locuitor în cuvînt, iar „acum nicăieri”, Al. Căprariu anunță un fel de călătorie stranie prin cosmos, poemele sale păstrîndu-i doar amintirea.

Trebuie să mărturisim că rareori s-a văzut un poet care să-și „filmeze” cu atîtă luciditate intrarea în neant. Comprimat, timpul marchează lupta cu inerția, căutarea căii de intrare în eternitate prin cuvînt: „Eu nu am timp. Dar timpul, iată-l, prins / în, / nerostire, citeva cuvinte. / Port ca pe-o febră, timpu-n oseminte. / Furtuna vremii m-a făcut cuminte. / Victorios mă simt, fiind invins”.

Al. Căprariu notează astfel minunțos semnele bolii, treptele devitalizării corpului, dar în același timp poezia este aceea ce-i conferă încă sentimentul trăirii între două lumi, percepute într-un mod sincron. „Lepădat într-un vers, într-o rimă suspin, / în adîncuri împins, iar de valuri mă anin”. Dialogul cu exteriorul se subțiază odată cu procesul rapid de devitalizare. Poetul se observă în tăcere, ochii deschiși fiind unica mărturie a vorbirii ce a rămas doar pe dinăuntru. „Nici numele nu ți-l mai pot spune / o febră de lad mă doboară”.

Trăirea rămîne încă evident cantonată între da și nu. Visul începe să doară, infinitul se arată la orizont ca o poartă deschisă spre marea trecere. Sub narcoză corpul își gîndește ultimele trăiri, pînă cînd se aude ca un avertisment definitiv, cuvîntul cel greu de ultimă, alarmă „Deci mor... Dar, oameni, nu vedeți că mor cit pier cuvinte și se surpă vise / în asfințitul spaimei tuturor”.

Întregul adevăr, pînă la capăt se zidește astfel în „plinset și tăciune”. Cortina se trage, dar poetul rămîne cu „iluminările sale”, dincolo de „carnea de aer”, iar cuvintele au legat testamentul ce va trece prin timp ca o ștafetă a artei celui ce a iubit enorm pămîntul românesc în care s-a așezat definitiv.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Oameni și destine

Format la școala articolului economic, Dan Popescu se lasă prezidat în reportaje de rigoriile acestuia. Nu vom întîlni așadar în scrisul său de dincolo de chenarul analizei de specialitate arăbescurile proprii frazelor de culoare, căutări ostentative în firida infrumusețirilor grăbite. În recentul volum intitulat „Terra, lumini și umbre”, scos de Editura Sport-turism, recunoaștem fără greutate condeiul exersat ani îndelungați în coloanele „Scintei” și „Revistei economice”, ancorate exact în vatra faptului, a informației fără echivoc, prelucrată cu dibăcie din torrentul de vești care ne asaltează și oprită din zboru-i indiferent sub pridvoarele unde ne petrecem timpul și unde în mod firesc îi este locul și mîinirea. Un reportaj al concretului, acesta este fructul activității lui Dan Popescu, după ce cu creionul și carnetul de in-

semnări în mină traversează zone incinse ale actualității, susținînd cu dexteritate teme mustind de viață. Titlul riscă să deruteze. Cartea nu acționează ca o sumă de antiteze. Predominantă rămîne pofta de a desfăce porți ce duc spre meridianele dintotdeauna ale existenței. Personajele puse să ne vorbească, să se prezinte, să-și infățișeze filosofia de viață sînt oameni de toată ziua, interlocutori întîlniți în diverse colțuri de țară sau de lume, cu bună cunoaștere a locurilor despre care istorisesc și a trăirilor lor, alcătuiind pagină cu pagină tabloul unui timp insufletit. Ce aflăm din paginile volumelor de față face parte din alcătuirea expresivă a prezentului și nu ne poate surprinde: peste tot industria cîștigă teren, agricultura se modernizează, orașele și satele sînt prinse de febră înnoirii. Ochiul exersat al economistului de meserie distinge semne particulare în derularea fenomenelor și subliniază cu autoritate necesare puncte de vedere în delimitarea esențialului. Lîngă aceste normale fațade ale clipei pe care o trăim se ivesc în derularea lor deran-

jantă, apăsătoare, nedorită, strindente. Ele poartă chip și asemănare știute și stau învelite în hirtia sifonată a deznădejdii. Violența, drogurile, șomajul. Repect, autorul nu face eroarea de a tăia în două globul terestru, preextînd că de o parte a zărit doar nefericiții pămîntului, iar dincolo numai trudituri fericiți. Dar nici nu consideră că ar fi cazul să meargă cu mina la spate convins fiind că ziua trăiește din cîntecul trandafirului roș. Poate de această teamă, de a nu fi suspectat de lejeritate, și-au făcut apariția acele consecute bine conduse recrutate din febra documentară a prezentului, chemate să întregească tabloul existenței umane, amenințată alfel de schematicism. Biografia grevate de anomalii comportamentale se ivesc în paginile cărții pentru a semnala că lumea nu este făcută doar din fabricanții de vapoare ori din slujitorii la curtea măriei sale bobol de griu. Anomaliile decupate din largul spectru al contemporaneității vin să avertizeze dureros asupra pericolului ce bînează dintr-o rău înțeleasă metodă de a trăi și din incapacitatea de a stăpîni firele vieții firești.

Se adună la modul atrăgător între copertile lui Dan Popescu multime de considerații de reporter atent la locurile pe unde trece, trimiteri pertinente la informația de interes general, dar și considerații de avizat cu privire la teorii nu chiar foarte la îndemîna cititorului obișnuit. Autorul nu se sfiește însă a te invita alături de el pentru a putea pricepe cum se gîndește despre cutare problemă și mai ales ce crede el însuși despre subiectul în cauză.

Cum spuneam, o sumă de reprize de racordări la concret. Un minutor de penită, evadat din ograda unde îl știm de amar de ani, un economist care pătrunde în livada cu esențe atrăgătoare a reportajului. Punct ochit, punct lovit.

NEAGU UDROIU

Candoarea introspecției

Autor al citorva reputate cărți de critică literară, Valeriu Cris- tea ni se infățișează în După-

amiza de simbătă (Ed. Cartea Românească, 1988) sub o nouă ipostază, cea de semnatar al unor tulburătoare confesiuni. După Eugen Simion, Livius Ciocărlie și Al. George (incompletă, această listă se îmbogățește continuu) autorul Spătiului în literatură este încă un eseist care acceptă provocarea irezistibilă a prozei. Recenta lucrare are o structură binară: memoriile scriitorului despre prima secțiune a cărții adună vîrsta mitică a copilăriei, în timp ce partea a doua conține niște emoționante pagini de jurnal. În felul acesta, trecutul și prezentul se confruntă între oglinzi paralele, completîndu-se reciproc și relevînd cu mai multă pregnanță complexitatea individului. Latura insolită a destăinuirilor lui Valeriu Cristea constă în faptul că ele nu alcătuiesc un jurnal de creație și nu explică — așa cum poate ne-am aștepta — opera criticului. Alcătuiind „romanul” unei vieste, confesiunile redau spectacolul interior al formării Omului și nu acela al devenirii Scriitorului. Intenția autorului nu este deconspirată decît în finalul primei secțiuni a volumului, cînd lasă să-i scape următoarea

SEMNAL

● Cartea italienei Fernanda Pivano, *Hemingway*, apare la Ed. „Univers” (1988), în traducerea lui Florin Chirișescu, care semnează altminteri și postfața. În ciuda faptului că s-a scris enorm despre Hemingway, cartea aceasta este un punct de referință, pentru că ne relevă un destin extraordinar și un scriitor exemplar în toate privințele. „Când l-am cunoscut eu, spune biografa sa, pe la începutul maturității, când arăta încă foarte bine, umbrele mai alternau încă, pe chipul său, cu felii de fericiție, dar le-am văzut tot mai dese în puținii, prea puținii ani care i-au precedat moartea, pe măsură ce nefericirea și nenorocul se năpusteau peste el...”

Scrisă la 20 de ani după dispariția atât de tragică a autorului *Bătrânul și marea*, cartea este, de fapt, o cronologie inversă: începând cu funeraliile, ajungând repede la copilărie, trecând prin fazele elaborării binecunoscutelor romane *Penru cine bat clopotele*, *Adio, arme*, *Fiesta etc.*, abordând sumar onorurile Premiului Nobel și ale altor distincții de prestigiu și, din nou ajungând la crizele dinaintea sfârșitului. Postfațatorul conchide: „Lui Hemingway i-ar fi plăcut această carte...” Incontestabil, i-ar fi plăcut, pentru că Fernanda Pivano, pe lângă bucuria scrierii, surprinde un Hemingway „total, detaliat, evident și indiscutabil”.

● *STEAUA*, performanță și prestigiu se cheamă recenta carte a lui Cristian Popescu și Octavian Vintilă, apărută la Editura Militară. Pe supracopertă se notează îndreptățit: „Audiența de care se bucură în lume sportul — acest fenomen al secolului nostru — a făcut din ispră-

vile campionului, izvorite din voința de creștere, din dăruirea și puterea lui de sacrificiu, adevărate pilde pentru cei ce acum încep să descifreze tainele vreunui sport. Performanța în sine, cea pe care iubitorul de sport din tribună o vede, nu este decât o parte din ceea ce se cheamă izbândă — idee ce domină această carte”.

În capitolul „De la Stea la Superstea” sint trecute în revistă performanțele echipei de fotbal „Stea” în periplul său european, începând cu anul 1985 și continuând cu abia încheiatul sezon. Capitolul II, „Sportivi de excepție”, surprinde succint drumul citorva performeri la mai toate disciplinele sportive ale clubului militar de la înființarea sa (1947) și până în anul 1987 inclusiv.

Așadar, un nume simplu STEAUA, sortit parcă marilor performanțe, marilor izbânzi (6832 de medalii naționale și internaționale în cei 40 de ani de activitate). Așadar, o STEA pe care o dorim tot mai strălucitoare pe firmamentul sportului mondial.

● Cartea de memorii, confesiuni și atitudini a lui Constantin Mustăță, intitulată sugestiv *În vîltoarea vremurilor*, a apărut doar de cîteva zile la Ed. Militară din București, sub generoasele imbolduri ale lui Nicolae Titulescu: „Ardealul nu e numai inima României politice; / Priviți harta; / Ardealul e inima României geografice”.

Avem de-a face cu 326 de pagini revigorante, scrise cu nerv, dacă putem spune așa, despre perioada ocupației horthysto-hitleriste din Transilvania. Istoricul Dumitru Braharu, savantul Tiberiu Morariu, D. D. Roșca, Virgil Vătășianu, Ștefan Pascu, Eugen S. Cucerzan și alții, se exprimă convingător despre toamna lui '40, cînd „trei sute de mii de militari în solda lui Horthy și poate încă pe-atiția fără uniforme au murdărit cerul curat al Transilvaniei”. Odiioasele crime de la Ip, Treznea, Moisei, Belis, Leordina, sint de neconceput pentru mijlocul secolului XX! Dar ele au avut totuși loc într-un mod bestial, care a indignat popoarele civilizate ale Europei!

● Volumul de schițe și nuve-

le al Passionariei Stoicescu, *Leția de logică*, a apărut nu de mult la Ed. „Cartea Românească” și cuprinde 13 „povestiri” vesele și triste, întâmplări din viața imediată. Autoarea narează de regulă la persoana întâi. Tonul este confesiv, învîlitor și sincer... „orice realitate profană, are în spate o concentrare de sacru, dar (...) există aici, dezavantajul de a vedea în orice mărunțis o revelație a sacru-

lui...” (am citat din povestirea care dă titlul cărții).

Substanța materială care definește un eu prozodic (noi am spune eu poetic), se alcătuiește — printr-o inteligență autoironică — din „betia” castă și învăltoare a simțurilor, din misterul reveriei — „o reverie a altora și a propriei sale reverii” — și vasta panoramă a imaginărilor. Bucuria de a citi s-a transformat treptat-treptat în reflexul bucuriei de a scrie.

● După două volume de reportaje și un roman, Nicolae Holban tipărește un nou roman la Ed. „Albatros”: *De azi în 3 săptămîni*, avînd ca subiect o originală „misiune de investigație”. Niculăeș, inginer constructor, își dedică un concediu de odihnă reconstituirii biografiei unui vestit strungar, pe care

l-a cunoscut în prima tinerețe. Peregrinarea în trecut aduce surprize, emoții neașteptate nu numai pentru erou ci și pentru autor. Alcătuit din tușe precise, din lumini și umbre portretul unui personaj memorabil, inginerul se trezește într-un vîrtej care-l obligă să-și reevalueze propria existență.

DORIN SĂLAJAN

Cartea de istorie

O nouă sinteză în istoriografia românească*

După apariția seriei de lucrări „De la statul geto-dac la statul român unitar” (1983) și *România după Marea Unire*, vol. II, partea I, 1918—1933 (1986), în continuarea lor și în aceeași prestigioasă Editură Științifică și Enciclopedică, a ieșit recent de sub tipar *România după Marea Unire*, vol. II, partea a II-a, noiembrie 1933—septembrie 1940. Autorii, istoricii Mircea Mușat și Ion Ardeleanu, își dovedesc și de această dată competența de a selecta, dintr-un imens material documentar, datele și faptele cele mai semnificative pentru caracterizarea unei perioade, a unui eveniment sau a unor situații, probitatea științifică în analizarea, interpretarea și redarea lor, capacitatea de sinteză, folosirea izvoarelor, punerea în circuit a unor documente de arhivă și de memorialistică inedite, cu largi extrase, lăsînd „să vorbească” documentul, iar cititorului posibilitatea de reflecție asupra adevărului istoric. După mărturia făcută de semnatari în introducerea la volumul I, partea I, de a urmări „coordonatele fundamentale ale dezvoltării statului național unitar, după Marea Unire din 1918” și în prezenta lucrare se ocupă de redarea istoriei unice, și unitare a poporului român, realizînd o pertinentă sinteză asupra perioadei anilor 1933—1940, în întreaga ei complexitate, aducînd multe clarificări asupra unor evenimente mai puțin studiate sau cunoscute, precizări și chiar noi formulări, iar acolo unde este cazul, combatînd cu intransigență denaturările, ideile eronate sau tendențioase.

Volumul este structurat pe patru capitole sugestiv intitulate, bine încheiate, cuprinzînd informații dense și multiple ce ne oferă o privire de ansamblu asupra întregii dezvoltări a României din acei ani, cu fundamentarea și argumentarea unor importante teze, curente de gândire, prezentarea programelor politice și de guvernare a diferite formațiuni și partide politice, a conjuncturii interne și internaționale în care au avut loc o serie de evenimente, rolul jucat de anumite personalități politice ale timpului în inițierea și derularea lor. Pentru semnalarea bogatului conținut al acestei lucrări vom face o succintă prezentare a capitolelor ei.

Capitolul I, *Evoluția economică a României în anii 1933—1940*, pe lângă fundamentarea factorilor și a direcțiilor evolutive ale economiei naționale, a curentelor existente în gîndirea economică românească, reține multe și concludente date statistice, unele comparative și la nivel european, susținute de citate exemplificatorii cu comentarii adecvate, permițînd cititorului o înțelegere clară a faptului că, în perioada analizată, se realizează un progres general al României, că, în mod real, anul 1938 a reprezentat anul de virf în dezvoltarea economiei burghize din țara noastră. Sint analizate toate ramurile economiei naționale, evoluția lor, începînd cu industria, agricultura, continuînd cu transporturile, finanțele și politica bancară, datoria externă, creditul, cooperarea, ponderea capitalului străin și încheind cu protecția vamală și comerțul exterior. Fiecare subcapitol este susținut de o bogată informație din literatura română și străină, cu date statistice și exemplificări.

În capitolul al II-lea, intitulat: *Structura socială și politică a României. Partidele politice (1933—1940)*, pe parcursul a 400 de pagini sint revelate date, fapte, programe, scurte biografii de oameni politici, atitudini, congrese, organe de presă, privitoare la cele 33 de partide politice care au activat în România în anii 1933—1939, cu o judicioasă prezentare a sistemului social-politic, într-o concepție unitară, științifică, de profundă angajare în redarea adevărului istoric. Din complexitatea vieții politice, autorii evidențiază atitudinea avansată a forțelor de stînga, în frunte cu Partidul Comunist Român, lupta lor pentru dreptate socială și apărarea libertăților democratice. Considerăm a fi cea mai

completă și reprezentativă trecere în revistă a tuturor formațiunilor politice într-o singură lucrare, a evoluției societății românești în contextul național și internațional deosebit de frîmantat și zbuciumat, al unor ani ce au pus în cumpănă destinul viitor al întregului continent.

Cel mai amplu capitol, de peste 800 de pagini, al III-lea, se referă la Guvernările din anii 1933—1940, unde își găsește expresie coordonatele politice ale deceniului patru, interdependența dintre politica internă și cea externă promovate de guvernele românești, a necesității de a menține independența, suveranitatea și integritatea României. Pe bună dreptate, din Cuvînt înainte autorii afirmă: „Confruntarea dintre majoritatea copleșitoare a partidelor și diverselor grupări politice, pe lîngă apărarea intereselor de grup și afirmarea ambițiilor de guvernare, avea ca scop fundamental găsirea opțiunilor și a soluțiilor celor mai potrivite de apărare a integrității țării” avînd în vedere presiunile puterilor fasciste și revizioniste ce aveau să culmineze cu sfîrșecul teritoriului național în nefericită vară a anului 1940. Analiza guvernărilor scoate în evidență noi aspecte ale vieții politice românești, unele pentru prima dată evidențiate, înălțînd balastul dogmatic al unor etichetări sau tratări simplistice, unilaterale, prezente în unele lucrări mai vechi ale istoriografiei românești postbelice. Apare ca deosebit de importantă și folosirea informațiilor provenite direct de la liderii politici români, care, coroborate cu documentele de arhivă, cu datele statistice și alte surse, pot arunca o lumină nouă, cit mai aproape de realitățile și stările de spirit existente la un moment dat. Istoricii Mircea Mușat și Ion Ardeleanu au reușit ca dintr-un imens material documentar să extragă și să sintetizeze date și fapte remarcabile ce dau specificitate mecanismului vieții politice românești, unor acțiune sau programe de guvernare.

Ultimul capitol *România în relațiile internaționale 1939—1940*, surprinde în toată complexitatea lor cele mai importante acțiuni ale României pe plan mondial, principiile politicii sale externe, poziția României de respingere și combatere a fascismului, de inițiere a unor alianțe regionale de securitate colectivă și apărare a păcii. În lucrare se subliniază că „între anii 1933 și 1940, România păstrează ne schimbate principiile politicii externe, promovate consecvent după făurirea statului național unitar român, în 1918. A acționat pentru menținerea relațiilor dintre state pe principiile respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, indivizibilității păcii și colaborării internaționale, pentru respectarea statutului teritorial și a tratatelor internaționale, încheiate după primul război mondial și al renunțării la război ca instrument al politicii externe” (p. 1340).

Demnă de semnalat este și prezența, la sfîrșitul cărții, a componentei guvernelor, precum și un indice de persoane, ce completează în mod fericit această importantă lucrare științifică, de prestigiu, ce aduce noi și valoroase contribuții la cunoașterea istoriei românești din perioada anilor 1933—1940, utilă deopotrivă specialiștilor, cadrelor didactice și studenților, cit și publicului iubitor de istorie, întocmirii viitorului *Tratat de istorie a României*.

În încheiere se cuvine un cuvînt de laudă editurii, redactorilor de carte Corina Bușe, Ioan Opris și tehnoredactorului Ștefania Mihai, pentru grija ce au avut-o în tipărirea acestui nou volum, pentru excelentele condiții grafice în care a apărut.

GELCU MAKSTOVICI

* Mircea Mușat, Ion Ardeleanu, *România după Marea Unire*, vol. II, Partea a II-a, noiembrie 1933 — septembrie 1940, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1988, (534 pagini).

● Cartea de istorie ● Cartea de reportaj ●

afirmație: „fac aici un nou pas dincolo de granița vîrstei copilăriei, pe care mi-am impus-o în aceste texte”. Însămănările lui Valeriu Cristea nu sint simultane cu evenimentele trăite și, prin urmare, nu alcătuiesc niște note zilnice. Dimpotrivă, ca și în cazul lui Creangă, trecutul este reconstituit din perspectiva prezentului, reacțiile copilului fiind rejudecate cu ochii omului matur. Despre epoca de aur vorbim înțeleptul care, după o inițiere îndelungată, își reconsideră primii ani ai existenței, identificînd în trecut trăsăturile viitoarei personalități. Scriitorul lasă impresia că răsfoiește un album de familie ticsit cu fotografii îngălbenite înainte de vreme. El comentează cu egală profunzime și competență fapte, idei, personaje și sentimente pe care acestea i le trezesc în amintire. Pe tot parcursul lor, confesiunile lui Valeriu Cristea surprind prin intensitatea și sinceritatea lor dezarmantă. Criticul nu pozează, are onestitatea de a prezenta și laturile sale vulnerabile (camuflate cu abilitate de alții), ba chiar le caută cu insistență, ceea ce generează excelente pagini de observație și adîncime psihologică,

amintind de modelul dostoevskian. Înzestrat cu o sensibilitate exacerbată, Valeriu Cristea nu caută elementele de senzație, ci realizează o călătorie în spațiul său interior, zugrăvind evenimentele mărunte ale existenței sale intime.

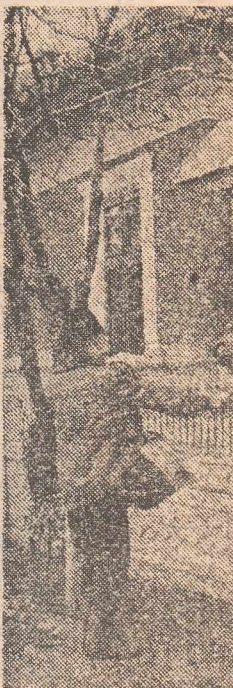
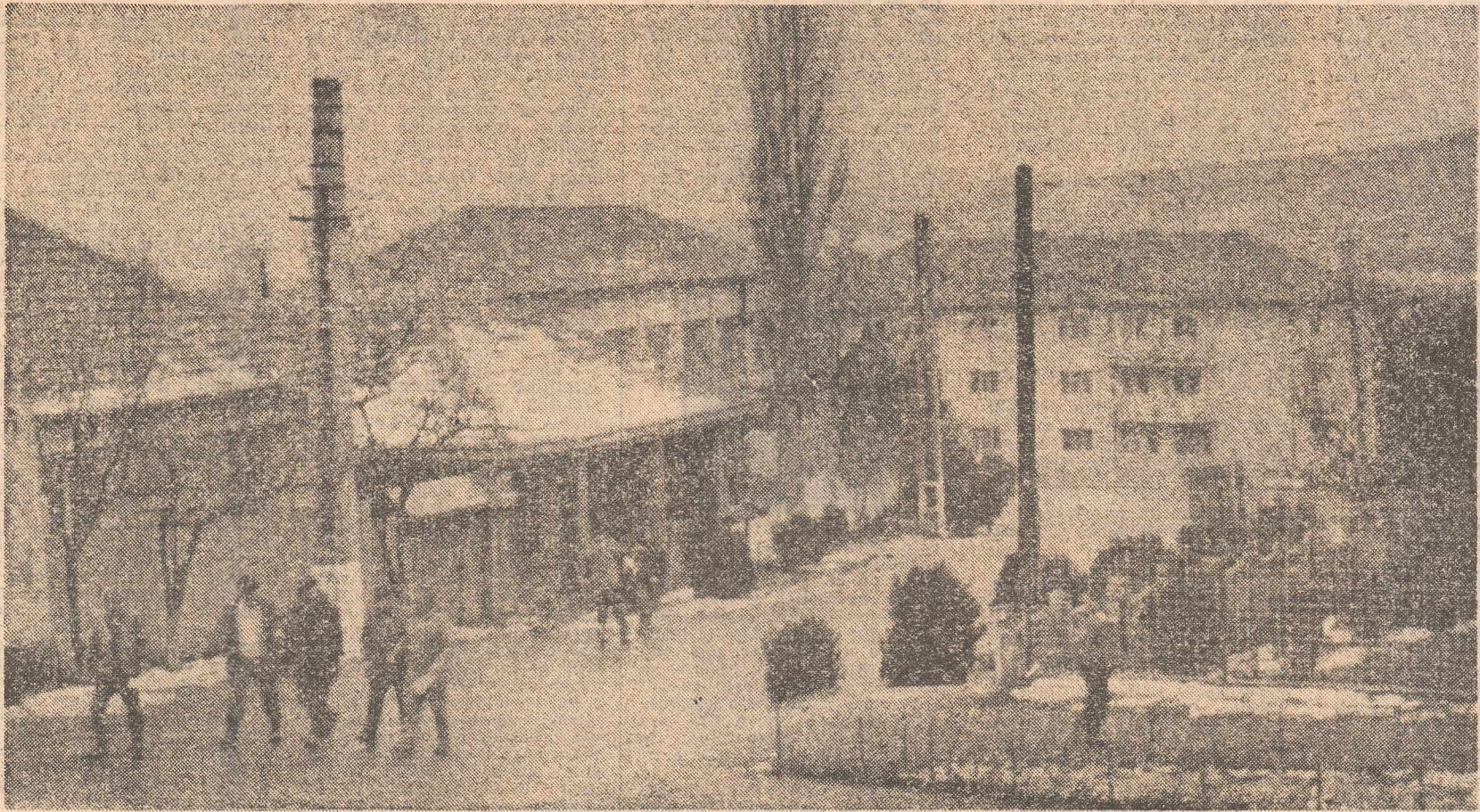
Înainte de toate, există în *După-amiaza de sîmbătă* a lui Valeriu Cristea o serie de mărturisiri esențiale privind înțelegerea cărții. Una din aceste destăinuiri-cheie dezvăluie propensiunea scriitorului pentru imaginar: „Sînt înzestrat, îndrăznesc să spun, cu imaginația a ceea ce a fost, am capacitatea de a-mi reprezenta într-un chip foarte concret trecutul mai mult sau mai puțin îndepărtat, de a-l actualiza și cotidianiza”. O altă confesiune întregeste viziunea noastră despre specificul lucrării: „...nu scriu „memorii”, nici măcar „amintiri”, nu întocmesc o autobiografie, ceea ce ar reclama într-adevăr documentare și exactitate; încerc aici doar — încerc de fapt imposibilul — să „formulez” unele din acele impresii, sentimente, trăiri, experiențe etc. din copilărie pe care le consider constitutive, formative; dacă nu aș fi încercat acele impresii,

sentimente, trăiri, experiențe nu aș fi devenit acesta — care sint”. În sfîrșit, o altă spovedanie relevă semnificațiile titlului. După-amiaza de sîmbătă a constituit în biografia lui Valeriu Cristea un interval de securitate deplină, „ungherul paradisiac al săptămînii”. Este vorba de un fragment de timp privilegiat, sustras agresiunii cenusiului cotidian, caznei celorlalți zile, de un refugiu garantat de „vecinătatea prietenoasă, liniștitoare a duminicii”.

Meritul încontestabil al lui Valeriu Cristea constă în faptul că nu se lasă copleșit de cultură, ci caută să exprime eul său profund. Elementul livresc pătrunde în cartea sa arareori și numai în măsura în care facilitează introspecția. Om al discreției absolute, criticul se ferește să epateze, deși jurnalul său de creație ar fi la fel de interesant ca aceste confesiuni despre spectacolul vieții intime al unui spirit extrem de profund. După-amiaza de sîmbătă este o carte fascinantă, ce întregeste imaginea noastră despre una din personalitățile vieții culturale actuale.

GHEORGHE GLODEANU

Livezile — răsfoind albumul noutăților

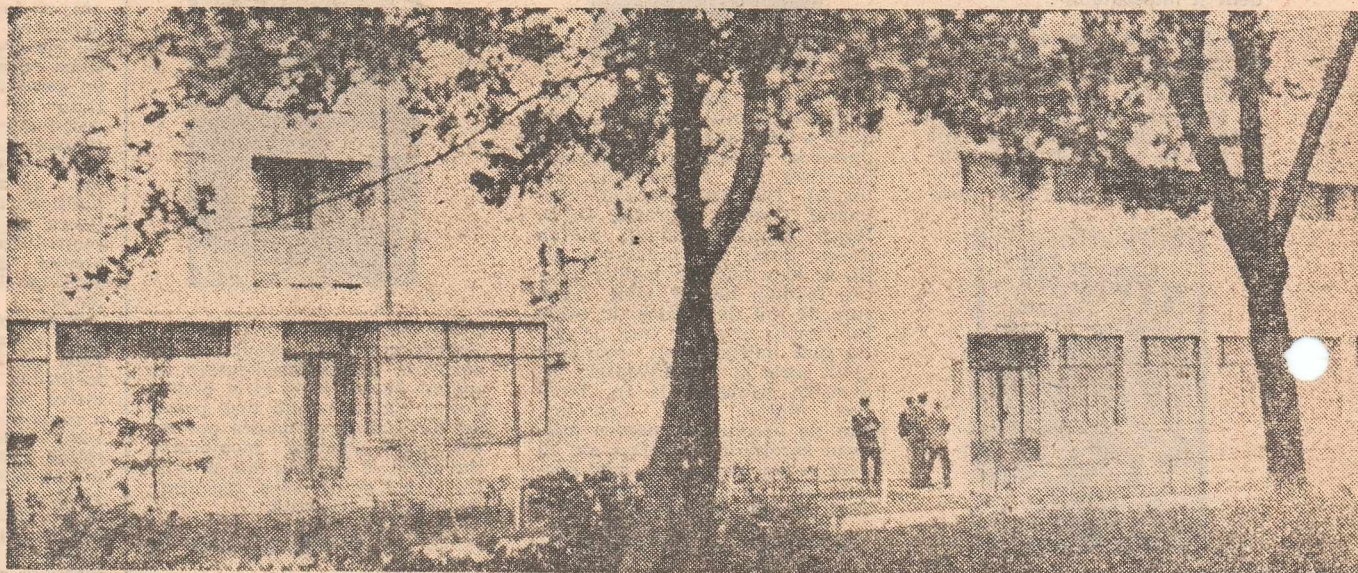

Peisaj cu case p
hc

Nou e v

Chipul fiecărei comune pe potriva întregii țări

Sascut, drumul spre oraș

Propunere pentru o carte poștală intitulată : vedere din Sascut

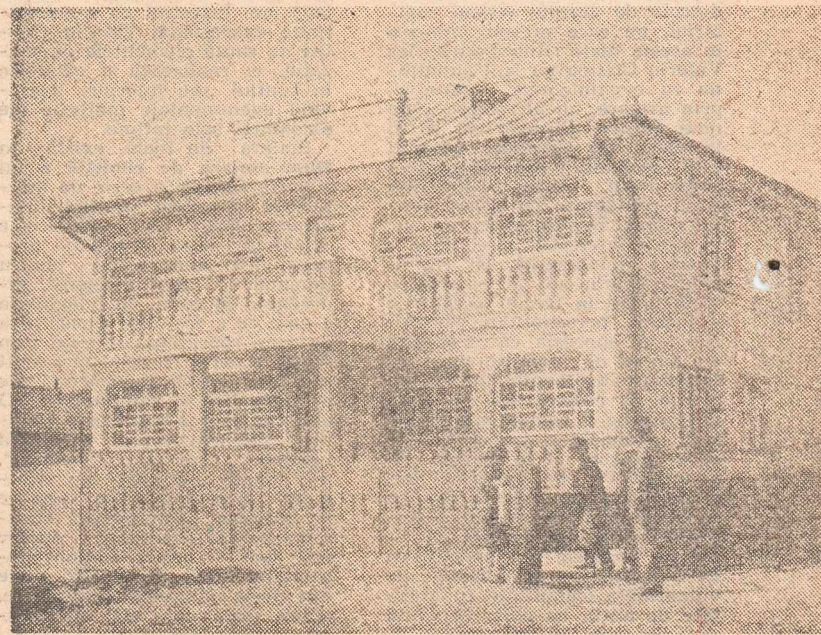
În primul rând, ca om, ca fiecare cetățean al României, în al doilea rând, ca activist și în ultimă instanță, morală și responsabilă, ca primar al unei comune ce străbate drumul spre oraș, am studiat Tezele formulate de secretarul general al partidului în Expunerea la forumul din 28-30 noiembrie ca pe o carte a vieții, căci asta și sînt. Te supun, fie și la o simplă lectură, la un sever examen. Te uiți în urmă, de unde ai plecat, privești în jurul tău și vezi cine ai ajuns, și nu te lasă a scăpa de ochiul treaz al conștiinței, nu poți cădea în auto-mulțumire, te obligă să mergi înainte, să ajungi acolo unde aspirai, demnitătea, munca de până acum și voința te cheamă. Găsești o cale precis trasată spre țeluri temeinice.

Comuna mea natală, în fruntea căreia m-a așezat de o vreme obștea, este un exemplu, este una din multiplele realități concrete a tot ceea ce a înscris partidul nostru în programul său revoluționar. Sascutul se înscrie în sistemul celor 550 de orașe agroindustriale în curs de constituire. Constituie care, o știm cu toții, nu ține de un act normativ, de un decret, ci de un proces. Un proces economic și social profund, care va contribui — cum se subliniază pregnant în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu —

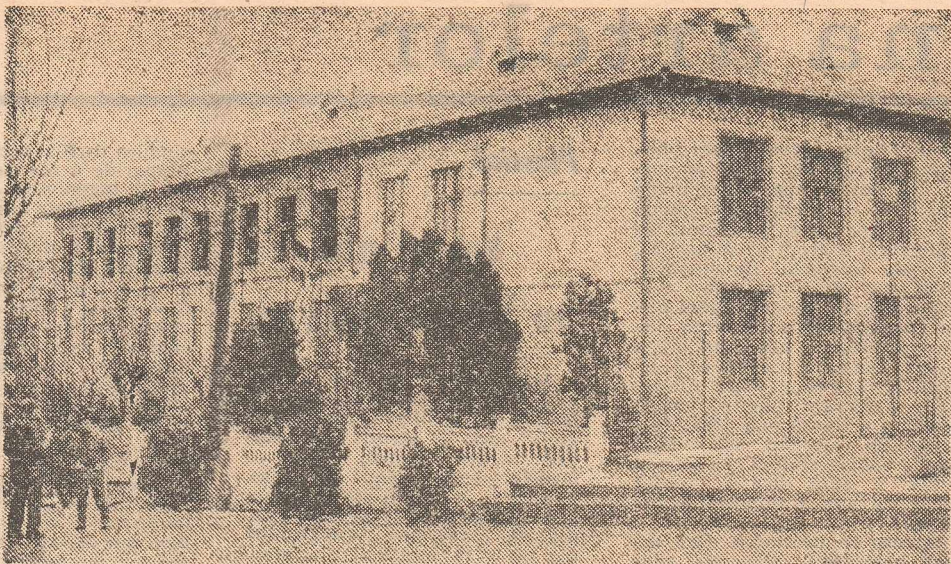
la ridicarea generală a nivelului de dezvoltare a satelor". Ceea ce și la noi se vede ușor. Și asta nu doar în centrul civic nou apărut, cu o puternică structură urbană, se vede în schimbările din ponderea ocupației forței de muncă și în schimbările survenite în cadrul muncii înseși, ca și ale traiului, în general. Industria a fost reprezentată la Sascut-tîrg, timp de un veac, printr-o singură fabricuță de zahăr, acum, din 11 000 locuitori, peste 3 500 lucrează în ramuri neagricole — industrie, construcții, petrol, unități prestatoare de servicii, învățămînt, cultură. Aceștia reprezintă cam jumătate din populația matură a localității, cealaltă jumătate, s-ar înțelege, ar fi țărani. Este așa, dar nu mai este corect spus, țărani, ci lucrători în slujba agriculturii, acoperind numeroase și numeroase meserii noi, de la mecanizatori la muncitori calificați pentru exploatarea și întreținerea sistemului de irigații, la muncitorii din complexele zootehnice de tip industrial, din podgoriile de vii și din unitățile de vinificație, din livezi, din fermele legumicole, din sericultură și plantațiile moderne de duzi pentru acest sector înnoit total și el, față de sistemele tradiționale... Aplicind programele partidului în domeniul agriculturii, privind exploata-

rea intensivă a pămîntului, în Sascut am ajuns la un specific ce ne singularizează în Europa — deținem cea mai mare încărcătură de animale pe unitatea de suprafață. La 10 000 ha., din care doar 6 000 arabile, creștem 18 000 de bovine anual, peste 10 000 ovine, peste 2 000 de porci în gospodăriile populației. Acum, ne preocupă sarcina majoră a saltului spre producții mai mari decît pînă acum, saltul, în toate fermele și domeniile, spre o calitate înaltă și de aici, spre rentabilitatea tuturor sectoarelor industriale și agricole de pe teritoriul comunei noastre (încă), spre calitatea tuturor serviciilor. Numai așa vom ridica, o știm prea bine, și secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-o amintește permanent, vom ajunge la calitatea vieții civilizate pe care ne-am proiectat-o la nivel de țară, de popor, de națiune. Am și trecut să acționăm, am și trecut la aplicarea unor noi măsuri de ordine și disciplină, și a unor noi tehnologii, pentru a obține anul acesta și în cel care vine producții superioare și calități superioare. Sîntem conștienți că la statutul de oraș agroindustrial nu se ajunge în pas de plimbare.

DUMITRU POPA
primar al comunei Sascut,
jud. Bacău

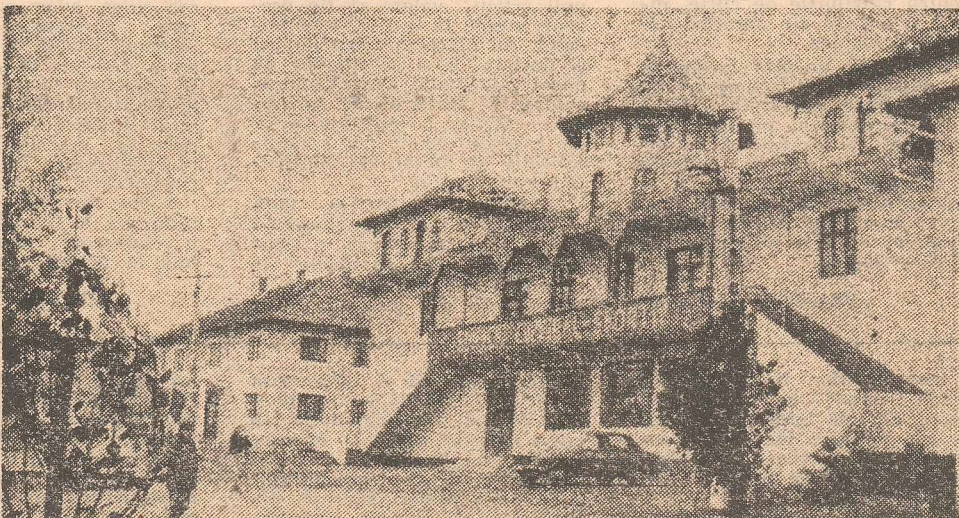
O casă care nu mai are nevoie de descriere pe post de carte de vizită a unui

Un punct de reper pentru fiii satului : școala

Discretă, dar necesară în viața comunei : baia populară

Bucuriile timpului liber au un sediu : complexul cultural-sportiv

Un carnet C.E.C. cu rezultatele muncii unui om

O mindrie a livezenilor : fanfara copiilor

Cam pe la 1437, moșia Broscari, cum se numeau aceste locuri pe atunci, apare într-un document purtând pecetea lui Matei Basarab. În 1940, în vremea prințului Știrbei, s-a format actualul sat, Livezile, adunându-se trei într-unul. În 1968 îl readuce în satul natal, ca primar, pe Rafael Ciorăscu. Profesor de istorie fiind, noul primar înțelege foarte bine schimbarea pulsului țării în acele momente. Noua epocă, în care intrase România, era epoca prefacerilor înnoitoare, dădea un alt sens vieții românilor de pe tot cuprinsul țării.

În acest context, nici comuna Livezile nu rămâne mai presjos. Și, cu gândul „vreau să avem și noi în comună tot ce nu am avut când eram copii”, primarul Rafael Ciorăscu s-a apucat de treabă. A început cu convingerea consătenilor să vină la muncă și a reușit.

S-a început cu școala, pentru că avea numai două săli de clasă și era de prin 1900, iar dorința de învățatură o depășea cu mult, ea fiind izvorul tuturor realizărilor ce aveau să se înfiripe. Alimentarea cu apă și canalizarea erau și ele elemente ale civilizației și, firește, au fost considerate ca posibile. N-a durat mult și, iată, livezenii și-au sporit confortul în gospodăriile lor. Cum să nu se adune tot satul să înalțe un dispensar, ca să-și poată primi cum se cuvine pe cei trei medici, pe care li are acum comuna, și la care vin cu încredere să se caute de sănătate. Nici pentru rezolvarea rețetelor nu mai bat drumurile pe la oras, farmacia stă la dispoziția tuturor. Peste câteva zile și noua Casă de nașteri va putea înscrive, în registrele sale, pe nou-născuții cetățeni ai comunei.

„De ce ar fi greu să avem și o baie comună”, și-a spus primarul. Zis și făcut. Există la această oră o baie cu opt dușuri și cu centrală termică proprie. Și, fiindcă veni vorba de centrală termică, putem discuta de introducerea încălzirii centrale într-o zonă a comunei, școală și toate celelalte instituții. De la sine înțeles a apărut și magazinul universal cu etaj, cu povestea lui. Moara, cu două valuri de grâu și unul de porumb, funcționează încă din 1972. O dovadă că făina iese bună, aici, la Livezile, este faptul că mai multe comune vin să măcine aici, unde și piinea se coace la fel de bine și este foarte gustoasă, așa cum și-o merită cei ce muncesc pentru ea. Biogazul? Nu lipsește nici el din preocupările C.A.P.-ului Livezile. Este produs de cele două stații de cîte 20 mc pentru o baie, muls și incubatoarele de păsări. Problema energiei neconvenționale este la ordinea zilei. La marginea satului curge un pîrîu, care, în primăvara viitoare, va trebui să se ridice pe un mal, să capete putere, să fie și mai folositor oamenilor. Și dacă va avea și atîta forță, cît

fi trebuie unei mori, nimeni nu va precupeți nici un efort să o facă.

Încet-încet, diplomele care atestă hărnicia s-au adunat. Au ajuns cei din Livezile să se mîndrească cu vreo cincisprezece. La loc de frunte cele două brevete care atestă atribuirea „Ordinului Muncii clasa a III-a”, purtînd semnătura președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Asemenea titluri nu le poți păstra oriunde, nu te poți fîli cu ele decît în rămăte și așezate pe peretii unei primării pe măsură. Nu a fost greu să intre în decorul comunei și un deosebit sediu al primăriei, conceput arhitectural tot aici, pe plan local.

Poate că ar mai fi multe de spus despre ce fac, zi de zi, cei din Livezile, mai ales că pe teritoriul comunei există acum și două mine de cărbune. Dar nu ar fi lipsit de interes să aflăm și cîte ceva din modul în care își pot petrece timpul liber, ce posibilități de destindere s-ar putea găsi într-o comună a timpului nostru. Am începe cu un complex cultural-sportiv cu sală de sport, popice, gimnastică și sală de spectacole cu 500 de locuri. Tradiția sportivă a comunei tinde să se formeze prin echipele de fotbal (există un teren de fotbal drenat, cu gazon îngrijit ca la carte), volei și handbal, prin jocul de șah, popice sau tenis de masă. În aceste echipe s-au format și sportivi de valoare, care au promovat în divizia B sau chiar A.

Nu se poate evita zona de agrement, care a luat ființă în jurul celor trei lacuri (unul de 12.000 mp și două de 5.000 mp), apărute pe harta comunei, prin captarea izvoarelor descoperite. Sătenii se pot plimba cu bărcile prin trestii, pe lângă liște și rațe sălbatice, păsări care s-au adaptat foarte bine în această oază. Crapul și carasul, ce populează iazul, ajung și în tigăile hanului „La Broscari”, construit pe insula legată de mal printr-un pod la fel de nou. Și mai este și roata cu douăzeci și patru de locuri care, învîrtindu-se încet, poate ridica pe oricine este curios să vadă și de la înălțime ce s-a mai construit prin comună. „Nu este ea ca la Viena, dar e a noastră și ne bucurăm de ea”, se mîndrește primarul.

Iar după un lînt întreg de săptămîni, pentru că altfel este dificil de prezentat o astfel de așezare, în care gospodăriile ei și-au făcut din plin simțită prezența, se poate afirma, fără gres, că roata vieții comunei Livezile se învîrtește acum cu o turație greu de măsurat.

VICTOR RADULESCU

P.S.

Doriți să vorbiți la telefon cu cineva din comuna Livezile? Nimic mai simplu. Formați prefixul 979!

Vitrina artelor

Teatru

Evenimentul Shakespeare

E lucru limpede, dacă Shakespeare n-ar fi ocupat locul întâi în dramaturgia lumii, ar fi obținut același loc în istoria criminalisticii (clasarea frunțasă fiindu-i, prin destin, domeniu rezervat). Seta de a ucide pe scenă, specifică, de altfel, sfîrșitului miezului de ev mediu elizabetan, este nemăsurată și în **Antoniu și Cleopatra**. Cu totul justificată este, în consecință, colaborarea la acest capitol în spectacolul semnat de Mihai Măniuțiu la Teatrul Național din Cluj-Napoca, prin care, la scena acoperită de cadavre, regizorul mai adaugă două ori înfrînt (în război și în iubire) Marc Antoniu nici nu se putea alt fundal decât al unui sînge curgînd la fel de voluptuos ca vinul. Frumos spectacol, stăpînit de o regie cu mari resurse teoretice și cu un joc pe măsura permanenței contemporaneității shakespeareiene. Mihai Măniuțiu lucrează mai întîi cu textul, tăind cu exactitate și în favoarea sensurilor profunde ale piesei. Din retorica replicilor, deseori baroce în original, el păstrează nuclele care vorbesc clar despre facerea istoriei (în funcție de nasul prea lung al Cleopatrei), despre „strălucirea și decăderea” sentimentelor (și a curtezanelor), despre înfruntarea decadentei alexandrine cu spiritul pe-aproape de imperialitate al Romei de sfîrșit de eră. Mai apoi regizorul separă personaje, punînd în față pe cei doi protagoniști și lăsîndu-le pe celelalte să îndeplinească o semnificativă „figurație specială” (inclusiv Octavian Cezar este tratat astfel). În cele din urmă organizează scena, o compune sub o geometrie impecabilă, clarificînd limitele dramei (ale spațiului ei), comandă un excelent flux de lumini (cu totul remarcabil acest element, semnat de Ion Vuscan), strunește jocul dis-

cet și fin al sunetelor. Regia sa este o dovadă de mare profesionalism, reușind, chiar și în ciuda unor neconcordanțe de interpretare, să confere un spirit de clară omogenitate spectacolului. Chiar admițînd că Mihai Măniuțiu sacrifică pe alocuri tensiunile de efect ale piesei, este important că le potențează pe cele ale scenei, coeficientul ei de teatralitate fiind fără reproș. De pildă, din simple scene de dialog, aparent colaterale, se nasc secvențe de mare impresie artistică. Dincolo de cuvinte se întîmplă și mai multe fapte scenice, lucrate cu minuție și cu semnificație. Regizorul reușește să alăture cu firesc fastul cu grațuitatea, jocul obișnuit cu grandiozitatea. O scenă (scenografie — sub semnătura lui Mihai Mădărescu) simplă servește acest carusel de idei de teatru, minimumul de decor intrînd exact în structura unică a spectacolului. Costumele Nadinei Scriban, diverse, schimbătoare, expresive, susțin în egală măsură ceea ce s-a vrut a fi mișcarea scenică. Colaborarea tuturor factorilor scenici este așadar nu numai utilă, ci, mai ales, coincidentă, combinatorie.

Rolurile sînt portrete în lege, desenate cu economie și cu sensuri, în tîsă apăsătoare. Cleopatra, în interpretarea foarte interesantă și novatoare a Ginei Patrichi, se înscrie în cadrul de compoziție al personajului frînt între istoricitate și feminitate. Nuanțe deosebite realizează acesă admirabilă actriță, mișcînd desenul, inițial statuar, prin mimică, mers, gestică. Masca egiptiană (gipsy) a istoriei ei este succesiv, umanizată, actualizată în tonuri cromatice debordante. Marc Antoniu își găsește în interpretarea lui Anton Tauf spiritul peren al

„Flori și scoică” — Val Gheorghiu

sfîșierii între ideea de personalitate și aceea de ins al omenirii. Nu putem însă scuza unele momente de cădere tensională a actorului, „priza” solicitată de regie fiind extrem de puternică, aproape imposibil de susținut. Rolul său de compoziție este însă profund, categoric. Mai puțin inspirat, oarecum aflat într-o chinuitoare nepătrundere a rolului Octavian Cezar, este tînărul și talentatul Radu Amzalescu. Preferăm pentru acest personaj o tînută mai albă, depușată de retorism, așa după cum a rămas statuia de „aer și glorie” a celui care a inițiat epoca de aur a imperiului roman.

În ceea ce am numit, fără accent peiorativ, „figurație specială”, se disting cîteva portrete fugare, mici recitaluri: Gelu Bogdan Ivașcu (un Enobarbus patetic și singularizat prin trădare), Paul Basarab (un Eros liric), Marius Bodochi (un Scurus/Dercetas ofensiv, tipic roman), Ion Marian (un Sol bine jucat, după regula supunerii și a spaimii de vestea pe care o duce), Melania Ursu (un Ghicitor marțial, cu valoare de sublimare în momentele cheie ale spectacolului), Viorica Mișchileu (un Mardian — în travesti — discret, exact). În alte roluri, episodice și, din păcate, inegale: Octavian Lăluț, Ion Todorică, Eugen Nagy, Călin Nemes, Victor Nicolae, Petre Băcioiu. O mențiune specială se cuvine cuplului de „păpuși egiptene”, Charmina și Iras, însoțitoarele Cleopatrei, care în interpretarea plină de farmec și dăruire a actrițelor Miriam Cuiub și Ileana Negru a „servit” excelent rosturile personajului principal. Cu devotament, în favoarea Cleopatrei, cu o deplasare simbolizatorie, cu un aspect scenic atrăgător ele au creat un foarte bun climat de mișcare pentru ritualurile de curte, iubire și moarte din preajma nefertice regine.

Așadar, pe un text prelucrat cu atenție după traducerea lui Tudor Vianu, preferată celei a lui Leon Levițchi, pe un contur regizoral de excepție și cu interpretări pe măsură, **Antoniu și Cleopatra** se înscrie drept o valoare indiscutabilă, dacă vreți „eveniment” tip Shakespeare, a stagiunii curente nu numai de la Cluj-Napoca.

VALENTIN TAȘCU

Plastică

Valori noi în arta tapiseriei

Artiștii autentici își vădese autenticitatea și prin aceea că știu să schimbe servituile drumului ales în virtuți. Lucruri care pentru confrăți rămîn o preliști, devin pentru ei șanse. Tapiseria, se cunoaște, este un gen anevoios, care pretinde creatorului o fire dirză și capacitatea de a te multumi din amănarea mulțumirii și o artă în care se investește considerabil, o desfătare cu cheltuială mare. Practic, marile tapiserii nu se concep decît după ce se ivese un beneficiar. Dar, ca să îndrepti către tine interesele beneficiarului, trebuie să-i arăți tapiserii, să-ți susții cu realizări originale oferta. Un cerc vicios, deci, pe care nu-l rup decît puștii din absolvenții secțiilor de arte decorative din institutele de arte plastice. Aproape fără excepție, tineri nu numai foarte inteligenți și ambițioși, dar și foarte harnici. Atît de harnici încît chestiunea inteligenței creatoare pare cîteodată să treacă în al doilea plan. Se pierde din vedere că, la creatorii de tapiserii, procesul estetic merge după alte legi decît, să-i zicem, la pictori, că problema expresivității spontane practice nu se pune. Cînd artistul e un spontan și un inventiv, el se manifestă ca autor de tapiserie procedînd la schimbări tehnologice. În expozițiile de anvergură ale domeniului vom găsi puține piese în tehnici tradiționale.

Se mai ivese o problemă: unii artiști voiesc să fie prezenți mereu în conștiința publicului. Au plăcerea confruntării și dorința de a se impune cu operă de finută. Or, citi au și resurse — materiale și spirituale — pentru a organiza periodic expoziții cu un număr semnificativ de lucrări de dimensiuni semnificative?

GEORGIA LAVRIC (n. 1949) e una din foarte puținele artiste din generația ei care a izbucnit o serie de „personale” de natură a o impune și încă în rîndul întîi al calității. Nu e începuturilor, cit și „literatura la zi”. Trebuie să vă mărturisesc că mă fascinează, la un critic literar, această mișcare amplă: mă fascinează tocmai pentru că mi se oferă posibilitatea de a urmări judecări din aceeași sursă într-un timp înțins. Prejudecata are cumva o motivație obiectivă dîncolo de preferință sau puterea de cuprindere?

A fi specialist în epoca veche a literaturii române și atît, este după mine o comoditate. Și pe urmă așa-zisii specialiști știu multe lucruri, dar nu prea știu ce e literatura. Nu am rîvnit niciodată să ajung un Cartojan, păstrîndu-i toată stima, și cu atît mai puțin un Caracostea, specialist (?) în arta cuvîntului lui Eminescu. Cred că și un profesor universitar și un critic (istoric literar) trebuie să știe toată literatura română, cum a știut-o Călinescu și în parte o stia Cioculescu. Altă obligație este de a nu te îndepărta niciodată de contemporani. Totul e să-ți faci studiile... de specialitate la timp, să citești neconștient și să nu treacă nici o zi fără a scrie un rînd. Profesiunea de critic este fără răgaz, trebuie să fii mereu la curent nu numai cu ceea ce e vechi, dar și cu ce este de azi. Afară de asta, trebuie să cunoști îndeaproape marile literaturi de la început și pînă în prezent. Nu poți vorbi de Ion Barbu fără să fi citit pe Poe, Mallarmé și Valéry. Bineînțeles, nu în traducere. Mă întreb ce înțelege cineva din Gongora, citîndu-l și pe el și pe Damaso Alonso în limba română. În istoria literară este apoi bine știut că noile valori restructurează pe cele vechi și invers. Altfel citim pe Dosoftei după ce am citit psalmii lui Argehi și altfel pe Ion Pillat după ce l-am citit pe Alecsandri.

— Nu sînt de acord cu cei ce

singura care a întrevăzut posibilitatea de a reactualiza prin colaj și ingenioase asamblaje teșturi de toate tipurile patinate (și îndeobște deteriorate) de timp, însă e singura — cel puțin în artele noastre plastice — care a stăruit astfel în construcția unui stil și a unei opere. În trialele artelor decorative (iată cum nici expozițiile colective de tapiserie nu-s mai simplu de întocmit!) afli multe lucrări expresiv frumoase, cărora e greu să le ghicești autorul. Georgia Lavric produce un frumos înconfundabil. Ea izvoadește — precum ne-o spune și versul arghezean — încîntări noi din dantele și simțămînte deteriorate sau clasate. În colajele sale are loc un fenomen similar celor din chimie: din amestecul a două cunoscute ia naștere prin reacție materie nouă cu proprietăți deosebite. Și fiindcă am vorbit de o reacție, e necesar s-o evidențiem pe aceea a publicului — fie avertizat, fie inocent — care se simte motivat să exprime un imperios al satisfacției. Faptul e important, iar pentru artist vital. Creatorul de tapiserie e obligatoriu să fie înțeleș. Pictori neînțeleși pot să existe, autori de tapiserii nu. Artistul decorator e regizor al unor spații în confort optic și sufleteș. O tapiserie a disconfortului optic, în cauza unei teorii artistice revoluționare, e un nonsens. Desi e și imagine, puține din năzuințele picturii sînt și ale tapiseriei. Materialele-textile evocă în genere somptuos, facilitățile tandră: chiar și ce, mai aspră fibră reclamă o mingiere cu privirea. Georgia Lavric nu ține ambiția deșartă a unor confrăți de a sili materialul la ce nu poate să dea. De fapt, e nișel cam impropriu să numim lucrările sale tapiserii. Sînt obiecte textile unde suveran e spiritul asociativ. La prima citire, avem și o reprezentare: portretele unor vechi principii, păsări în atitudine solemn detașate de real, peisaje. O cercetare mai atentă — și astfel mai adecvată — deslușește mari satisfacții în manufacturare, în ingeniozitățile tratării materiei prime, în aventura reconsiderării funcțiilor acestora.

E cea mai bună expoziție de pînă azi a Georgiei Lavric și o selecție de autor remarcabilă în tapiseria contemporană.

TUDOR OCTAVIAN

Alexandru Piru

(Urmare din pag. 9)

— Contrar obiceiului, sau, dacă doriți, forțîndu-i normele, aș zice că după cele mărturisite pînă acum s-a mi toleranță de aici înainte o relativă ordine în curiozitate. Ne putem întoarce la primii ani de publicistică literară ai tînărului Alexandru Piru? Cînd și unde ați debutat, ce s-a întîmplat după debut?

— Am fost publicat întîia oară într-o revistă liceală, cînd acest lucru era interzis elevilor, din inițiativa profesorilor care nu scriau. Lucrul s-a întîmplat cînd aveam vreo șapte-sprezece ani. Adevăratul debut s-a produs însă la **Jurnalul literar** al lui G. Călinescu în 1939, cînd eram în anul al treilea la Facultatea de Litere și Filozofie din Iași. Deși nu aveam încă nici o carte, G. Călinescu m-a trecut în **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent**, din 1941. Eram atît de cunoscut, încît figurez, dar ca elev al lui E. Lovinescu, și în **Istoria literaturii române**, din același an, de Mircea Streinuș și C. Dan Pantazescu. Am debutat în volum la „Fundatia regală pentru literatură și artă” în 1946 cu **Viața lui G. Ibrăileanu**. Editor: Al. Rosetti cu care trecusem un examen de capacitate fiind clasificat primul pe tară din 125 de candidați.

— V-ați bucurat de prețuirea lui George Călinescu. I-ați fost o vreme apropiat. În disputa dintre călinesceni și lovinesceni ați avut, după cite știu, o atitudine demnă, ale cărei argumente nu pot rămîne neconștientate ca atare, și aș îndrăzni să numesc „bunul simț” și „măsură ierurilor”, apelul la rigoare în beneficiul culturii. În-

trebarea e dacă generațiile mai tinere au cu adevărat nevoie de o dispută de acest gen, sau „problema” însăși este superfluă...

— Am fost studentul, discipolul în toate privințele, al lui G. Călinescu, ceea ce nu înscamnă că n-am pretutirea necesară pentru Maiorescu, Ibrăileanu și Lovinescu. Nu m-am situat niciodată într-o tabără ostilă acestor critici și am luat apărarea lui Călinescu numai cînd acesta a fost interpretat cu o rea credință. Cred că vă referiți la un articol al meu intitulat „Desconsiderări gratuite”, cules în volumul **Varia I**, din 1972. „Pentru noi, scriam acolo, și pentru mulți alții, metoda critică a lui Ibrăileanu și Lovinescu, a lui Călinescu și Vianu, a lui Șerban Cioculescu și Vladimir Streinuș, reprezintă un permanent indemn creator”. Sigur că polemica dintre lovinesceni și călinesceni era fără rost, dar, pentru că se iscase, am simțit nevoia să intervin. Astăzi se duce o nouă polemică, pe față sau tacit, între susținătorii noilor metode și criticii de formulă personală, taxați de impresionisti. Nu mă ridic împotriva metodelor (Lovinescu își numea metoda sa impresionistă), cred încă că nu metodele fac pe critici, ci invers. Am fugit și fug de vechiul ca si de noul scientism. Știința literaturii nu mă atrage nici la Mihail Dragomirescu, nici la științistii de azi, citi sînt la noi, cei drept, puștii.

— Sînteți și autor de monografii, de ediții critice, de cărți de sinteză privind fenomenul spiritual românesc, cu precădere cel literar. Considerați că o monografie este o opțiune, o datorie, sau un simplu sentiment de stimă și prețuire față de autorul inserat? Fac această observație deoarece la un moment dat a existat și „o modă”

a monografiilor. Nu vă atribui vreun apetit pentru această modă, dar mă interesează acele nuanțe pe care încă nu le-am întîlnit, cu o referire la cărei caracter întîm nu poate dezvălui aspecte noi.

— Adevărul e că pînă la Călinescu s-au scris puține monografii la noi, bune numai în măsura în care erau făcute de critici, între alții de Lovinescu. Pe urmă monografiile, cu excepția cîtorva, au putut să se înscrie în ceea ce numim o modă, deși în toate culturile au existat și există și astăzi monografii. Merg pînă la a admite monografii care aduc documente și date noi, cînd însă interpretarea critică lipsește sau repotă opinii curente, întreprinderea nu duce la nimic. Nu avem nici o monografie bună, deși s-au scris mai multe, spre a da un exemplu, despre Camil Petrescu. În afară de eseul lui N. Manolescu, nu există nici o monografie, deși s-a scris mai mult de o duzină, despre Mihail Sadoveanu. Un procedeu curios este de a compune o „introducere” în opera unui scriitor, cînd avem despre el o monografie fundamentală (cazul lui Macedonski). În înțelesul meu, o monografie nu înlocuiește pe alta, se pot face alte monografii despre Eminescu și Creangă, însă nu cu mijloacele lui D. Murărașu, sau Petru Rezuș. Ocupat cu critica, era să zic cu istoria literaturii, din care vreau să public o nouă ediție, nu m-am gîndit acum la monografia unui scriitor. Nu concurez pe nimeni, amatorii pot fi liniștiți.

— O prejudecată, nu știu cit de rezistentă, atribuie criticului literar ceea ce aș denumi „zone de preferință”, ceea ce ar coincide cu „domenii de specializare”. Puștii sînt critici literari care au abordat cu egală intensitate și competență atît fenomenul literar aparținător

vă consideră sever, rece, dur. Cred că sînteți un polemist redutabil, adică, un polemist capabil să opereze înexorabil cu argumentele culturii, și mai puțin cu invectiva sau „răutatea” adeseori tolerate speciei și genului. O primă întrebare, fie și aparent naivă, este ce rol atribuți polemicii în viața literară? A doua: cînd o polemică devine constructivă și în ce măsură polemica poate deveni malfică spiritului culturii?

— Polemica de idei și nu schimbul de invective înviorază stilul unui critic și viața literară în genere. Natural, trebuie să vii cu argumente, nu cu insulte și amenințări. Toți criticii mari au polemizat, de la Maiorescu, creatorul stilului polemice, pînă la Călinescu și Șerban Cioculescu, poreclit de un poet Șerban cel Rău. Personal am practicat polemica cordială, totdeauna în marginile adevărului. Ce e rău în a îndrepta o informație greșită, de exemplu a arăta felul în care **Corabia nebunilor** de Sebastian Brant nu e o gravură, ci un poem didactic cu gravuri publicat în 1494. **Das Narren Schyff**, la Bielefeld, Nürnberg, Reutlingen și Augsburg. Altfel e tabloul lui Hieronymus Bosch cu același titlu, nici el gravură, aflător la Luvru. Altfel Brant e creatorul tipului Grobianus imitat de Dedekind despre care a scris G. Călinescu (vezi **Studii și cercetări de istorie literară**, E.T., 1966). E rău să arătăm că, într-un roman, principiile nu putea să citească copiii săi dintr-un **Homocanon**, care e de fapt un **Nomocanon**, o pravilă? Contribuim prin asta la obscurantism? Polemica în spiritul adevărului nu are niciodată un efect nociv și ce este poate de regretat, e că în prezent se polemizează din ce în ce mai rar.

— Ați urmărit îndeaproape manifestarea a numeroase ge-

Îmbolnăvirea marelui nostru poet și accentuarea suferinței determină sporirea interesului public față de soarta lui. Se formează Comitetul de inițiativă pentru intrajutorarea celui care nu găsea nici la forurile administrative ale urbei în care se născuse și nici la guvern, în Camera și Senat susținerea necesară, decât prea târziu, când votarea pensiei nu i-a mai putut fi de nici un folos.

În aceste condiții, la solicitarea prietenilor devotați și a tinerilor ciraci de la publicațiile „Fintina Blanduziei” și „România literară” care-l socoteau oficial mentorul lor, investindu-l cu rangul de conducător al acestor grupări literare, și la severul indemn al Harietei, care îl îngrijea cu devoțiune la Botoșani, Mihai Eminescu pășeste pentru ultima oară într-un atelier fotografic.

Se întorsese de la tratamentul de câteva săptămâni făcut sub îngrijirea medicilor din mica stațiune Hall, în apropiere de Innsbruck, și Harieta reușește „să-l pună pe picioare” astfel încât, cum scrie singură „Mihai s-a apucat de lucru mai serios decât oricând”.

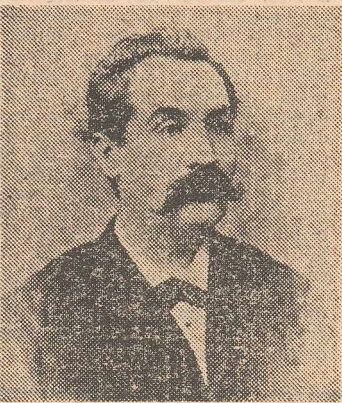
Era, deci, un moment favorabil în ameliorarea sănătății sale, atunci în toamna anului 1887 când este indemn să admită o nouă fotografie. Iată cum o informa Harieta, în stilul ei lapidar, la 20 noiembrie 1887, pe Cornelia Emilian, sprijinitoarea îndrăgostită a poetului de la Iași: „Fotografia lui Mihai a reușit foarte bine. Trei m-au costat cincisprezece franci, una lui Moțoc, care a cerut-o telegrafic, una mamei și una pentru noi”.

Dacă primul portret, din 1869, șoca prin exuberanța romantică a adevăratului poet de vocație, întreaga înfățișare vibrând de cutezătoare tinerețe și frumusețe, chipul din 1887, de la vîrsta bărbătească de 37 de ani este, din păcate, al unui om stins, „blazat” cum îl caracteriza Alexandru Vlahuță, sfîșiat de boli și cutremurat sufletește.

Cel care execută această fotografie este „pictorul și fotograf” Jean Bieling din Botoșani, „strada Teatrului”, cum stă mărturie pe spatele cartonului, avîndu-și deci atelierul în apropierea casei în care se născuse poetul. La început a făcut cele trei exemplare „vizit”, conform plății modeste ce i s-a oferit, dar mai apoi a efectuat și exemplare „cabinet” (150 × 110).

Așadar, una din ele a fost trimisă Societății tinerimii studioase din București, care obținuse de la poet autorizarea de a-i purta numele. Ea a fost însoțită de aceste rînduri scrise și

semnate de Eminescu: „În urma cererii d-voastre de la 27 octombrie a.c. (1887, n.n.), am onoare să vă trimit fotografia cerută”. Peste puțină vreme, la 20 noiembrie, va trimite o fotografie și Cornelia Emilian, în jurul căreia se desfășura la Iași cea mai serioasă acțiune de sprijin material și moral în favoarea poetului. Și aceasta este însoțită de câteva rînduri: „vă satisfac dorința de a vă trimite fotografia cerută de mult timp”.

Eminescu: A patra fotografie. Ultima

Corneliei Emilian, aceeași soră grijulie îi trimite și prima fotografie, în împrejurarea narată într-o scrisoare, peste un an, la 10/12 noiembrie 1888: „Să vă spun cum s-a întâmplat de am putut să vă satisfac dorința să aveți fotografia mea. Un prieten, care avea multe afaceri în Cernăuți, m-a rugat să-l recomand surorii mele ca să nu cadă în mîna bărșnicilor. M-a luat cu el și ne-am dus cu o cupea cu patru cai la Cernăuți, unde am stat trei zile. La plecare el a stăruit să-i spun ce să-mi cumpere; după multă stăruință eu am zis că voiesc a mă fotografia, ceea ce am și făcut, pozîndu-mă cu cruciuliță la gît, ceea ce însemnează vecinica pomenire, că va fi prima și ultima fotografie. Vă trimit și fotografia lui Mihai cînd era în etate de 19 ani; seamănă cu mine, cu deosebire că el pe atunci era mai tînăr decît sînt eu azi, judecă scumpă mamă la ce

etate îl turmenta Mi... că el pentru hatîrul ei s-a fotografiat. Iată de ce el o iubește cu fidelitate, pentru că ea a știut cum să înrădăcineze dragostea în inima lui”.

Adevărul este că Eminescu se fotografiase la Praga, cu mai bine de doi ani înainte de a o cunoaște pe Veronica Micle, deci nu la indemnul împătîmitului sale muze va pătrunde în atelierul lui J. Tomas. În schimb, în legătură cu această dinți fotografie, acum se dezleagă misterul existenței celor două variante.

Bănuim că exemplarul fotografiei de la nouăsprezece ani, care o îmbucurase din toamna lui 1889 pe „dulcea mamă”, este tocmai cel de care s-a despărțit Harieta, oferindu-l familiei profesorului Emilian, în semn de considerație pentru tot ceea ce făcuse pentru fratele ei Mihai. Cum ațîția iubitori ai poeziei eminesciene erau doritori de a-i avea portretul — era și un mijloc propagandistic în obținerea ajutoarelor bănești — prima fotografie a ajuns în atelierul pictorului și fotografului Bernhard Brand din Iași, (cel care folosea a doua fotografie eminesciană pentru Tabloul „Junimii”), și care, acum, realizează pe hîrtie carton „Eisenschime Wahtl Wien” cîteva copii care diferă de originalul din 1869. Probabil dintr-un motiv pur tehnic, sau chiar din cauza deteriorării fotografiei, Bernhard Brand operează retusarea vestei albe în carouri mari — cu care poetul se fotografiase la Praga — închizînd-o la culoare și dîndu-i patina hainelor. În felul acesta se află astăzi în circulație ambele versiuni.

De altfel, analiza atentă și a celei de-a doua fotografii, adică a originalului realizat la București de Franz Dushek comparativ cu portretul „aranjat” pentru Tabloul „Junimii” demonstrează că și în acest caz Bernhard Brand a avut partea lui de contribuție.

Teate aceste refotografieri, multiplicări, modificări demonstrează un singur lucru: Eminescu, pătruns în conștiința românească, începuse să devină o legendă, iar iubitorii poeziei sale îi căutau portretul, dorind să-l aibă în casele lor. Încă din timpul vieții, toate cele patru fotografii eminesciene au început să fie răspîndite ca imagini de sine stătătoare, în publicațiile vremii, în cărțile sale. Interesa, nu numai poezia, publicistica, paginile ce i s-au dedicat; interesea imaginea marelui scriitor pentru că omul devenea una cu opera.

VICTOR CRĂCIUN

atelier literar

de
Dărie Novăceanu

Verdictul se amîină pentru la anul

În ultimele săptămîni, redacția noastră a rămas datoare ca răspunsurile pentru cei care ne-au expediat o sumedenie de scrisori pentru Atelierul literar, condus de scriitorul Dărie Novăceanu. Întrucît Dărie Novăceanu a scos computerul din priză pentru a se dedica unor activități legate de contactele culturale româno-spaniole, răspunsurile vor reîncepe să apară odată cu primele numere ale revistei noastre din anul 1989. Deci verdictul se amîină, și, în numele titularului de rubrică, redacția noastră își cere cuvenitele scuze, rugîndu-vă să aveți răbdare pînă în anul viitor!

Marile deschideri

(Urmare din pag. 9)

păriturile propriu-zise politica culturală a partidului în sectorul în care lucrează — așa cum trebuie, este necesar s-o înțeleagă din documentele de partid și de stat. De aceea se poate spune, fără a exagera, că într-un plan editorial pot fi citite, cu mici amendamente, înseși opțiunile, direcțiile, uneori chiar preferințele colectivelor de editori care l-a elaborat. Presupunîndu-se că editorul este și un pasionat al muncii lui, nu numai un conștiincios activist și atît, se înțelege că și va îndrepta atenția atît către alegerea temelor reprezentative, interesante, de actualitate, cit și către autorii care se bucură de un binemeritat prestigiu în fața publicului și a criticii literare — ceea ce îl oferă din capul locului și un fel de garanție a realizării unor lucrări valoroase, care să placă cititorilor și totodată să marcheze, la data apariției lor, un eveniment.

Lucrînd în genere cu ceea ce i se oferă, editorul n-are, însă, prea des, ocazia de a se întîlni cu opera de mare valoare, cu excepția și nu întotdeauna opțiunea lui tematică se întîlnește

pe aceeași lungime de undă cu aceea a scriitorului, sau dacă aceasta (întîlnirea) are loc, nu este deloc exclus ca valoarea artistică a manuscrisului respectiv să ridice unele semne de întrebare.

Iată de ce acum — cînd Expunerea de la recentul forum a pus și în fața creatorilor, ca și a tuturor oamenilor muncii din țară, temeliile unui vast și complex program de perspectivă — și în activitatea editorială se impun unele schimbări în ce privește ceea ce mai înainte numeam strategie editorială. Mă gîndesc, bunăoară, la marile deschideri pe care le-ar putea crea elaborarea unor planuri de perspectivă, pe mai mulți ani, în care să fie înscrise nu numai opțiunile tematice ale editorului (cum s-a procedat pînă acum) — cu limpezime și cu exactitate desprinsă din magistrala Expunerea a secretarului general al partidului la recentul forum democratic —, ci și numele acelor autori contemporani care pot da garanția unor lucrări valoroase (firește, după obținerea acordului și a opțiunii lor pentru o temă sau alta, pentru o editură sau alta etc.). Văzută (și, mai ales, concretizată) așa, mai vechea problemă a comenzii sociale își poate afla, cred, rezolvarea așteptată. Și, fără a se face rabat la calitate și valoare.

nerații de scriitori — poeți, critici, prozatori, esești etc. Unor perioade literare — nu neapărat curente consolidate ca atare —, le-ai dedicat studii, cărți. Vă aflați, ca să spun astfel, în chiar miezul lucrurilor; ce considerați ca este caracteristic în evoluția acestor generații, de pildă de la Nicolae Labiș, la generația anilor optzeci?

— În privința generațiilor am teoria mea. În literatură contează numai generațiile literare care fac epocă, nu cele care apar anual. Într-o generație literară intră oameni de vîrste diferite, bunici, părinți și nepoți, nu neapărat oameni de aceeași vîrstă. Important este de unde începem să le numărăm, la noi, în perioada modernă, din anul 1830. Generațiile literare se succed din 30 în 30 de ani. Într-un secol sînt deci trei generații. În secolul nostru își continuă înființarea pînă în 1919 activitatea generația de la 1893, după care urmează generația interbelică (1920—1947), generația postbelică (1948—1981) și generația nouă a cărei activitate se va încheia în anul 2014. Așa zisa generație a lui Nicolae Labiș e de fapt generația lui Mihai Beniuc (n. 1907) sau dacă vreți a lui Geo Dumitrescu (n. 1920), a lui Nichita Stănescu (n. 1933) și a lui Mircea Dinescu (n. 1950). Mentalitatea acestor poeți e alta decît aceea a poezilor din generația anterioară, caracteristica lor principală fiind informalismul, revolta împotriva canoanelor de orice fel, ironia și încercarea de revoluționare a limbajului liric.

— Dacă nu mă înșel, disputa și dialogurile despre „modernism”, „modernism”, iar mai încoace „postmodernism” durează, tînînd seamă de conotațiile ce se impun, de multe decenii. Modernii de la un moment dat devin „clasiici desueți” ai momentului următor, iar caruselul eti-

chetării și retractării pare să nu aibă sfîrșit. Cum se face că marii creatori n-au fost la vremea lor nici moderni, iar după aceea n-au fost depășiți de evoluția exigențelor estetice?

— Sigur că noul nu e nicio dată în întregime nou, cred însă că în literatură valorile nu fluctuează și nu degeaba s-a spus că autorii clasici sînt contemporanii noștri. Nici modernii nu încetează de a fi moderni, dacă ne gîndim la mode. Prin modernism Lovinescu înțelegea pe autorii sincronici cu fenomenul literar contemporan, la nivelul scriitorilor europeni, nu pe imitatorii lor, pe cei în care recunoștea spiritul veacului. Postmodernismul, după un cuvînt, zice-se, al americanului Leslie A. Fiedler, nu e o despărțire de modernism, ci mai curînd o recuperare conștient-ironică uneori cu umor a întregii tradiții, inclusiv a modernismului, pe calea textualismului, altfel spus, a ingineriei de text și a intertextualității. Foștii adepți ai structuralismului și ai noii critici, semioticienii mai mult sau mai puțin de profesie, practică scriitura sau, pentru moment, doar gîndesc literatura și fac experiențe în stil postmodernist. Ce va ieși de aici și dacă noua generație nu va reveni, tot deliberat, la formulele clasice se va vedea mai departe, căci pînă în 2014 e mai mult de un sfert de secol. Poate că deocamdată literatura actuală are aspect de literatură „fin de siècle”.

— Profit de bunăvoința pe care mi-ați arătat-o, de a susține această convorbire, și vă solicit o reflecție ceva mai incomodă criticilor, indeobște. Este, oare, adevărat că arareori marile valori ale literaturii au avut șansa de a provoca un sincronism între opera lor și judecata critică? Ce rol atribuți intuiției în acest sens?

— Nu există critică fără intuiție care la oamenii culti înseamnă recunoașterea imediată a valorilor. Dacă nu luăm în seamă reaua credință, impoștura sau pur și simplu nepriceperea, nu avem valori care să nu fi fost intuite simultan cu apariția lor. Maioreșcu a văzut un poet în Eminescu abia după trei poezii publicate. Arghezi a fost apreciat de la început ca al doilea poet mare, după Eminescu. Nichita Stănescu a fost lăudat aproape în mod constant de la prima carte. Toate metodele sînt inefficiente, dacă intuiția lipsește. Arghezi, interpretat de cineva semiotic, devine hilarant.

— Urmărindu-vă scrisul în publicațiile literare, am observat că ați rămas, deși anii au strîns de-acum un trecut prestigios al muncii dumneavoastră literare, cu aceeași energie tînă, cu aceeași logică imbatibilă, cu același nerv necrutător în înfățișarea argumentului dubitabil. Dar în primul rînd m-aș referi la judecățile critice. O remarcă științifică recentă susține că exercițiul spiritual permanent este acela care menține vigoarea tinereții, propensiunea pentru idei, ale creatorului. Confirmați sau negați remarcă mea?

— Cred că știința are dreptate, sînt aici adepții ei. Devin bolnav numai dacă sînt împiedicat să lucrez.

— Ce simte un critic literar atunci cînd o carte îl plictisește? Pun această întrebare cu presupunerea că nu-i vorba, probabil, pur și simplu de un plictis! Ce „formă” are acea dezamăgire, dacă ar fi să o descrieți?

— Stomacul meu mistuie și pietrește, dar adesea fiind obligat să citesc o carte rea, mă opresc și fac exerciții de gimnastică. Nu mă înfurii pe scri-

itor, care și el e om, ci pe cei care l-au publicat. Din nefericire sînt puțini editorii cu spirit critic care, în schimb, se publică foarte prompt între ei.

— În afara de literatură, ce altceva iubiți? Cum obișnuieți să vă destîndeți, altfel spus, există în existența dumneavoastră zile și ceasuri cînd vă îndepărtați de cărți?

— Sînt un om sociabil, iubitor de conversații, nu disprețuiesc viața, nimic, vorba strămoșilor noștri latini, din ce e omenesc nu mi-e străin. Cel mai încîntat sînt cînd, recenziind o carte, primesc mulțumiri din partea autorului despre care am scris. De cărți nu fug nicio dată, nici cînd mă duc în vilegiatură. Sînt însă cărți pe care refuz să le citesc, indiferent de recomandările ce mi se fac și nu mă uit nicio dată la o carte parcursă cu mușchii! Excursiile mele sînt întotdeauna livrest. Deși fără un plan prestabilit, în străinătate am căutat întotdeauna ceea ce știam mai dinainte că merită să văd. Prin muzee, de exemplu, m-am oprit la cîteva tablouri, citeodată la un singur pictor. Prin bibliotecă mi-am satisfăcut curiozitățile, cerînd cărțile pe care nu le-am găsit la noi. Nu mă las copleșit de frumosul natural decît dacă e într-adevăr superb, prefer munților, unde mă duc rar, marea. Dar, oriunde m-aș duce vara, la întoarcere mă simt mai bine în locuința mea de pe strada Aviator Mircea Zorileanu unde stau, iată, de 44 de ani. Sînt un om de interior, în ciuda unor exultări naturiste, temporare, după cum sînt un solitar sociabil. În muzică am rămas la Beethoven și Chopin, mă îndispune muzica din restaurant, nu disprețuiesc însă casetele de muzică ușoară. Afară de înot, nu practic nici un sport. Îmi plac meciurile de fotbal numai pe teren, apreciez

jocul în sine, nu scorul final. Nu citesc gazetele sportive!

— Ce cărți ați fi vrut să scrieți și nu le-ați scris? Care sînt cărțile, autorii, operele pe care le recomandați generațiilor de mîine? — pun această întrebare gîndindu-mă de pildă, la Hemingway, care recomanda tinerimii o singură carte!

— Am scris puține cărți pentru vîrsta pe care o am (mă gîndesc la autorii cu sute de volume), aș fi vrut să scriu și altele, am publicat totdeauna greu, nicio dată mai mult decît am scris. Sînt însă un om al cărții, viața mea a fost și este literatură.

— Reamintindu-mi opinia anterioară, despre generații, care sînt criticii contemporani apropiați prin har și forță, ce ocupă un loc important în convingerile dumneavoastră?

— În ce mă privește, am cele mai bune păreri despre Eugen Simion și Nicolae Manolescu. Amîndoi se ocupă deosebit de literatura contemporană, fiecare în felul său. Amîndoi au trecut cu bine prin excesele metodologice din ultimii ani, fără se lase molipsiți, chiar cu nostalgie, mărturisită din cînd în cînd, pentru impresionism. Examenul lor critic pornește întîi de toate de la intuiție. Mai departe, Eugen Simion e fastuos analitic și cu umor, Nicolae Manolescu propunînd idei și ipoteze în formula eseului. Simion e stăruitor cu distanța necesară. Manolescu infidel asociativ, neexcluzînd paradoxul. Rolul amîndurora în discernerea valorilor actualității literare e decisiv.

— În fine, ce-i reproșați vieții literare contemporane?

— Îmi reproșez în primul rînd mie, că nu fac mai mult pentru ca viața literară să fie autentică, vie, mai frumoasă și mai ușor de trăit...

De mult n-au mai cunoscut amfiteatrele Institutului Medicofarmaceutic o asemenea densitate de medici. Dar și de idei. Aproape patru sute de psihiatri, adevărați chirurghi fără bisturiu pe psihicul omenesc, au luat trenul și au venit din toate colțurile țării la București să participe la sesiunea jubiliară „150 de ani de psihiatrie românească”. Onorat de prezența ministrului sănătății, profesor doctor docent Victor Ciobanu, care a deschis lucrările, manifestarea a oferit prilejul de a se reparcurge prin intermediul referatelor etapele lungului drum al psihiatriei românești pentru a-și găsi o identitate. Nu s-a răsfoit însă doar un album de amintiri. Istoria se naște din istorii, iar acestea sunt faptele de triumf ale omului sculptate pe retina nemiloasă dar cinstită a timpului. Tocmai de aceea s-au omagiat și figurile unor savanți medici, veritabili piloni de sprijin ai acestei științe care l-a însoțit pe om în devenirea lui, l-a ajutat să încerce să descopere cine și ce este el, să-și limpezească marile întrebări: ce vrea OMUL de la OM și ce poate da OMUL OMULUI. Sesiunea a fost totodată și tribuna de afirmare a unor cercetări prezentate de noul val de slujitori ai acestei delicate discipline medicale. Și dacă ei practic astăzi o terapie cu ușile deschise, au demonstrat că o fac și cu inimile deschise spre frământările și suferințele psihice ale bolnavilor.

„Hotărîrea din decembrie 1838 privind înființarea spitalului Măreșă reprezintă de fapt actul de naștere al asistenței psihiatrice în noi în țară, spune profesor doctor Vasile Predescu, actualul șef al școlii românești de psihiatrie. Acest prim așezământ de sănătate destinat celor cu tulburări psihice va suporta surprinzător aspra probă a timpului aducându-și și astăzi contribuția la împlinirea destinului specialității noastre. I-au urmat alte unități spitalicești: la Socola, nu doar spital ci și spațiul unei efervescente mișcări de idei a medicinei ieșene, la Sibiu, Craiova, Cluj, Tîrgu-Neamț, unde și-a găsit o perioadă alinarea și Eminescu, Tîrgu Mureș, culminând cu ridicarea acum 65 de ani a Spitalului Central de Boli Mintale și Nervose din București. Numeroși medici de înaltă probitate profesională și morală și-au dedicat viața și întreaga putere de creație umanizării și modernizării tratamentelor, descoperirii unor noi terapii. Al. Șuța a întemeiat învățămîntul de specialitate, Al. Obregia a organizat spitalele moderne, introducînd ergoterapia, recuperarea prin muncă, în care medicii români sînt pionieri pe glob, G. Preda a înființat primul dispensar psihiatric cu tratament ambulator, de fapt o prioritate mondială, C.I. Parhon a inițiat

o nouă știință, endocrinologia, interpretînd sistemul endocrin ca pe o fereastră a creierului, Al. Brătescu a conceput acum un secol prima fișă de investigație psihologică, prefigurînd cercetarea științifică psihiatrică în lume, C. Urechia a elaborat primul tratat de patologie neuromentală. În ultima perioadă, prin grija partidului privind apărarea și promovarea sănătății poporului, asistența psihiatrică a îmbrăcat forme dinamice, complexe, a făcut progrese importante în cunoașterea, prevenirea și combaterea imbolnăvirilor psihice. Au apărut noi spitale în diverse zone ale țării triplindu-se numărul de paturi, s-au diversificat și dezvoltat formele ambulatorii și semiambulatorii. Numeroși bolnavi s-au reintegrat în societate, căci familia și colectivitatea reprezintă cele mai eficiente medii de recuperare și profilaxie. Drumul de la Măreșă la modernul Centru de Sănătate Mintală Titan este nu numai itinerariul unei științe, ci și un traseu al omeniei, o nouă stare de spirit a celor care după furtunile și frigul din lumea psihicului lor

sufletului uman vor rămîne de-a pururi spre vindecare... celui care va avea știința și puterea să o facă. Poate în mileniul trei, el se va numi psihiatru”.

Bineînțeles că orice cercetare vizînd labirinturile psihicului omenesc, din care au răsărit cîndva o lumină numită Eminescu și frumusețea tristă a versului lui Bacovia, care a atras profunzimea de analiză și a lui Titu Maiorescu, atinge, fără doar și poate, cele mai înalte cote de interes. Ne vom opri asupra unei lucrări vizînd psihoterapia, prezentată în cadrul simpozionului. Doctorul Sergiu Diaciov a avut ideea ingenioasă de a lansa din nou către specialiști un chestionar pe această temă alcătuit de Gh. Preda acum 60 de ani. Studiînd comparativ opiniile medicilor de atunci și ale celor de azi, a rezultat o veritabilă radiografie la zi a acestei interesante metode de tratament. Ea asigură reinserția socială a celor cu suferințe psihice. Din păcate, deoarece ea nu beneficiază de un cadru instituționalizat și nu se predă în facultăți sau la

Ea se poate aplica cu succes și în scopuri profilactice. Te antrenează să eviți tulburările ce pot apărea în situații de eșec, ajutîndu-te să pierzi, devenind învingător. Prin psihoterapie un artist a reușit să se scuture de tracul ce-l paraliza, un altul să nu mai trăiască spaima apropierei de un fragment muzical pe care-l ratase la un concert, o văduvă și-a recăpătat echilibrul rupt de doliu. Acest tratament nu reprezintă o sugestie, nu dispăre ca aceasta peste 2 zile, cîzînd ca un plasture căci este o inoculare artificială de idei. Psihoterapia, remodelînd psihicul, înseamnă un pașopt de lungă durată pentru o viață firească, normală. În această știință, nimic nu se face după ureche, la întîmplare, cu o simplă bătaie pe umăr „lasă-te faci bine”. Totul se regizează cu minuțiozitate, conform unei tehnici și strategii în care se împletesc instruirea psihoterapeutică cu personalitatea și spontaneitatea lui. Avea dreptate doctorul Al. Sen sint afirma în ancheta noastră: nu oricine posedă experiență de viață devine psihoterapeut”.

e ruptă din rai”. Tratat doar medicamentos, manifestările psihice s-ar fi redus pe moment ca intensitate, dar procesele psihopatologice ar fi continuat în subsol, ducînd la structurarea distorsionată a personalității. Există pericolul de a deveni un nefericit, un neadaptat, un frustrat cronic. Psihoterapia a permis depășirea definitivă a crizei. Ea este tratamentul umanist al sfîrșitului de secol, corespunzător unei noi etape de civilizație”.

La spitalul din Satu Mare, psihoterapia și-a demonstrat alie valențe. După ce a chemat computerul să analizeze mersul, glasul, scrisul, mimica, gestica și să stabilească diagnosticul în bolile psihice, doctorul Virgil Enătescu a pus în scenă o interesantă metodă de relaxare. Tehnicile de decontractare musculară, jocurile de lumină, armonia figurilor geometrice de pe pereți, surdina odihnitoare a muzicii, „baia” de aer condiționat și culturismul fac să dispară ca prin minune tensiunea psihică, adevărată dinamită pentru organism.

Participăm și noi la o sesiune de psihoterapie în spitalul Gh. Marinescu din București. În încăperea plutește o lumină blîndă ca o mîngiere pe frunte. Zece tineri discută probleme de viață într-o atmosferă de tălmăcit între prieteni. Cîțiva fuseseră mai demult internați pentru tratarea unor tulburări psihice, alții se mai aflau încă în spital. Unul din ei citește o scrisoare de la o prietenă. Refuzul ei de a mai coresponda, deși îmbrăcat în haina delicatetei, doare făcînd să singereze o rană în suflet abia cicatrizată. „Adresează-te oricărui fete de aici și învață să fii mai firesc, mai sensibil”, îi propune doctorul Sergiu Diaciov un alt scenariu. Căci printre ei se află și medici: în afară de șeful secției, doctorița Bogdana Tudorache și psihologul Bogdan Lucaciu. Adevărați consilieri de suflet. Ca într-un turn de control de pe un aeroport, ei prind în radarul atenției orice nor abătut peste mintea acestor oameni. Dirijează cu rafinement și subtilitate culoarele de zbor ale gîndurilor lor. Îi ajută cu răbdare să pună ordine în reacțiile, în ideile despre viață, să le asambleze în arhitectura firească a normalului. Parcă rearanjează împreună un joc de cuburi haotic alcătuit. Și asta numai cu ajutorul cuvîntului, singurul bisturiu care poate pătrunde în adîncurile psihicului omenesc. Psihiatrii nu au la îndemînă radiograful și analize, ci doar mintea și sufletul lor pentru a aduce o rază de lumină în negurile din subconștientul acestor suferinzi. Nimic nu curge la întîmplare, fiecare cuvînt se dozează de către medic la miligram, fiecare replică este țintită la milimetru.

FLORIN CONDURĂTEANU

Cuvîntul, pansament al sufletului

zbuciumat de boală s-au întors în rîndul oamenilor demn, cu fruntea sus”.

Acum, la aniversarea unei vîrste rotunjite de împliniri, cu ce întrebări bate psihiatra la poarta viitorului? Încearcă să răspundă doctor Constantin Gorgos, directorul Policlinicii Titan și inimosul organizator al manifestării științifice:

„Psihiatria nu se mai referă doar la boală, de fapt un accident în evoluția ființei umane. Ca știință a psihicului, ea studiază comportamentul omului, adaptarea lui armonică, desăvîrsirea personalității. Ce va deveni ea într-un viitor mai îndepărtat? Poate o alchimie, în cel mai bun sens al cuvîntului, căutătoare a elixirului inteligenței pure, a amalgamului fericii permanente. Poate o nouă psihologie, atunci cînd anxietatea, fobiile, depresia și celelalte simptome ale psihicului în suferință vor fi la fel de ușor controlabile ca o infecție banală. Sau poate se va identifica în sfîrșit cu propria-mînenire de vindecătoare a sufletului. Homo sapiens, devenit ciberneticus și cosmicus, pe cit de puternic, pe atît de fragil, va rămîne întotdeauna la fel de imprevizibil, nu numai în creația sa, ci și în reacțiile sale. Veșnica luptă dintre dorință și putință, dintre dogmă și gîndire, dintre ce trebuie să facă și ce a reușit să realizeze, singurătatea, neliniștea și toate celelalte maladii ale

cursurile de specializare, joacă un rol nedrept de cenușăreasă a medicinii”.

„În acest tratament psihologic sau psihopedagogic se stabilește o relație de la om la om, o strînsă colaborare între medic și pacient pentru restructurarea psihicului tulburat al acestuia, spune doctorul Diaciov. Psihoterapeutul nu are la îndemînă decît propria lui personalitate și cuvîntul pentru a intra în lumea bîntuită de furtuni a suferîndului, ghidîndu-l spre liman. Este o încercare de a atribui subiectului slab un minim de mijloace de apărare împotriva virtutei de fantasmă, o tentativă de a fortifica omul pentru a se adapta mai bine mediului cu factori stresanți, o reorganizare corectă a valorilor distorsionate de boală. În urma psihoterapiei, suferîndul nu rămîne să grăviteze în jurul psihicului medicului, gîndul lui își poate relua zborul independent, dirijat de o busolă a normalului. Medicamentele psihotrope au condus la un mare progres al medicinii, dar ele scot psihicul din impas doar pentru o perioadă. Doar psihoterapia individuală și în grup, în familie, în procesul muncii poate îndruma pașii bolnavului în viață, învățîndu-l să se reintegreze în colectivitate. Această metodă se completează perfect cu chimioterapia. S-au obținut rezultate bune în tratarea fobiilor, anxietăților.

Îl observăm cu atenție pe doctorul Constantin Oancea. Zîmbet luminos, voce caldă, plină de frățețe. Părul alb nu-l împiedică să ajungă repede la sufletul copiilor. Camaradul mai mare al puștilor, pînă-n 10 ani, regizor de jocuri interesante și confidențial cu toba plină de sfaturi bune pentru elevii din ultimele clase este de fapt psihoterapeutul care vindecă nevrozele infantile și crizele zgomotoase ale adolescenței.

„Psihoterapia descarcă tensiunile nervoase negative acumulate, prelucrează unele sentimente de ostilitate și atitudini deviate, zice. Un copil din clasele primare era chinat de insomnii, devenise agresiv, cu nejustificate răbufniri de nemulțumire. Atras în jocuri terapeutice, trăirile lui conflictuale au putut fi dezvoltate. Desena numai scene de luptă. Sursa încoadării lui nervoase s-a dovedit a fi un sentiment de inferioritate față de un coleg. Desenînd, povestînd, aruncînd cu mingea, trăgînd la țintă, s-a eliberat de crisparea nervoasă. Apoi s-a discutat cu el despre strategiile de viitor: alte preocupări alternative, activități care să-l pună în valoare, indiferență față de rivalul din clasă. Părinții au fost îndrumați să adopte o atitudine de blîndețe, de protecție, de valorizare a lui în alte direcții și să lase la o parte principiul că „bătaia

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Înțelepciunea albinelor — un om care a crezut în ea

I-am întrebat într-un rînd pe profesorul Harnaj care este dictonul său preferat. Mi-a răspuns simplu: „Privind albinele, înveți înțelepciunea”. „Aveam în fața mea un om calm și echilibrat, căruia-i plăcea în mod evident mai mult să acționeze decît să vorbească despre ceea ce a făcut. Își privea uneori discret ceasul și am înțeles că își calcula în mod riguros timpul. Am mai riscat totuși o întrebare: „Știu că sînteți de profesie hidraulician. Dar totodată, am aflat că v-ați botezat singurul băiat „Albinel”. De cînd pasiunea dumneavoastră pentru apicultură?” Răspunsul a venit din nou scurt: „Am fost apicultor amator încă din primele clase de școală... De altfel — o preocupare milenară la noi”. N-am mai insistat. Cel ce făcuse din București o veritabilă capitală a apiculturii mondiale avea vorba măsurată. I-am lăsat deci un chestionar și peste câteva zile, la 8 mai 1970, am primit răspunsul...

Cu puțină vreme în urmă, profesorul V. Harnaj ne-a părăsit pentru totdeauna, la 29 octombrie 1988.

Se născuse la 7 noiembrie 1917, la Baimaclia, pe malul stîng al Prutului, a urmat Școala Politehnică din București, absolvînd Secția Hidrotehnică a acesteia în 1944. În 1967 devine doctor inginer cu teza Hidroaspirația gravitațională a unui fluid polifazat într-un mediu poros. Cariera didactică și-a început-o în 1948, ca asistent, în 1953 fiind conferențiar, iar din 1964 profesor la Institutul de Petrol și Gaze și la alte instituții tehnice, predînd cursuri de hidraulică, inginerie geologică, hidroenergetică, explorarea țițeiului etc. A fost membru al Academiei de Științe din New York și al Academiei de Litere, Științe și Arte din Neapole. Ca specialist în hidromecanică, a condus execuția a mai bine de 70 de lucrări hidrotehnice, la care a aplicat adesea soluții originale, unele concretizate și în

invenții brevetate în țară și străinătate (România, Italia, Japonia, Algeria, S.U.A., R.F.G. ș.a.). Pentru invenția sa Kambleiajul mecanic dirijat a fost distins în 1971 cu medalia de aur a Salonului internațional al invențiilor de la Oberhausen (R.F.G.). În domeniul de avangardă al hidrodinamicii fluidelor polifazate, a inițiat o școală românească de cercetare, în 1969 fiind ales președinte al Comitetului internațional de fluide polifazate al Asociației Internaționale de Cercetări Hidraulice. A fost distins cu înalte ordine și medalii românești. Președintele Franței i-a decernat ordinul „Meritul agricol” în gradul de cavalier, iar președintele Italiei distincția de „Mare ofițer al statului italian”.

A conceput și realizat un original scut hidromecanic pentru executarea de galerii subterane. Veceslav Harnaj a fost, fără îndoială, un eminent promotor, animator și șef de școală al apiculturii românești. „Fiu de apicultor — îmi mărturisese el în amîntul text, ce mi-a trimis — am răspuns cum se cuvine educației primite în prisacă”. Încă din 1943, pe cînd mai era student, îl aflăm în conducerea comitetului Societății Naționale de Apicultură, apoi, în 1945, este fondator și directorul revistei „România apicolă”. În 1957 este ales președinte al Asociației Crescătorilor de Albine din România, ulterior președinte

(1965) — reales de patru ori — al Federației Internaționale a Asociațiilor de Apicultură — APIMONDIA, care reprezintă mai bine de 5 milioane de apicultori din toată lumea. „M-am străduit, arată el, să imprim APIMONDIEI caracterul de universalitate, dîndu-i profilul de organizație practică, preocupată de dezvoltarea aspectelor cu eficiență tehnico-economică”. A fost totodată director al Institutului de tehnologie apicolă. A publicat un număr de peste 150 de lucrări originale de apicultură, aducînd însemnate contribuții la inovarea utilizării, instalațiilor și tehnologiilor apicole, de asemenea la considerabila diversificare a produselor apicole fabricate la noi, utilizate în variate scopuri, printre care cele de fortificare a organismului, tratament al felurilor de maladii, cosmetice, alimentație etc. A fost inițiatorul proiectării și execuției Combinatului apicol din București — cel mai mare din lume —, cu profil de cercetare și producție în același timp, dotat cu utilaje și instalații în bună parte originale. Și pe lîngă combinat, au luat naștere o policlinică apicolă, un liceu apicol, s-au editat variate publicații. V. Harnaj a ținut cursuri și conferințe de specialitate la Universități din Italia, S.U.A., Franța, Japonia și alte țări, a prezidat nu mai puțin de 28 simpozioane și congrese internaționale.

Aportul său științific a fost orientat spre probleme ca: genetică și selecția la albine, dezvoltarea apiculturii în zonele reci, studiul și ameliorarea florei melifere, patologia apicolă, apiterapia. În cadrul unui simpozion desfășurat la Moscova în 1976, a susținut comunicarea, de mare interes, Genetică, selecția și reproducerea albinei, ulterior publicată la București în volum. Sub coordonarea sa a apărut și lucrarea Un prețios produs al apiculturii, propolisul (1975), tradusă în mai multe limbi, printre care franceza și rusa. De un larg ecou s-a bucurat și scrierea sa Cercetări noi în apiterapie (1976), de asemenea tradusă în mai multe limbi străine, ca și studiile scrise sau coordonate de el asupra unor maladii ale albinelor. A publicat și lucrări de popularizare, care au cunoscut o largă răspîndire: Stupul standard (1948), Produsele stupului — hrană, sănătate și frumusețe (1975) — ultima tradusă în engleză, franceză și rusă.

„Munca sa neobosită, talentul de eficient organizator, se spune într-un omagiu pe care i-l-a adus Asociația Crescătorilor de albine din R. S. România, au contribuit la înregistrarea unor succese care au făcut ca stupăritul românesc să dobîndească un binemeritat prestigiu internațional”.

I.M. ȘTEFAN

Miscarea pentru unirea Transilvaniei cu România înscrie între luminoasele ei figuri pe Vasile Stoica. „A fost unul din tinerii cei mai activi, scrie Elie Bunea. Din dragostea de neam își făurise idealul vieții. În discuții afirma subtilitatea spontană a ideilor, forță dialectică și perspicacitate... Energia lui tinerească și înfățișarea de bărbat simpatic și comunicativ, intelectual de rasă, îndrăzneț și curajos, au fost calități care l-au ajutat în stăruințele sale.”

În toamna anului 1914 este mobilizat pentru armata austro-ungară dar refuză să lupte pentru o cauză contrară intereselor neamului. Trece peste Munții Făgărașului în România liberă „spre a-mi face datoria în războiul de dezrobire”.

Venit la București, ține conferințe, conduce în calitate de președinte cele două congrese studențești, de la Galați și București, la care tineretul universitar se pronunță ferm pentru intrarea României în război alături de puterile Antantei, scrie articole pline de patos în favoarea idealului național, în „Adevărul”, „Universul”, „Flacăra”, „Nationalul”.

La Congresul românilor de peste hotare aflați în țară, întrunit la București, la 15 martie 1915, menit a dezbate căile eliberării de sub stăpânirea austro-ungară și unirea românilor într-un stat național unitar, Vasile Stoica releva, într-o înflăcărată cuvântare, stadiul ridicat de dezvoltare a constituției naționale a românilor transilvăneni și motiva necesitatea obiectivă a unirii tuturor românilor într-un stat național unitar și independent. „Procesul dezvoltării statelor moderne e cea mai puternică dovadă că fiecare neam năzuiește să fie singur stăpîn pe soarta și voința sa să alcătuiască un stat în care energiile străine să nu mai aibă nici o influență, ci biruitoare să se ridice singure energiile naționale”.

În articolul „Ungurii și „Des-teaptă-te Române”, publicat în „Adevărul”, din 22 iunie 1916, demască anii de închisoare, amenziile, nesfârșita serie de pedepse aplicate românilor din Transilvania de către autoritățile maghiare pentru „vină” de a fi cîntat cîntecele lor patriotice „Deșteaptă-te Române”. „Pe-al nostru steag”, „La arme”, „Sus, Române, sus” Sustine o intensă activitate publicistică prin care dă la iveală multiplele procedee folosite pentru denaționalizarea forțată a românilor și a celorlalte naționalități de către guvernul lui Coloman Tisza, „zdrăbitorul de naționalități”, printre care acela al așa-ziselor „societăți culturale”. (Emke în Transilvania și „Dmke” în Banat), în fapt „sucursale de pro-

pagandă” ale guvernului ungar.

În perioada cit a stat la București a elaborat și cele două volume de istorie a românilor din Transilvania. Suferințele din Ardeal (o ediție apare și la Chicago în 1917) și Habsburgii, ungurii și românii, ambele aducînd incontestabile documente privind politica Austro-Ungariei de asuprire a populației românești, și astfel ridică fierbinți îndemnuri la lupta pentru realizarea statului român unitar.

La intrarea României în războiul de dezrobire națională (august 1916) V. Stoica se înrolează voluntar în armata română și pleacă pe front. După o scurtă participare la operațiunile de la Petroșani, este trecut la grupul Sibiu unde luptă în cadrul Regimentului 1 grăniceri. În noaptea de 9-10 septembrie (stil vechi) 1916 ia parte la atacul de pe Valea Curpenului, iar în zorii zilei de

C. Angelescu, la 16 august 1918, ca să lupte alături de cele din Franța și Italia. Cu toate eforturile sale diplomatice nu reușește. Se adresează cu un raport și lui Jules Jusserand, ambasadorul Franței în S.U.A. Potrivit acestui document „echiparea și instruirea legiunii române urma să se facă în Franța”.

Cu sprijinul românilor americani, Vasile Stoica organizează numeroase și numeroase intruniri la Youngstown, Detroit, Chicago, Cleveland, New-York unde ia cuvîntul și demonstrează legitimitatea aspirațiilor naționale ale celor de acasă. La mitingul de la Cleveland (Ohio) din 23 septembrie, 1917, făcea cunoscut americanilor scopul intrării în război: „România n-a declarat război pentru cucerirea de pămînt, ci numai pentru că are datoria de a încheia România Mare în limitele granițelor

ridică cu hotărîre și Vasile Stoica. Într-o scrisoare adresată secretarului de stat Robert Lansing (la 29 iunie/12 iulie 1918), condamnă pacea spoliatoare, arătînd că a fost impusă de Puterile Centrale în condițiile izolării României, constituind „o lovitură dureroasă” pentru noi, cele patru milioane de români, care, deprimăți de Ungaria și Austria, vedeau în lupta Regatului Român salvearea noastră”. La 5 iulie 1918, în urma Congresului Național Român, la care au luat parte reprezentanți a 182 de societăți românești din S.U.A. s-a înființat Liga Națională Română cu secții în orașele Cleveland, San Francisco, Chicago, New York, Philadelphia, Indianapolis, Alliance-Ohio, Youngstown s.a. al. carei președinte a fost ales Vasile Stoica.

Stabilește relații de colaborare cu reprezentanții ce-

românii aflați în celelalte țări ale Antantei. A fost ales în funcția de vicepreședinte al Consiliului Național al românilor din Transilvania, Banat și Bucovina, creat în Paris la 17/30 aprilie sub președinția inginerului român Traian Vuia.

Victoriile Antantei pe frontul de vest, din vara și toamna lui 1918, au creat o situație favorabilă României, care reia lupta armată alături de aliați, la sfîrșitul lunii octombrie al aceluiași an. În noile condiții, Vasile Stoica prezintă la 11/24 octombrie un memoriu ministrului american de interne, Franklin Lane, un altul lui William Phillips în care cere recunoașterea aspirațiilor noastre naționale. Citeva zile mai tîrziu, la 18/31 octombrie 1918, înaintează un document asemănător lui Robert Lansing în care anexează hărțile necesare, solicitînd ca guvernul american „să facă o declarație hotărîtă de aprobare a dezideratelor tuturor românilor”.

Aceste demersuri au avut ecouri în rîndurile oamenilor politici americani. La 24 octombrie/6 noiembrie 1918, Robert Lansing a adresat un mesaj cabinetului român, în care îl asigură că Statele Unite vor sustine interesele românești la Conferința de pace.

La 4 februarie 1919, Vasile Stoica telegrafia regelui Ferdinand, exprimînd, în numele celor 180.000 de români americani, totala adeziune față de realizarea desăvîrsirii unității naționale românești. El exprimă convingerea că forul internațional de la Paris „are să sancționeze pentru vecie unirea și libertatea noastră”.

La Conferința de Pace de la Paris, s-a aflat în „focul evenimentului”. A îndeplinit funcția de ofițer de legătură între delegația română și, respectiv, engleză și americană. Rememorînd aceste momente, scria, peste ani: „În februarie 1919, Ion I.C. Brătianu m-a chemat la Paris; am fost ofițerul său de legătură pentru delegațiile engleză și americană. Activitatea mea în această calitate a fost foarte utilă pentru chestiunile privitoare la frontierele noastre, eu fiind unul dintre cunoscătorii buni ai situațiunii noastre etnice”.

Reîntors în țară, în 1921, a intrat în corpul diplomatic ca secretar de legatie, iar apoi în decursul anilor a fost ambasador în Albania, Bulgaria, Letonia, Lituania, Turcia, Olanda.

Amurit la București, în 1960, lăsînd în urmă o viață de patriot, o viață de luptător înflăcărat pentru idealurile poporului din care s-a înălțat.

CONSTANTIN BOTORAN ■
CONSTANTIN STAN ■

„Din dragostea de neam, își făurise idealul vieții”

23 octombrie 1916 participă la atacul la baionetă de pe muntele Surul Budislavului pentru care primește medalia „Virtutea militară de Război”. Abia ieșit din spital, în martie 1917, (a fost rănit de două ori, purtînd toată viața o schiță în plămînul stîng), la 18 aprilie 1917, prin ordinul nr. 1082 al Mare-lui Cartier General Român de la Iași a fost trimis împreună cu Vasile Lucaci și Ioan Moța în Statele Unite ale Americii pentru a face cunoscută cauza românilor transilvăneni. Căltoresc două luni prin Rusia și Japonia; se opresc la Darnița, lângă Kiev, pentru a lua cu ei celebra Declarație („prima Alba Iulie”) din aprilie 1917 a corpului de voluntari români, declarație prin care se aducea la cunoștința guvernelor țărilor aliate și neutre decizia românilor din Austro-Ungaria de a lupta pentru eliberarea teritoriilor locuite de români și stăpînite de acest imperiu și reunirea lor cu Țara. Sosesc la Washington, la 29 iunie 1917, unde inițiază o intensă activitate de propagandă în sprijinul cauzei românești, avînd tot concursul din partea reprezentantului diplomatic român, dr. C. Angelescu.

Vasile Stoica e preocupat, încă de la sosire, de organizarea unei legiuni militare formate din românii americani. „Vom căuta să alcătuim o legiune de voluntari ardeleni, scria el dr.

unde se vorbește limba noastră românească”. Stabilește un contact permanent, nemijlocit, cu oameni politici, de știință și cultură americani — printre aceștia se numără profesorii universitari Isaiah Bowman, Douglas Johnson, St. P. Duggan, Robert Kerner, proprietarii ziarelor „Washington Post”, „Boston Transcript” și „Boston Herald”. Într-o legătură și cu Frederick H. Alles, liderul Partidului Republican, William Phillips și Albert Putney de la Departamentul de Stat, senatorii Hamilton Lewis din Chicago, Gilbert Hichcock din Omaha-Nebraska, John Barrett, președintele Uniunii Panamericane și mai ales cu Newton Baker, Franklin Lane și Robert Lansing, grație cărora gazetarii americani „au scris articole în favoarea noastră, susținîndu-ne revendicările și cerînd nu numai autonomia neamurilor din Austro-Ungaria, ci deplina libertate a românilor transilvăneni și unirea cu frații lor de peste hotarele habsburgice”.

Între timp, în țară aveau loc evenimente importante. Sub presiunea Puterilor Centrale, după semnarea armistițiului de la Focsani, guvernul a fost nevoit să încheie pacea de la Buftea—București, în 24 aprilie, 7 mai 1918, care afecta grav integritatea, independența și suveranitatea României. Împotriva acestui Act înrobitor se

lorlalte națiuni asuprite de monarhia dualistă. La 15 septembrie 1918, a avut loc o importantă întrunire la Carnegie Hall din New York, la care au participat 4.000 de oameni inclusiv Thomas G. Masaryk din partea cehilor, J. Paderewsky, reprezentînd Polonia, Minko Himkovic, din partea Iugoslaviei, iar el, V. Stoica, ca reprezentant al României. În prezidiul adunării — denumită Voinea popoarelor din Austro-Ungaria — au fost prezente personalități marcante ale vieții publice americane: fostul președinte W.H. Taft, senatorul H.N. Lodge, senatorul G. Hichcock. În cuvîntul său, Stoica reafirma dorința românilor de a trăi liberi și uniți, în bună vecinătate cu alte popoare. În moțiunea adunării, trimisă, la 20 septembrie 1918, președintelui Wilson se cerea cu tărie: „dizolvarea împărțirii ei (monarhiei n.n.) de acum și organizarea popoarelor din ea conform dorințelor proprii”. Rezultat al acestei colaborări a fost și organizarea, la 16 septembrie 1918, la New York, a Uniunii Europei Centrale în scopul coordonării acțiunilor reprezentanților națiunilor asuprite din centrul și sud-estul Europei în vederea înfăptuirii upității naționale. Președintele ei era Thomas G. Masaryk, iar prim-vicepreședinte, Vasile Stoica.

În paralel, compatriotul nostru a menținut legăturile cu

angajează cu toată hotărîrea și energia, prin scris și viu grai, la lupta pentru cauza românească. Este omniprezent în presa cotidiană, la întrunirile publice. Zilnic scrie articole care mobilizează și înalță conștiința românească pentru Unire sau roștește fulminante cuvînturi. El continuă astfel lupta anilor anteriori cu aceeași vocație probată în condițiile vitrege ale meleagurilor natale. Crezul său era că „scriitorul trebuie să fie un

• în ranița soldaților români”; „Ori intră România în acțiune să ne mintuiească pe noi și să se întărească pe sine, ori rațiunea de a fi a românismului din Ardeal este cu desăvîrsire stîrbită”. Sau în versuri: „Veniți, veniți!... Căci adevăr zic vouă: / Ori vă mutați, hotarul mai departe, / Ori veți muri cu trupul frînt în două!”.

După începerea războiului României, în două rînduri, Goga cere să fie primit voluntar,

din teritoriul gemeau sub ocupație străină, iar restul era informat și bîntuit de epidemia, în articolul-program „Spre biruință” (2 febr. 1917), Goga rostea: „Nu sîntem înfrinți. Ne-am cheltuit dar nu ne-am istovit. Puterea n-a secat încă și credința rămîne în picioare... Înfiptă în țara Moldovei, ca într-o cetate de piatră, oastea noastră, avînd apa Siretului în față și crestele Carpaților în spate, revine astăzi... Este suflare nouă

nenorocitului nostru Baudelaire”.

Majoritatea articolelor lui Goga vizau oastea țării, soldatul român. „Voi sînteți cei mulți, voi ați dat cu adevărat și singele și puterea... voi care umpleți golul tranșelor și nu mai încăpeți în plinul spitalelor, soldați ai neamului, la voi e toată nădejdea de mine... o nouă așezare trainică a neamului va răsări din lupta noastră”.

Increderea poetului este deplină în armata refăcută în 1917: „... avem un popor sănătos, o lume țărănească ale cărei însușiri superioare fiind împărțite de o conducere lumipată și cinstită, pot rodi valuri cotoitoare de energie. Argumentul cel mai palpabil este această armată de fier renăscută din cenușa unui dezastru, care la Mărășești și la Oituz înscrie unele din cele mai strălucite pagini ale războiului european”. Iar victoria de la Mărășești, un mare examen al armatei române în fața Europei, îl entuziasmează pe gazetarul patriot: „Soldatul care s-a bătut la Mărășești a arătat lumii de ce este capabil acest neam de la Dunăre... Legenda superiorității sufletului a culturii de la Berlin s-a evaporat în fața sătenilor de la Tirgoște care au pornit la atac în cămăși și cu capetele goale, creînd în jurul lor o atmosferă de vitejie clasică, smulsă parcă din cele mai strălucite pagini ale antichității greco-romane”.

Lupta pe multiple planuri a marelui tribun ardelean continuă și-și găsește împlinirea în ceea „dumnică mare” a neamului românesc, 1 Decembrie 1918 — împlinire a „visului de dorul căruia ne-au răposat și moșii și părinții”.

Prof. IOAN VLAD ■

Luptători pentru Marea Unire: Octavian Goga

„Poet mare, dramaturg cuceritor, publicist neîntrecut și orator de frunte. Cuvîntul lui scris se infixe ca o pecete domnească în mintea celor care-l pricepe. Cuvîntul lui vorbit te dogorește... Versul lui înaripat răpește și convinge. Temperament eroic, este un strălucit reprezentant al românilor... o podoabă cu care ne mîndrim și cei de dincoace și cei de dincolo de Carpați, un dar al nostru zămislit din durerea celor umiliți, care n-au pierdut nădejdea, un fenomen răsărit din genunea istorică; o lumină de soare pe deasupra întunericimii vremurilor, o forță primordială de gîndire și de luptă”. Astfel îl creionează portretul B. Șt. Delavrancea „poetului pămîntului nostru”, mare-lui tribun al Ardealului, Octavian Goga.

Poetul din Rășinari, crescut la școala aspră a militantismului transilvan și hrănit cu durerile unui neam asuprit de veacuri, s-a angajat plenar și pătimaș, ca orator, poet și publicist, în lupta națională pentru întregirea politico-statală românească în România Mare. A făcut din poezia, și mai ales în publicistică ca sa, „operă de pedagogie a mulțimii”. Pe ambele direcții s-a cheltuit frenetic, a ars ca o torță. A fost chiar un mare ziarist, „printre cei mai de seamă ziaariști doctrinari, din linia mare a lui Eminescu” — după expresia lui Șerban Cioculescu.

Mai ales în anif neutralității și ai războiului nostru de eliberare și întregire națională, proza jurnalistică a lui Goga este un adevărat vulcan dezlănțuit. Aflat la Paris în momentul declanșării războiului mondial și înțelegînd că imperativul „acum ori niciodată” era mai viu ca oricînd pentru românii transilvăneni, se întoarce în țară și se

luptător, un deschizător de drumuri, un mare pedagog al neamului din care face parte, un om care filtrează durerile poporului prin sufletul lui și se transformă într-o trimbiță de alarmă, un răscolitor de mase, un revoltat..., un sămănător de credințe și de biruință”.

Acest crez este confirmat în cuvîntările sale: „Eu sînt un slab ecou al unei țări care nu poate să vorbească. Ardealul nostru e mut astăzi. Ardealul care pină deunăzi era o închisoare, azi e prefăcut într-un tîntirim”; „Durerile noastre n-au fost niciodată auzite la Viena. Împăratul e o legendă, e un basm, cel mai scump plătit basm din toată literatura populară a neamului românesc”; „N-o să fie atîta încăpere în sufletul dv. cită durere va aduc eu din Ardeal”; „N-am venit să ne răzbunați trecutul ci să ne scăpați viitorul”; „Soarta românismului din Ardeal

soldat, în armata română. Participă astfel la acțiunile de la Turlucaia alături de fratele său care a fost rănit. Cea de-a doua încercare a fost stopată de chibzuința generalului Prezan: „Au făcut” o socoteală simplă — îi spunea generalul; transformat în efect militar, efectul moral al citorva pagini scrise de dumeata echivalează cel puțin cu două divizii. Nu sînt dispus să distrug două divizii ca să-ți fiu dumitale pe plac. Deci, vei rămîne la dispoziția noastră”. Astfel se nasc „Gazeta ostașilor” din însărcinarea lui I.G. Duca, condusă de Goga, și cotidianul „România”, din inițiativa lui Prezan. Condeiele românești cele mai mari s-au întrunit în paginile acestor reviste: O. Goga, Nicolae Iorga, M. Sadoveanu, O. Ghibu, I. Agârbiceanu, I. Minulescu, Delavrancea ș.a.

După aceea „toamnă a pămîmirii noastre”, cînd două treimi

Autoaprovizionare, autogospodărire

Și gospodăriile anexă pot folosi fiecare palmă de pământ

Cantina Întreprinderii de confecții din Călărași are toate atribuțiile spre a fi socotită una dintre cele mai bune gospodărități de acest fel din municipiul de pe malul Borcei. Aici servesc zilnic masa peste 1200 de oameni ai muncii. Prețul e destul de convenabil: 6,50 — 7 lei de persoană, o masă de prinz cu un meniu consistent, bine pregătit, în componența căruia carnea și preparatele din carne intră de 3-4 ori pe săptămână.

Tot secretul, dacă poate fi numit așa, îl constituie gospodăria anexă. Autoaprovizionarea. Cînd, în urmă cu cîțiva ani, s-a pus problema să nu se mai arunce pe apa simbetelor marile cantități de resturi de mâncare provenite de la cantina unității și să se înființeze o gospodărie anexă profilată pe creșterea și îngrijirea porcilor destinați aprovizionării cu carne, unii au strimbat ironic din nas. Printre cei care au salutat însă cu entuziasm ideea a fost și confecționerul Dan Dumitrache. Omul era recunoscut pentru priceperea și pasiunea lui în creșterea animalelor. Păia a mai pierde vremea, s-a prezentat în fața conducerii și a solicitat insistent să i se încredințeze, lui și soției sale, soarta microfermei în devenire. Directorul, contabilul șef, responsabilul de cantină au fost cu toții de acord. Cu sprijinul primăriei municipiului, s-a identificat întii o mică suprafață de teren neproductiv, de câteva sute de metri pătrați, aflată pe malul canalului Jirău. La început s-au construit cu posibilitățile unității șase boxe, două camere și un gard împrejmuit. S-au adus apoi o scrofiță și cîteva porci, și cu asta gospodăria anexă a pornit la drum. Dan Dumitrache și Maria, soția lui, s-au mutat chiar acolo, în cele două camere, și s-au pus hotărîți pe treabă. Din zori și pînă seara, tirziu, munciau fără întrerupere. Gospodăria creștea destul de așezat. Hrana porcilor trebuia adusă de la cantină, preparată, încălzită. În scurt timp, însă, datorită vredniciei celor doi crescători-îngrijitori, dar și sprijinului oamenilor entuziaști și întreprinzători din conducerea fabricii, efectivul de porcine a început să crească văzînd cu ochii. De la cîteva purceluși și

o scrofiță gestantă s-a ajuns treptat, în mai puțin de doi ani, la un efectiv robust de o sută capete scroafe, porci grași și purci. Numai în acest an, după cîte am aflat, au fost crescuți, îngrășiți și sacrificați pentru nevoile cantinei circa o sută de porci de peste 90 de kilograme fiecare, valorînd în total cam 500.000 lei. Desigur, cea mai mare parte a necesarului de carne pentru cantină continuă să fie asigurată, cu unele intermitențe, de către Întreprinderea de industrializare a cărnii. Atunci însă, cînd împrejurările o cer, intervine, iată, prompt și destul de eficace, gospodăria anexă.

Dar Întreprinderea de confecții Călărași nu este singura unitate cu gospodărie anexă demnă de dat exemplu. După o situație la zi, întocmită de tovarășul Gheorghe Dragomir, primarul municipiului, pe teritoriul orașului reședință de județ, înființază 16 asemenea gospodării. Cele mai bune aparțin unor întreprinderi și instituții, precum Spitalul județean, O.J.T., C.P.A.D.M., I.C.S.A.P., I.A.S. Mircea Vodă, A.C.M. Ele rulează anual un efectiv de circa 800 porci, 10 taurine, 90 ovine, 1.000 de păsări (găini, curci, rațe, etc.). 40 iepuri de casă, 450 familii de albine. Amplasate, cu unele excepții, pe malul canalului, într-un teren slab productiv, care nu depășește 1,5 ha, ele dispun de un personal de îngrijire redus la strictul necesar: circa 30 de persoane. Gospodăriile anexă — conchide primarul — au locul lor bine definit în programul nostru de autoaprovizionare. Și lor li se acordă importanța cuvenită tocmai pentru că acestea contribuie la asigurarea unei părți deloc de neglijată din necesarul de carne, legume și alte produse animale și vegetale necesare cantinelor și chiar bufetelor de incintă, acolo unde acestea există. Și experiența denotă că ne-am orientat bine.

Dar — l-am întrebat pe interlocutor —, de ce nu li se atribuie întreprinderilor sau direct gospodăriilor anexă ale acestora, mici suprafețe de teren, de câteva sute de metri pătrați măcar, pe care să le cultive cu porumb sau cu furaje? Porcul nu se îngrășă numai cu lătură, cu resturi de mâncare, oricît de multe ar fi, ci, ca să ajungă la

o sută de kilograme și peste, susțin veritabilii crescători, îi mai trebuie și ceva grăunțe de porumb, țărițe, buruieni și ierburi. De ce nu li se repartizează temporar acestor unități 0,5 ha, sau mai puțin, în miriștea de orz, pentru a-l însămînța cu porumb-boabe, cultura a doua, așa cum s-a mai procedat în alți ani, de pildă, cu întreprinderea de confecții? N-ar fi vorba de risipă, deoarece acest pământ ar produce.

Pentru că efectivul nu se poate a venit ferm răspunsul. În primul rînd, terenul e fie proprietate C.A.P., fie a I.A.S.-ului și acesta nu s-dispune să se dispenseze ușor, nici măcar cîteva luni, de o suprafață prinsă în planul lor de cultură. Primăria, la rîndu-i, nu poate nici ea să dea astfel de terenuri, întrucît nu are proprietate în intravilan. În al doilea rînd, se știe, prin însuși menirea lor, gospodăriile anexă trebuie să se bazeze pe posibilitățile interne, proprii fiecărei întreprinderi. Să se întindă, cum s-ar spune, doar cîte le e plapuma și nimic mai mult. Rațiunea lor de a fi se întemeiază doar pe astfel de posibilități ce se cer valorificate cu maximum de eficiență și numai în limitele și în scopul în care au fost create.

Motivația primarului e în mare parte întemeiată, corectă. E în spiritul cerințelor și prevederilor legale. Cum rămîne însă, cum se împacă spusa dumealului cu zecile de ari de pământ arabil rămase de ani și ani nemuncite, în preajma platformei de gunoi a orașului, vizavi de prea înghesuita gospodărie anexă a I.J.G.C.L.-ului? Nimeni pînă acum, nici primăria și nici C.A.P. Modelul, căreia s-ar zice că-i aparține, nu s-au învrednicit să le curețe de sutele de tone de fiare vechi, moloz, pietre, spărturi de beton prefabricat, gunoarie aruncate în totală dezordine. Ei bine, un asemenea teren trebuie neapărat redat circuitului agricol, eventual — de ce nu?! — gospodăriilor anexă (temporar, fie și în acord global), spre o cît mai rațională folosire în beneficiul colectivității. Și mai sînt și alte asemenea terenuri. Iar întreținerea lor, astfel încît să producă, ține tot de autogospodărire și de autoaprovizionare.

MIHAI STANESCU

Lipsă de inspirație

La hotelul „Aurora” din Satu Mare televizoarele sînt prevăzute pe partea posterioară cu... gratii. Și hotelul nu este de mina a doua sau a treia, ci chiar de categoria întâi, și, totuși... Măsură inchiștorială a fost luată împotriva eventualilor „doritori” (ca să nu le spunem hoți) de piese de schimb luate de-a gata și pe gratis. Gratiele au folosit tot atât de mult cît folosește un blid de mîncare la o haită de lupi. La camera 601 agresorul a violat integritatea carcaseri protectoare dîndărătul gratiilor, provocîndu-i o spărtură prin care poate încăpea un pumn de boxer. Vii în cameră, obosit de alergătura din oraș și te apropii de televizor ca de un izvor cu apă rece care să-ți astîmpere setea; apeși pe buton, dar televizorul nu catadicsește nici măcar să clipească, necum să mai și vorbească. Te ridici în picioare nemulțumit și dezorientat și abia atunci vezi infamia: ca s-a produs cu toată rezistența îndrăjită a gratiilor. În camera 807 o lovitură de bocanc bine țintită a zdrobit comutatoarele de reglaj și spărtura rînjeste batjocoritor ca o gură stîrbă. În camera 506, televizorul a răposat și el și visul morții îi este cînteț de vedenia ultimei imagini... Sînt numai camerele pe care le-am văzut în ultimele trei zile ale lunii noiembrie a.c....

Ion Grecu, administratorul hotelului cu televizoare mute ori gîngave se plînge, deși nu dă nici un nume, de agresivitatea cu care tratează biete televizoare, unii șantieriști și unii din membrii echipelor de handbal, volei, scrimă ori box din București și alte orașe ale țării care vin la Satu Mare să-și măsoare puterile cu echipele de profil similar din municipiu. Sînt, imi spune el, de obicei tineri de 17-18 ani care, scăpați de sub supravegherea antrenorilor ce rămîn în local mai tirziu, dau dovadă de o regretabilă lipsă de „fair-play” în timpul bahicelor întreceri... nocturne care deranjează restul pasagerilor sosiți în delegație în Satu Mare.

Și pînă a confunda prin aburii băuturii un televizor cu mutra unui adversar sau cu o poartă în care îți morțiș să înșcrii un gol nu mai este decît un pas, agresorii își măsoară puterile cu lucruri neînsușite... Alți pasageri sustrag module, lămpi și butoane din televizoarele camerelor. S-a înțimplat că unul din ei a tăiat partea de dedesubt a carcaseri protectoare și a sustras piesele și femeia de serviciu nu a mai băgat de seamă pentru că a văzut sigiliul de sus în regulă. Un sportiv a avut năzbîtia să deșurubeze și să desprindă aproape toate tablățele de ala-

PAȘCU BALACI

Omul, cît trăiește, învață

Să ne gîndim și la alții!

Ne scrie S. P. din Sebeș—Alba: „Posed butelie aragaz, cumpărată de mine la preț oficial prin repartitie dată da Consiliul popular orășenesc Sebeș. În prezent, m-am mutat de la apartament cu două camere la altul cu patru camere în altă zonă a orașului, unde la bucătărie am instalat de gaz metan. Aici intervine un necaz foarte mare din cauza că cei de la gaz nu-mi fac legătura la bucătărie pînă nu prezintă dovadă de la consiliu că am predat butelia. Întreabărea ce v-o adresez și la care rog a mi se răspunde pe cale poștală, pentru a o avea ca document legal la mină e următoarea: Există în Republica Socialistă România o lege sau o hotărîre a Guvernului care să specifice că eu sînt obligat a preda butelia mea personală, cumpărată cu bani la preț oficial? Și dacă nu există, de ce Consiliul popular Sebeș folosește această metodă? Aș înțelege că trebuie să predau butelia Asociației de locatari sau Consiliului popular cînd mi-ar fi dat butelia în custodie pe bază de proces-verbal în care să se specifice că la plecarea am această obligație pe care aș considera-o și eu justă. Aștept răspunsul dv. urgent”.

Tovarășe S.P., am înțeles că ai dori un document la mină. Hai să punem problema puțin altfel. Aduceți-vă aminte ce ajutor vi s-a dat cînd ai primit repartitie pentru butelie. Vă era strict necesară și ai fost preferat înaintea altora. Atunci, la vremea aceea, ai considerat aprobarea consiliului popular un act de perfectă echitate, o rezolvare dreaptă a cererilor oamenilor muncii. Ai mai primit tot prin grija aceluiași consiliu, bazată pe legile țării, un apartament de două camere. De curînd, familia mărîndu-se, aveți cinci copii, un nou apartament de patru camere, un apartament din cele moderne, cu gaze la bucătărie printre altele și cu dependințele necesare, unde veți duce o viață civilizată. Copiii vor avea camera lor, îi veți așeza

în camere pe vîrste și sexe, vor avea locul lor unde să se joace sau să-și facă lecțiile în liniște. Vor avea, credem noi, condiții mai bune de viață și învățatură decît ai avut probabil dumneavoastră la vîrsta lor. Sînteți o familie care s-a bucurat și se bucură de grija unui stat, a unui consiliu popular, pe care îl bănuiați abia acum, cînd trebuie să returnați butelia, de fapte ilegale.

Și cele două apartamente care vi s-au repartizat cînd ai avut nevoie de ele și butelia de care v-ați folosit și pe care nu v-a cerut-o nimeni cînd v-a trebuit cu adevărat vi s-au oferit cu înțelegerea necesară. Să mai adăugăm alocațiile pentru cei cinci copii și drepturile pentru mamele cu trei copii și mai mulți.

Cînd n-ai vrea să dai înapoi butelia la ce v-a gîndiți sau la ce nu v-a gîndiți, cum vreți s-o luăm?

Decamdată nu sînt butelii și apartamente pentru toți cetățenii. Vor fi într-un viitor apropiat. Dar pînă atunci nu poate să se bucure și o altă familie de avantajele unei butelii la același preț cu care ai plătit-o dumneavoastră? Dacă vi s-ar fi spus atunci cînd ai primit-o că va trebui s-o predați la primirea unui apartament mai mare și cu gaze la bucătărie v-ați fi exprimat cu îndignare refuzul?

Să ne mai gîndim și la alții, care poate au dat ceva din munca lor și pentru apartamentele noastre și pentru alocațiile copiilor noștri, pentru școlile în care învață etc.

Pentru că dacă ne gîndim numai la noi, ne dă tirocoale o idee pe cît de simplă pe atît de rudimentară: Ce-ar fi să vindem noi butelia aceea cu suprapreț, să cîștigăm un ban nemuncit și muncit de 10-20 de ori mai mult de cître cel care o cumpără?

Dacă rîndurile de mai sus vă pot folosi ca document la mină, folosiți-le!

OPREA GEORGESCU

Foileton

Punguța cu surprize

Întrii în alimentarea complexului. Cumperi două cutii de plastic: un nou sortiment de brînză cu mere. Apoi treci și pe la aprozarul aceluiași complex de unde mai lei patru pungi cu morcovi frumoși, ambalați în pungi de plastic și ei, extrem de tentanți.

Cînd vei minca brînză, vei descoperi următoarele: pe eticheta cutiei, ziua de miercuri, tipărită ca garanție a prospețimii produsului (alterabil), era tăiată. Peste ea scria cu pixul vineri.

Îți inchipui dintr-o dată mii de cutii, distribuite în tot Bucureștiul, pe care cineva a înlocuit miercuria de tipar cu vinerea de mină. De cîți oameni o fi fost nevoie pentru operația aceasta și în cît timp a fost făcută ea? Dar mai ales, care o fi vechimea reală a produsului pentru că pe capacul de plastic al cutiei era imprimat cu litere ce nu mai puteau fi șterse, JOI?!

În această situație, evident că nici morcovii nu se puteau lăsa mai prejos. Cît or fi ei de morcovi!

În punga de plastic te aștepta surpriza unei mici etichete pe care prețul tipărit de 3,25 lei era scris în următoarele moduri:

- pe o etichetă era tăiat și scris de mină cu pixul: 2,75 lei;
- pe alta, același pix scrisese 3 lei;
- pe alta, era tăiat prețul de 3,25 lei și nu era precizat nici un altul;
- pe a patra etichetă era lăsat pur și simplu prețul tipărit de 3,25 lei.

Patru pungi cu patru surprizi-

ze. Ca la plicurile filatelice cu cîștiguri!

Cu deosebirea că în acest caz cîștigul nu este al tău!

Îți amintești cu exactitate figura vinzătorului de la aprozar care te-a cercetat cu atenție pe sub sprincene, cu frumosi săi ochi albaștri, cînd l-ai întrebat cît costă două pungi. Ți-a răspuns sec: „Șapte lei!”

Ți s-a părut ieftin, morcovii erau excepțional de frumoși, spălați și pe deasupra ambalați într-o pungă. Ai mai luat două. „Paișpe lei!” — a precizat vinzătorul fără să clipească.

Au o experiență la oamenii vinzătorii ăstia, ceva de speriat. Miros omul de la o poștă. Știa cu siguranță că ești om blind, tăci și inghiți și nu umbli ca alții cu reclamații.

La patru mii de pungi, vinzătorul face pentru buzunarul personal, trei mii de leuți — socotești tu rîzînd la umorul involuntar al etichetelor pe care scria **Data fabricației** (morcovii l): 2—XII—1988. Trei mii de lei numai de la morcovii care au prețul scris în fiecare pungă (E drept: cu o toleranță de 50-75 bani fiecare l). Ce s-o fi întîmplînd însă la celelalte legume care n-au atîșat prețul la fiecare jumătate de kg? Nici calitatea, nici termenul de garanție!

Aranjezi mica dar atrăgătoare colecție de sticle, cutii, capace și etichete cu satisfacție vizibilă și crescînd în timp ce încerci să-i găsești un loc anume în casa ta. S-ar putea să devii în scurt timp un original și renumit colecționar de obiecte imposibile. Cine știe?

ION ZUBAȘCU

De existența Atelierului de mase plastice al C.A.P. Dobroiești situat în șoseaua Colentina am aflat dintr-o scrisoare sosită la redacție și semnata de un grup de muncitori. Semnându-ne abaterile grave de la normele eticii și echității, de la legile țării, săvârșite de șeful acestui atelier, maistrul Mihai Rușețel, muncitorii ne cereau sprijinul „pentru a readuce la normal activitatea în această unitate socialistă” pe care „Mihai Rușețel o confundă cu o proprietate personală”.

N-a fost nevoie de prea mult timp de la sosirea noastră în unitate pentru a înțelege că scrisoarea nu era decît o creionare extrem de sumară, incompletă a celor întâmplate aici.

Cu maistrul Mihai Rușețel n-am putut avea dialog. Este incredibil și revoltător cum, chiar pus în fața propriilor fapte, relatate de întregul colectiv, continuă să susțină că totul nu este decît reavoință din partea colegilor, încercînd să ne convingă că tonul, cuvintele cu care se adresa muncitorilor erau dovada fermității lui de conducător, iar „așa-zisele” încălcări ale moralei erau de fapt îndușoșătoare expresii ale sufletului său bun impresionat de necazurile acestor fete ce veneau (?) plîngînd în biroul lui, cărora el încerca să le alunge tristețea mîngiindu-le pîrîntește.

„Toate lucrurile astea care mi se reproșează sînt simple interpretări. Eu am lucrat corect și m-am purtat totdeauna, cu toată lumea, corect. Totul nu e decît interpretare” — susține Mihai Rușețel.

De ce se teme un om corect ?

Așadar, un om „curat”, bine intenționat, muncind corect, victimă a interpretărilor celor din jur. Să nu părăsim deocamdată, sfera „interpretărilor”. Iată ce ne declară Anișoara Mihăilă, muncitoarea care l-a însoțit la întreprinderea „Electroaparați” în 10 decembrie, ziua vizitei noastre la atelier.

„Pe la ora 12, maistrul Rușețel a primit un telefon la întreprindere, prin care era anunțat că este căutat de către o echipă de control la unitate. Am plecat imediat spre atelier. Pe drum, mi-a dat numărul de telefon al fiicei lui, geanta sa „Diplomat” și cheile de la geantă, spunîndu-mi că e mai bine să nu merg și eu la atelier, să mă duc la matusa mea și să merg la atelier numai după ora 17, să văd dacă s-a întâmplat ceva. În caz că ar fi fost arestat, eu trebuia să dau telefon fiicei și să-i predau acesteia geanta”.

Rău sau binevoitor, nimeni nu poate „interpreta” o asemenea atitudine drept nevinovată prevedere. De ce se teme de arestare un om corect ? Iată o întrebare la care răspunsurile n-au întîrziat să apară.

Fortînd compromisul

La atelierul din Fundeni al C.A.P. Dobroiești se executau, în principal, lucrări de injecție mase plastice pentru întreprinderea „Electroaparați”, care la

un moment dat a solicitat și debavurarea unor piese, de asemenea din mase plastice, ceea ce presupunea nu numai modificări în profilul atelierului, ci și extinderea acestuia și, automat, angajarea de noi oameni ai muncii.

În această perioadă este angajat, cu acordul Direcției agricole a sectorului agricol Ilfov, pe post de maistru mecanic, Mihai Rușețel. Deși inițial era vorba de un transfer de la CPADM Buftea, acesta se angajează pînă la urmă la cerere, fapt ce nu ridică, nimănui, nici un semn de întrebare.

„Nu ne-am interesat ce fel de om este. A venit, aveam nevoie de oameni. I-am angajat” — ne spune Gheorghe Ghetu, președintele C.A.P. Dobroiești.

„Ce să ne mai interesăm, va spune, la rîndul său, tehnicianul Gheorghe Nedelea, dacă ar fi avut vreo rețineră, ar fi fost specificată în nota de lichidare”. Așadar, n-are omul rețineri, totul e în regulă !

De fapt, ultimul loc de muncă înscris în carnetul de muncă al lui Mihai Rușețel este ICSIM București, de unde aces-

fapt, cel ce hotărâște pe cine încadrează și pe cine nu, ca și condițiile în care face aceste încadrări. (Șeful secției industriale aproba sau nu cererea în funcție numai de respectarea Legii 7 privind domiciliul solicitantului — condiționînd încadrarea, acolo unde era cazul, de primirea vizei de flotant în comuna Dobroiești sau în sectorul II al Capitalei) cererea fiind apoi semnată de președintele C.A.P.

Mihai Rușețel își îndreaptă „atenția” tocmai asupra persoanelor în situația de a avea nevoie de viză de flotant — majoritatea, fete foarte tinere, între 16 și 20 de ani. Lenutei Paraschiv îi pretinde 2000 de lei. La fel, și Lenutei Leonte. Așa cum au declarat acestea, l-au înmînat bani în același timp, fiecare depunînd mărturie pentru cealaltă. Șefa de tură Elena Ionită își amintește că tînăra pe care l-a prezentat-o și a cărei cerere nu a fost acceptată de Mihai Rușețel, nu a putut oferi decît 1000 lei, sumă ce n-a corespuns pretențiilor acestuia. Tatăl Anișoarei Mihăilă îi va da 2500 de lei lui Mihai Rușețel, și încă 500 lei „apropiatului”

angajații unității, ficele sale primesc „muncă la domiciliu”, el le dă de lucru, el aduce piesele lucrate și indică numărul lor spre a fi înregistrate (toată lumea declară că de fapt acestea n-au lucrat nimic, deși au fost pontate și au încasat bani). Fetele sînt mereu chemate „în birou” pentru a fi convinse că n-au altă șansă decît aceea de a-i ceda, de a-l lăsa să le pîngărească trupul și sufletul, pentru că „eu sînt stăpînul aici, am buzunarele pline de bani, eu vă plătesc și eu vă dau afară pe toți, cui nu-i convine să plece, am alții care mă roagă să-i angajez, nimeni n-o să vă creadă dacă vă plîngeți, că toți au nevoie de banii mei”.

De la 15 noiembrie decretează, — „cu de la sine putere”, tîn să ne asigure președintele cooperativei și șeful secției industriale, „noi l-am spus că nu sîntem de acord” — program de 12 ore cu 24, în trei ture, fără zi liberă și fără spor de noapte. Și, din nou, „cui nu-i convine, să plece ! Eu vă pontez opt ore.” Și așa și face ; pontajul pe noiembrie e întocmit pe program de opt ore.

hotărît ca ei să lucreze în ture de 12 cu 24, de ce nu li se dau zile libere.

Ajutoarele „șefului” erau alese după bunăvoința pe care i-o arătau sau, mai corect spus, după umilinta și tăcerea cu care-i acceptau bunul plac.

Fără îndoială, toate acestea au fost posibile pentru că legile au fost ignorate, călcate.

Lui Rușețel nu i s-a dat decizia de șef de formație. Existau îndoile în ceea ce privește integritatea sa. Cu atît mai mult și mai atent trebuia controlat. Nu exista un regulament de ordine interioară, obligațiile și drepturile care decurg dintr-un contract nu erau cunoscute. Nu exista condică de prezență, norme de lucru, o formă de evidențiere a rezultatelor muncii. Acordul global sau individual nu era o formă de stimulare, ba dimpotrivă. Mai mult, acest haos intenționat, avea scopul clar de a asigura venituri nemuncite pentru rudele lui Rușețel, care încasau bani fără să dea pe acolo decît în scurte vizite de sfidare.

Deși secția fusese înființată de 4 luni, nici o încercare de întemeiere a vreunei organizații de masă sau politice n-a fost făcută. Nici sindicat, nici O.D.U.S. Multe tinere sînt U.T.C.-iste, dar au pierdut legătura cu organizațiile din care pleaseră în urmă cu 2-3 ani. Organizația U.T.C. a C.A.P. Dobroiești și-a pus problema cine sînt, de unde vin, cum trăiesc și ce probleme au aceste tinere ?

Mărturisim, ni se pare de necrezut ceea ce s-a întîmplat aici. Continuăm să ne întrebăm cum a fost posibil ca fete de 18-19 ani, absolvente de liceu în marea majoritate, să accepte indiferent din ce motive — frică, să nu-și piardă serviciul, să nu se întoarcă de unde plecaseră mărturisindu-și că nu au reușit să se descurce, din comoditate, din prostie sau imoralitate — să accepte să-și bată joc, cineva, fie și pentru o clipă, de cei mai frumoși ani ai lor, îndurînd promiscuitățile la care le-a împins acest individ.

Mihai Rușețel a beneficiat de umanismul și clementa societății noastre, care a înțeles să-i dea șansa de a se reintegra într-o viață normală. Prin comportarea sa a dovedit că n-are merit.

Pe ce s-a bazat el cînd a îndrăznit în vîzul tuturor să atențeze la pudoarea unor minore și a unei femei însărcinate ? Nu cumva el conta pe graba noastră de a trece pe lîngă viciile oamenilor de lîngă noi, preocupăți și nu foarte rar indifereți ?

Indivizi ca Rușețel apar și vor mai apărea. Sînt animale bolnave, periculoase și prin acțiunile lor, dar mai ales prin zdruncinarea încrederii oamenilor în dreptate, cinste, omenie.

Este de datoria noastră a tuturor să veghem la demnitatea propriei noastre vieți. Este aceasta prima condiție a demnității vieții tuturor, pe care nimeni nu poate, nu trebuie să fie lăsat să poată s-o calce în picioare.

ROXANA PAICU
OPREA GEORGESCU

Ulciorul n-a mers la apă decît patru luni

ta a plecat prin desfacerea contractului de muncă, articolul 130, litera J, fiind arestat pentru viol.

După cîteva zile de la angajare numai, acestuia, în calitate de maistru, i se încredințează sarcina de a se ocupa de organizarea noului atelier de mase plastice, inclusiv asigurarea, de personal muncitor. La 1 august, sînt încadrați primii muncitori ai viitorului atelier — Cristina Constantinescu, fiul ei, Gheorghe Suchiu, Doina și Marian Marin, nume pe care aveam să le înțilnim pe tot parcursul discuțiilor. Patru „aproiați” ai viitorului „șef” în jocul de interese. Relațiile de prietenie se vor degrada însă rapid, așa că în 10 decembrie numai Cristina Constantinescu mai era încadrată, dealtfel, acum și ea nemulțumită. (În scurtul răstimp cît a funcționat sub conducerea maistrului Rușețel, atelierul din șoseaua Colentina a cunoscut o fluctuație de personal de domeniul recordurilor).

Nu are decizie de șef de formație, decizie pe care șeful Secției industriale a C.A.P. Dobroiești, tehnicianul Adrian Dumitriu refuză să i-o acorde („Nu mi-a plăcut cum lucrează cu oamenii, cineva mi-a spus chiar că a pretins bani pentru încadrare, deși nu el încadra nu-mi place nici cum se comportă cu tinerile fete, l-am atenționat în repetate rînduri ; în urma refuzului de a-l numi șef de formație, m-a decretat un fel de dusman personal — avea să ne explice Adrian Dumitriu). Deși, nu are decizie de șef de formație, Mihai Rușețel este, în

acestui, Marian Marin (plecat și el, acum, din unitate, urmînd ca organele în drept să stabilească și gravitatea abaterilor sale).

Numai că nu banii sînt marea pasiune a lui Mihai Rușețel, ci fetele tinere. Cu condiția să fie cuminți și frumoașe. Și, mai ales, aflate departe de părinții care i-ar fi putut împiedica activitatea de prinț seducător prin șantaj și brutalitate. Asemenea fete pot fi amenințate și silite să accepte compromisuri fără a îndrăzni să se plîngă cuiva — și-a făcut socoteala Mihai Rușețel. Și, din păcate, calculul său n-a fost tocmai greșit. Nimeni nu s-a adresat conducerii cooperativei, au răbdat, au plîns, ba una din fete a încercat să se sinucidă, nemaiputînd suporta presiunile morale ale unui om ce i-ar fi putut fi tată, ca vîrstă, ale unui om care, aveam să aflăm, nu și-a respectat nici măcar propria fiică. Altele au acceptat compromisul pînă la capăt, devenind chiar un fel de aliate ale stăpînului amoret („De teamă, ne amenința mereu că ne dă afară”, ne vor spune).

Cui nu-i convine, să plece !

În Atelierul de la Fundeni a fost mai greu ; trebuia să fie mai atent, să se ferească. În 1 octombrie, însă, viața i s-a colorat în roz. Tot fără decizie, dar de astă dată șef absolut, a preluat noul sediu (de fapt, o casă veche, degradată, de pe șoseaua Colentina). Promite favoruri, proferează amenințări, își permite șofer personal din

Vinovatul nu e singur

Se pune întrebarea de ce abia după patru luni s-a aflat cine este cu adevărat acest Rușețel ? Cum de niciuna din muncitoarele acestei secții nu s-a adresat conducerii C.A.P. și a tăcut, considerîndu-l pe acest individ un rău căruia n-ai cum să i te opui, acceptat aproape cu remanere ?

Să nu fi avut încredere în conducerea C.A.P. ? Să fi avut impresia, de unde această impresie ?, că locul lor de muncă depinde chiar de bunul plac al unui singur om, care se lăuda în gura mare că are buzunarele pline și că poate cumpăra pe oricine ?

Să fie clar, nimeni în țara noastră nu are dreptul să spună unui om al muncii : De mine nu mai vii la lucru, pentru că așa am hotărît eu ! În cazuri bine justificate, în conformitate cu legile în vigoare ale țării, desfacerea contractului de muncă se face numai de către organul colectiv de conducere.

Muncitoarele din secție au văzut că pe „șeful” lor nu-l controlează nimeni, că într-adevăr face ce vrea. De cite ori a fost controlat Rușețel în aceste patru luni ?

Deși la o secție vecină lucrurile stăteau cu totul altfel, aici era păstrat un secret absolut asupra drepturilor muncitorilor care nu cunoșteau normele și modalitatea de plată. Erau puși să facă operații pentru care nu știau ce manoperă li se cuvine, ce retribuție vor primi, cine a

inițiativă nu presupunea decît o investiție de inteligență și de pasiune. În rest, nu a fost nevoie de mare lucru. Două încaperi cu mobilă puțină și o mulțime de jucării ingenioase, achiziționate pe parcurs sau primite cadou din partea unor instituții. Și astfel, fără nici un efort financiar, fără prea multe hîrtii birocratice care să consfințească această activitate, s-a născut un mic, fascinant și extrem de necesar sector de recuperare a copiilor cu defi-

șansa de a deveni și ei oameni normali sau aproape normali. Și în această atmosferă au apărut colaborările cu alte instituții, au apărut jucăriile speciale confecționate de Recoop, colaborările cu psihiatri și medici de specialitate, creșă din Drumul Taberei devenind în acești ani singura din Capitală cu asemenea preocupări. Performanțele au recomandat-o de la sine. În scurt timp, creșă numărul 13 a fost din ce în ce mai solicitată de

de afecțiuni, ei sînt scoși din grupele lor pentru un program zilnic, mai lung sau mai scurt în acest cabinet, dacă se poate numi așa, unde nu fac decît să-și continue joaca, dar o joacă specială, ingenioasă, care îl ajută să se refacă. E de rețut și de reținut faptul că majoritatea copiilor a realizat progrese uluitoare spre marea satisfacție a părinților și a cadrelor din această unitate. Numai că succesele au adus din ce în ce mai mulți „pacienți”

teza o șansă, de a spori durerea unor părinți. Și așa s-a născut continuarea acestei impresionante povești cu o femeie inimoasă și mai mulți copii bolnavi. În loc să apară roadele concrete ale preocupării pentru extinderea acestei activități și pe lîngă creșele din celelalte sectoare, s-a născut o comisie de specialiști care să analizeze care copii pot beneficia de eforturile asistentei Alice Andreescu și care nu. S-a hotărît că numai cei din raza sectorului 6 pot beneficia de activitatea centrului. Or, atîta vreme cît în celelalte sectoare nu există asemenea centre, măsura este nedreaptă. În loc să fie îngrădit, acest bun cîștigat trebuie apărat și, mai ales, extins. Și pînă cînd el va fi înființat în alte sectoare, Alice Andreescu trebuie lăsată să muncească în pace. Ea a fost întotdeauna dispusă și este în continuare să facă enorm, să renunțe, să piardă, să muncească în plus, să se sacrifice, numai și numai pentru a da fiecăruia o șansă sora a merge pe drumul recuperării. Or, pînă cînd alte centre vor apare, povestea copiilor bolnavi continuă impresionant, împletindu-se frumos cu biografia asistentei de pediatrie Alice Andreescu.

CORNEL NISTORESCU

Continuă povestea cu Alice în lumea copiilor

ciențe. Animatoarea acestei activități a fost asistenta medicală Alice Andreescu. Asistentă principală de pediatrie, Alice Andreescu s-a dedicat acestei recuperări cu o energie și cu un entuziasm de toată frumusețea, hrănită în primul rînd de progresele înregistrate de copii. În fond, după toate jocurile cu cercuri, cuburi, culori și scărițe, după toate trucerile gingașe, copiii n-au făcut decît să reducă distanța dintre boală și sănătate, să se apropie și ei de ceilalți, adică să dobindească

părinți din toate sectoarele Bucureștilor. N-au mai venit doar copiii din Drumul Taberei ci și frații lor de suferință din Titan, Balta Albă sau din alte părți ale orașului. Părinții celor cu deficiențe au auzit de succesele asistentei Alice Andreescu și au început să facă demersuri pentru a-și putea duce copiii în acest loc îmbogățit cu speranțe. Interesant este faptul că toți acești copii sînt, înainte de toate, integrați în programul celorlalți 200 din creșă. Și în funcție de vîrstă,

lar Alice Andreescu a rămas tot singură, ajutată doar de o colegă. Depistarea copiilor handicapați în rîndul celorlalți veniți la creșă, munca asiduă cu cei descoperiți, numărul lor din ce în ce mai mare ca și discuțiile care au început să apară au dus-o pe această asistentă cu suflet mare la oboseală și la multe necazuri care au sporit nuanța de alb a coafurii sale. Nu a putut să renunțe la nici un copil. A nu-i mai primi la programul de recuperare însemna un mod aspru de a re-

● La Geneva au avut loc dezbaterile Adunării Generale a ONU consacrate problemei palestinienilor. Adunarea Generală a adoptat o serie de rezoluții în care se subliniază necesitatea imperioasă a soluționării corespunzătoare a conflictului arabo-israelian și a problemei palestinienilor, element central al reglementării situației din Orientul Mijlociu. Pornind de la rezoluția 181 adoptată în 1947, în spiritul preocupărilor sale de a ajunge la o soluție justă în problema palestinienilor, Adunarea Generală a ONU a stabilit ca, începând de la 15 decembrie a.c. să fie folosită în activitățile de la Națiunile Unite denumirea de Palestina, în loc de OEP. Aceasta nu aduce nici un prejudiciu statului și funcțiilor de observator ale OEP la ONU. Prin rezoluțiile adoptate, Adunarea Generală reclamează retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate, garantarea securității tuturor statelor din regiune, inclusiv a celor menționate în rezoluția 181 din 1947 a Adunării Generale a ONU, Israel și Palestina, recunoscute internațional. S-a cerut Consiliului de Securitate să instituie un comitet pregătitor

al unei conferințe internaționale de pace în Orientul Mijlociu. Luând cuvântul în cadrul unei conferințe de presă organizate la Geneva, Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al OEP, a declarat: „Dorința noastră de pace este o strategie, și nu o tactică. Sintem hotărâți să obținem pacea, orice s-ar întâmpla. În cuvântarea pe care am rostit-o la Adunarea Generală era limpede că vorbeam de dreptul poporului nostru la libertate și independență, conform rezoluției 191 a ONU, și de dreptul tuturor părților de a exista în pace și securitate, inclusiv al statului palestinian, al Israelului și al vecinilor lor. Respingem total și absolut orice formă de terorism, inclusiv terorismul individual, de grup și de stat. Orice alte afirmații potrivit cărora palestinienii ar trebui să dea mai mult sau mai puțin sint dăunătoare. Toate celelalte probleme trebuie discutate la masa negocierilor, în cadrul unei conferințe internaționale”. Ca urmare a declarației lui Yasser Arafat și a poziției adoptate de Consiliul Național Palestinian la recenta reuniune de la Alger, Statele Unite ale Americii au hotărât să iniție-

ze convorbiri directe cu OEP. Un prim contact a și avut loc la sfârșitul săptămânii trecute în orașul tunisian Cartagena. S-au întâlnit ambasadorul SUA la Tunis, Robert Pelletreau, și membrii Comitetului Executiv al OEP, Abdulla Hourani și Yasser Abd Rabbo. În întreaga lume, hotărârea SUA de a angaja dialogul cu OEP a fost primită cu interes și aprobare, fiind apreciată drept o „cotitură istorică” pe drumul rezolvării situației din Orientul Mijlociu.

● La Beijing au avut loc convorbiri între Li Peng, premierul Consiliului de Stat șeful guvernului al Republicii Populare Chineze, și Rajiv Gandhi, primul-ministru al Indiei, aflat în vizită oficială în capitala chineză. Au fost discutate probleme ale relațiilor bilaterale și ale situației internaționale actuale.

● Plenara CC al PC din Cehoslovacia i-a eliberat, la cerere, pe Vasil Bilak din funcțiile de membru al Prezidiului și secretar al CC al PCC, pe Josef Kempny din funcția de membru al Prezidiului CC al PCC și pe Mikulas Beno din funcția de secretar al CC al PCC

ION CODRU ■

Călători într-o lume nebună, nebună

„Portocala”... nevinovată (II)

Să parcurgem în continuare mătură scriitorului englez Anthony Burgess apărută în „Paris Match”.

Această filosofie a debutat cu distrugerea tabuurilor. S-a început cu tabuul sexelor, deschizându-se drumul sfărâmării altora. Dacă este bine să fii liber din punct de vedere sexual, de ce n-ai fi la fel de bine să fii intolerant, agresiv sau asasin? O democrație depinde de indivizii săi cei mai evoluți, care consideră ca o însușire firească dominarea instinctelor violente. În mod tradițional, structura familială a încurajat această tendință și, în mod normal, copilul învață datoria de cetățean încă de la vîrsta cînd stă pe genunchii tatălui. Dar Freud a învățat fiii să lupte împotriva părinților, i-a învățat că familia nu este decît o imagine, un cadavru din tragedia greacă în jurul căruia se bocește. Acum, părinții nu mai sînt păstrătorii unei ordini acceptabile: copiii își disprețuiesc părinții și le neagă toate funcțiile, cu excepția celor biologice. Părinții n-au făcut decît să-i aducă pe copii pe lume și nu au decît responsabilitatea animală de a-i hrăni. Atît! Noi înșine, adulții, am învățat să disprețuim aceste substitute paterne care dirijează societatea. Și, cum contractul social prin care cetățenii obișnuiți sînt protejați de elementele antisociale pare să slăbească, disprețul nostru pentru protectorii crește. Credem prea puțin în poliție. Mulți cetățeni respectabili nu respectă legea. Sintem cinici în raport cu sta-

tul și cinismul se exprimă în furturi cu mină armată, răpiri și crime. Chestia cu un dumnezeu care pedepsește și iartă a luat același drum ca și alte superstiții. Biserica este incapabilă să impună sancțiuni morale pentru anumite acte, iar statul este prea liberal pentru a introduce pedeapsa supremă. Nici un criminal n-a fost împiedicat să ucidă de teama pedepsei cu moartea. Esența însăși a criminalității e dată de convingerea că societatea poate fi ușor pălinită. Asasinii din Gladbeck care sînt în prezent spitalizați își vor ispăși pedeapsa. Doar 15 ani de pușcărie, la fel ca pentru un atac armat fără victime, sau o „simplă” injunghiere. Poliția vest-germană este acuzată de laxism și de ineficiență. În același timp, este greu de suportat ideea unei poliții riguroase, liberă în miscări și promptă în acțiune. Sincer, nu văd o soluție a acestei tulburătoare probleme a agresiunii.

În Anglia — și sînt sigur că și în Franța, R.F. Germania și în alte țări — criminalii sînt din ce în ce mai tineri. În Anglia copiii de 9 ani învață cum este mai ușor să furi de la vîrșnici și cum să-i uci. Și jubilează în fața neputinței autorităților pentru că sînt prea tineri pentru ca legea să le fie aplicată cu toată rigoarea. Își revăd vechii amici în instituturile de reeducare, se perfecționează și asteaptă să se reintorcă la delincvență. Numărul crimelor violente crește. Bătrînii fără apărare sînt principalele victime. Ideile tradiționale asupra curajului sau lașității nu mai au valoare. Sintem din ce în ce mai ipocriți, ne lamentăm în fața spectacolului sumbru al unei bătrîne insingurate, dar privim cu aceeași lăcomie scenele violente la TV. Și totuși, asasinii care beneficiază de titluri groase în ziare aparțin unei ordini extraordinarului. Ei nu sînt mai reprezentativi pentru rasa umană decît divilele operelor.

Nu sînt atît de inocent pen-

tru a fi șocat de această violență civilă pe care istoria, în perioadele de pace relativă o distribuie cu picătura și pe care, în perioadele de tensiune, o sublimează sub forma războaielor. Aceasta este natura umană, căci om sînt eu însumi. Nu este o concluzie reconfortantă dar, în această epocă de explozie demografică viața umană și-a pierdut acel caracter sacru pe care-l apăra Albert Schweitzer.

Traducere și interpretare
IOAN ROȘCA ■

Cine pe cine apără?

Poliția din Cicero, o suburbie din Chicago, a fost alertată de un grup de locuitori care susțineau că un negru s-a substituit forțelor de ordine purtînd uniformă și avînd mașină cu însemnele poliției. Era însă o alarmă falsă căci Wesley Scott, în ciuda culorii pielii, își exercită atribuțiunile de serviciu. Cel în cauză era primul polițist de culoare în Cicero, așezare recunoscută în S.U.A. ca fiind ultrasensibilă. Aversiunea față de Scott s-a manifestat încă din primele zile cînd acesta a găsit o poză înfățișînd doi oameni îmbrăcați în „uniformă” Ku-Klux-Klanului care dialogau: „Cine îl va uci pe Wesley?” „Eu am să-l ucid!” Pe verso scria: „Ku-Klux-Klanul te va uci!” Acest accident, pe care Scott nu l-a raportat, a fost doar începutul. „Aproape nu există zi ca cineva să nu-mi spună negrule” — declară el. „Chiar și unul din șefii mei m-a făcut în fața colegilor negru stupid, iar cu alt prilej, un ofițer i-a spus unui arestat, vrei să te vadă negrul așa cum plîngi?” Sînt cazuri cînd cei cercetați cer să fie înlocuiți cu un polițist alb. Cînd am dat admitere la poliție am primit o scrisoare cu antet o-

ficial în care mi se comunica că nu am reușit. Ducîndu-mă la sediul poliției am aflat că era doar o glumă de prost gust. Oamenii de care mă tem sînt tocmai aceia pe care ar trebui să-l apăr. Scopul meu este de a găsi o punte între aceia care mai practică rasismul și oamenii care și-au dat seama că ne aflăm totuși în secolul 20.”

Cicero, cu o populație de peste 61 000 de locuitori, este un fel de simbol al rasismului în S.U.A. În anul 1966 un marș inițiat de Martin Luther King a trebuit să fie anulat din cauza violențelor manifestate aici. Din păcate Cicero nu este un caz singular. După datele departamentului justiției rezultă o creștere a incidentelor rasiale în anul 1987 cu 55 la sută față de 1986 ceea ce înseamnă o creștere cu 400 la sută față de anul 1980. Într-o perioadă cînd se face atît caz de drepturile omului un polițist se află în pericol datorită culorii pielii.

DAN DANUȚ DORU ■

Săraca viață a unei bogate

A murit o tină multimilionară: Christina Onassis, fiica bogatului armator Aristoteles Onassis. Firește, presa occidentală nu a scăpat prilejul de a relata pe spații largi amănunte despre viața, mai mult sau mai puțin secretă, a acestei familii de bogătași. Din informațiile publicate cu acest prilej rezultă că scurta și zbuciumată viață a Christinei a avut prea puține momente de împlinire. „Bani nu constituie o garanție a fericirii. În această scurtă formulă poate fi sintetizată viața Christinei Onassis”, sublinia agenția austriacă APA. Și aceeași agenție adăuga: „Neliniștea, singurătatea și loviturile soartei au însoțit-o permanent pe moștenitoarea milionară”.

Viața bogătașilor Occidentului este cu totul altceva decît un paradis. Obligați să lupte acerb, fără cruțare pentru a-și menține poziția, supuși unei concurențe nemiloase, ei recurg la orice mijloc, de multe ori chiar și la cele nepermise, legal sau moral, pentru a-și lichida, din punct de vedere financiar, dar uneori și fizic, adversarul. Și atunci cînd milionarul este o femeie, la această situație se adaugă și asalturile celor care îl făgăduiesc fericirea, atrași de mirajul banilor.

După ce în decurs de 26 de luni, își pierde, una după alta, toate rudele apropiate: în ianuarie 1973, fratele care moare într-un accident de avion, mama — la sfîrșitul lui 1974 și tatăl — în martie 1975, Christina se decide să încerce din nou cartea căsătoriei. Însă, mariajul cu Alexander Andreadis, fiul unui bancher, nu va dura decît doi ani și jumătate.

Aveau să urmeze marile bătaii pentru a pune mina pe moștenirea lui Aristoteles Onassis, care lăsase o serie de prevederi testamentare destul de neclare. Este singura ei reușită în viață. Urmează un nou soț, Serghei Kauzov, de care se desparte după numai 16 luni. În martie 1984, visul de fericire al Christinei părea să se realizeze: se căsătorește pentru a treia oară. De această dată cu fiul unui industriaș francez: Thierry Roussel. În ianuarie 1985, Christina naște o fetiță. Însă, visul se spulberă și de această dată repede: în același an divorțează.

De atunci, Christina nu s-a

mai căsătorit. Trăia retrasă într-o vilă din Elveția. Departe de această lume care i-a adus bogăție, dar nu i-a dăruit decît puțină fericire. A încetat din viață, în urma unui atac de cord suferit pe cînd se afla în vizită la o familie prietenă din Argentina. Corpul ei neînsușit a fost găsit la 16 ore după încetarea din viață. Lîngă ea nu a fost nimeni în clipa morții, după cum nimeni nu i-a fost aproape nici în viață.

ROMEO NADAȘAN ■

Dilemă la Carlton

Cei care au urmărit — și cine n-a făcut-o? — minunatele peripeții prin care a trecut Philas Fogg dînd ocol Pămîntului în 80 de zile își amintesc, desigur, că pariu a fost încheiat la renumitul „Reform Club”, al cărui membru era eroul lui Jules Verne. Puțini știu însă că acest club nu fusese inventat de prestigiosul autor, ci exista de-a-adevăratalea; el ființase și astăzi, după mai bine de 150 de ani de la fondare. Mai vechi decît „Reform Club” sînt „Ateneum” și „Carlton”. Decan de vîrstă pare a fi însă „Whites”, înființat acum 300 de ani.

La început cluburile londoneze erau rezervate exclusiv aristocraților, dar începînd din secolul al XIX-lea în aceste așezăminte de elită au fost admisi și oamenii de afaceri. În vremile de pionierat, cea mai mare afliență în cluburile din orașul de pe malurile Tamisei era în cursul dimineții. Prima jumătate a zilei era rezervată citirii ziarelor și redactării corespondenței, care se făcea pe hîrtia specială a clubului. Se lua prînzul, după care se discuta politică și se făceau schimburi de informații și noutăți. Erau în mare vogă jocurile de cărți și tot felul de pariuri. Recordul de durată la jocul de cărți a fost stabilit de un membru al clubului „Brooks” acum un secol și jumătate: el a ieșit din club la două luni după ce-a intrat, timp în care a cîștigat la cărți 12 mii de lire sterline.

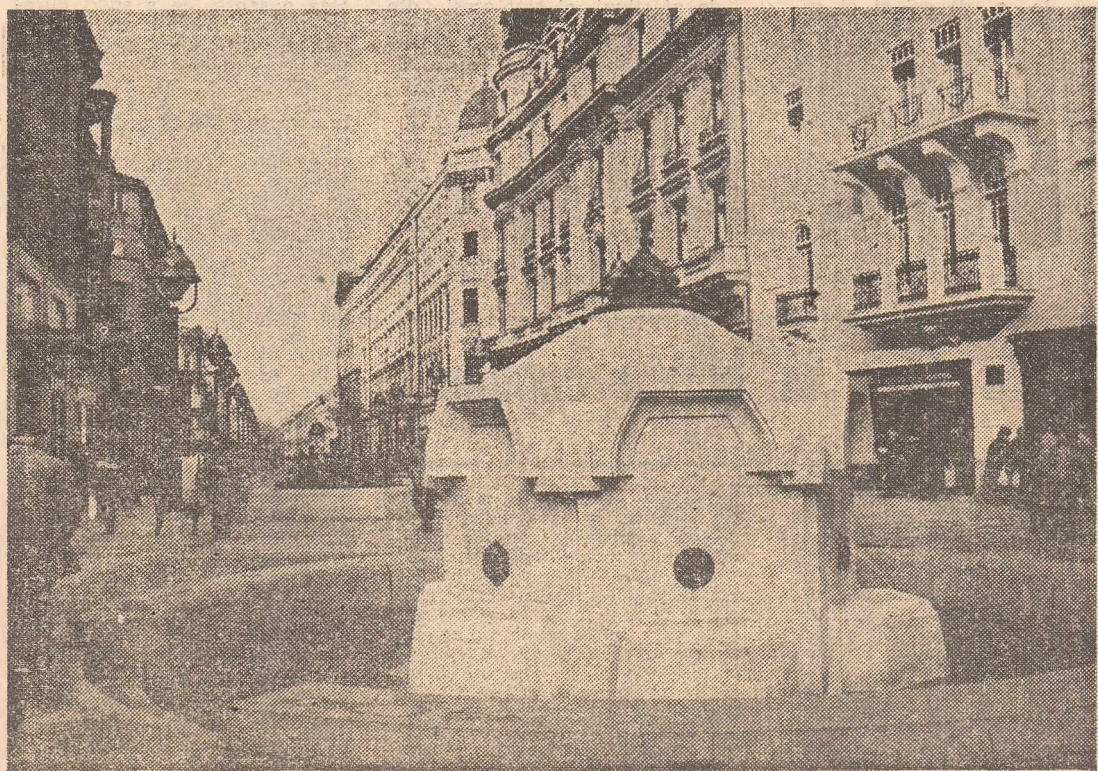
Se-nțelege că în zilele noastre multe s-au schimbat. Deoarece, cu aproximativ două decenii în urmă, cluburile londoneze intraseră într-o serioasă criză financiară, ele au început, pentru a se redresa, să primească în calitate de membri pe toți cei ce doreau acest lucru. Singura condiție pentru a fi admis este acum plata cotizației, care este de 400 de lire sterline anual. Și doritori de a deveni membri ai cluburilor s-au găsit destui. Dacă mai înainte fiecare club avea în medie 500 de membri permanenți, în prezent această cifră a ajuns la 2 000.

Pînă de cîrînd membri ai cluburilor londoneze puteau fi numai bărbați. De cîțiva ani s-a produs o mică fisură: julesvernianul „Reform Club” primește acum ca membri cu drepturi depline și femei (are deja 160 de membre). Celelalte cluburi au rămas însă pe poziția tradițională. Iată de ce clubul „Carlton”, din care fac parte toți primii-ministri britanici, s-a aflat în mare dilemă cînd la cîrma guvernului englez a venit o femeie, Margaret Thatcher: s-o primească, însemna că se încalcă regula neadmiterii femeilor; să n-o primească — însemna că se nesocotește o altă regulă a clubului, aceea de a face membri pe toți șefii de guvern. Pînă la urmă, s-a recurs la admiterea premierului-femeie ca „membru onorific”. Dar Margaret Thatcher, ocupată cu treburile de stat, nu a trecut pînă acum niciodată pe la „clubul său”.

P. NICOARA ■

Album Flacăra

PRIVELIȘTI DE PE TERRA

Instantaneu surprins pe o importantă arteră comercială din centrul Belgradului

Experiment hazardat

Zilele trecute, F.A.O. chema la un război total împotriva lacustelor migratoare care pricinuesc uriașe pagube recolte- lor țărilor nord-africane. Pe alt meridian, un alt soi de dău- nătorii inaripați — tot migra- tori — provoacă, la rândul lor, vie îngrijorare autorităților sta- telor din America Centrală și a celor din sudul S.U.A.

Este vorba de flagelul așa- ziselor albine ucigașe, urmare a unui experiment neinspirat făcut în urmă cu 32 de ani. El ilustrează extrem de eloc- vent cum, uneori, omul, prin intervențiile sale, poate strica echilibrul ecologic dintr-o zonă sau alta a globului, cu ur- mări grave, greu de corectat dacă nu ireversibile.

În 1956, în ideea — valoroasă teoretic — de a se crea, prin încrucișare, o nouă specie de albine, mai rezistente la clima tropicală decât cele obișnuite, în Brazilia au fost aduse albi- ne africane. Fără a fi precedat însă de teste la scară redusă, de studii prealabile — condi- țione sine qua non pentru evitarea unor surprize neplăcute — „im- portul” de albine din continen- tul negru s-a dovedit profund păgubitor, speranțele puse în noua generație de albine ne- fiind nici pe departe confirma- te. Într-adevăr, ele produc o cantitate de miere mai mică decât „verișoarele” lor de origi- ne europeană aduse acum 300 de ani în Lumea nouă de emi- granți, nu dovedesc aceeași eficacitate în polenizarea plan- telor dar, în schimb, sînt ex- trem de... agresive.

La ceva mai puțin de doi ani de la aducerea lor în Brazilia, 26 de regine au „evadat” im- preună cu roiurile lor. Fuga a fost privită cu oarecare indife- rență, dar această superficiali- tate avea să aibă urmări de-a dreptul primejdioase. De atunci, albinele continuă să se înmul- tească și să „călătorească” spre nord. Mai puțin... harnice de- cît celelalte albine, deși de ta- lie mai mică, ele atacă pe ori- cine se apropie de firava lor

producție. Cu veninul lor mai puternic decît al celor europene, în cele trei decenii de cînd au fugit din stupii oamenilor, „africanele” au făcut aproape 4 000 de victime! Ele vîd în toți cei ce se apropie — întîm- plător sau cu bună știință — de mica lor comoară dulce- aromată un dușman ce trebuie nimicit. Dacă, totuși, miera le-a fost luată, feroce și răz- bunătoare, ele își urmăresc victimele pe distanțe de trei ori mai mari decît albinele eu- ropene. Extrem de enervate de paguba suferită, ele au nevoie de mai bine de o jumătate de oră pentru a se... calma.

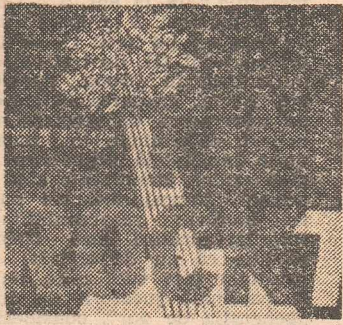
Aflate în prezent în America centrală, „escadrelile” de albi- ne ucigașe își continuă zborul spre nord, apropiindu-se de Rio Grande și, deci, de statul american Texas. „Vizitat” în toamna lui '88 și de uraganul „Gilbert” — cel mai puternic și mai distrugător ce s-a abă- tut în zonă în ultimele decenii — autoritățile texane se pre- gătesc să înfrunte și atacul micilor zburătoare. Oare, albi- nele-hibrid, cu reacții imprevi- zibile, nu poposesc mai puțin în unele regiuni cu floră defi- citară reducînd astfel distanța ce le separă de nord? Punîndu-și această întrebare, au- toritățile au trimis cercetăși care au aflat că, deocamdată, roiuri- le cu caracteristici violente se află la 500 de mile de fron- țiera americană-mexicană și se estimează că vor atinge regiune- orașului Brownsville din sudul Texasului abia către sfîr- șitul anului 1989. Totuși, pen- tru o mai detaliată documenta- re și o „prognoză” exactă a „invației”, stațiile t.v. locale au trimis echipe de filmare în America Centrală. Ele au reali- zat un documentar unic, ex- trem de valoros. Iată sute de mii de albine furioase atacînd, fără alegere, orice viețuitoare, inclusiv oamenii!

În așteptarea acestor nedorite vizite, specialiștii în apicultură au plasat, deja, în zonele ce vor fi invadate, mii de albine bărbătuși din specia europeană în speranța că împereche- rea va dilua caracteristicile violente ale micilor hibridi, transformîndu-i în prieteni din totdeauna ai oamenilor.

MIHAI VASILIU

Universul muzicii

TIM ROCK-7, primele impresii

16 decembrie 1988, Timișoara. La ora 8 dimineața orașul florilor pare încremenit sub aerul rece, alidoma unui glob de sticlă magic prin care dacă privești îți poți imagina minunate povești de iarnă. Parcă aștepta să fie învîrtită cheia fermecată pentru ca totul să prindă viață. Nimic nu părea să prevestească ceea ce avea să se întâmple. Doar un afiș imens, în centrul orașului, înalt cît clădirea teatrului, anunța evenimentul: „Filarmonica de Stat Banatul org.: „Festiva- lului TIM ROCK” ediția a 7-a, cu genericul „Tineri, muzică, poezie în orașul florilor.” Sala „Olimpia”, 16, 17, 18 dec. ora 18 ● În biroul directoru- lui Filarmonicii Banatul, agi- tație mare. Se dau ultimele indicații: „să fie mobilizați pompierii și salvarea”. Renu- mitul dirijor Diodor Nicoră are acum în față partitura mult mai complicată iar or- chestra este mult mai mare. Împlinește un an de cînd i s-a încredințat, pe lingă pupitrul de dirijor și acela de director al Filarmonicii și știe că amîn- două trebuie onorate cu ma- ximum de profesionalism. ● În oras, timișorenii au intrat în febra ultimelor ore. „Fiesta” rockului începe în stradă, cu mult timp înaintea semnalului

de începere. Un poster cu „Pro musica” sau „Celelalte cuvinte”, cu tot cu autografe valorează acum mai mult de- cît oricînd. ● În biroul său de la sediul Comitetului de cultură, Ionel Marchiș abia apucă să mai tragă cite un fum de pipă. E al șaptelea an de cînd se află în dubla postură de organizator și prezentator al festivalului dar de fiecare dată emoțiile sînt aceleași. Tele- foanele zbirnîie fără încetare. Se fac ultimele pregătiri, so- sesc rapoarte de la sala „Olim- pia”: totul e pregătit, sunetul și luminile au fost cuplate la rețea. ● Profesorul Petru Umanschi intră agitat, cu o mapă sub braț. Nu duce nici cataloage, nici manuale. Elevii săi vor citi în seara aceasta, la lecția de muzică rock, un bogat material informativ, in- genios ilustrat, cu titlul „Tim rock 7” — mini poster. Redac- tori: Petru Umanschi și Ionel Marchiș. Fără ei festivalul poa- te n-ar fi existat. Totul e acum pregătit. Începe numă- rarea inversă. ● Ora 17. Sala „Olimpia” este luată cu asalt. Sute de tineri așteaptă cu nerăbdare marea întîlnire cu muzica și cu poeziile lui Emi- nescu, căci festivalul se des- fășoară sub emoția viitoarei aniversări a marelui nostru poet. ● Ora 18. Pentru un moment sala este în întuneric. 2 000 de suflete își țin respi- rația. Parcă de undeva, din adînc, pămîntul începe să tre- pidez, tensiunea crește și deo- dată — explozie de lumină și sunet. Tăria sutelor de wați nu poate acoperi glasurile celor din sală care cîntă la unison cu vocea lui John Lennon. „Give peace a chance”. Dați păcii o șansă — este imnul care marchează deschiderea celei de-a 7-a ediții a festiva- lului TIM ROCK. Timișoara trăiește cel mai important eve- niment al muzicii tinere din acest an, ale cărui ecouri vor traversa întreaga țară. (VA URMA)

MIRCEA ZANE

VREMEA

cum a fost cum va fi

Derulind filmul ultimelor șapte zile, surprindem trăsături ale evoluției vremii ce s-ar în- cadra firesc într-un portret al actualei ierni, pe care ne propu- nem să-l creionăm în cite- va rânduri.

Alternanța orientării circula- ției aerului de la sectorul ves- tic la cel nordic a determinat variații de temperatură însem- nate, iar pentru unele regiuni și modificarea naturii precipi- tațiilor de la ninsoare la ploa- ie și lapoviță. Pentru ilustra- rea acestei evoluții menționăm temperaturile minime nocturne de la Miercurea Ciuc de -8°C în 15 decembrie, -28°C în 16 decembrie și -3°C în 20 decem- brie. Asemenea tranziții au mai avut loc de la începu- tul lunii decembrie și sînt de așteptat și în cursul lunii ia- nuarie. Cauza acestei alternări între două stări de echilibru ale circulației atmosferice, dea- supra sectorului atlantico-eu- ropean, trebuie căutată în pro- cesele de interacțiune dintre atmosferă, ocean și banchiză. Structura anomaliilor termice de la suprafața Atlanticului de Nord și extensia banchizei dea- supra Oceanului înghețat fiind puțin variabile în această peri- oadă a anului, circulația at- mosferică este cea care se a- justează încercînd să se pună în acord cu condițiile de la frontiera ei terestră.

Anul acesta pentru a se pune în acord cu cimpul tempera- turii de la suprafața Oceanului Atlantic circulația aerului ar trebui să se facă dinspre nord- nord-vest. Pe de altă parte ex- tensia maximă a banchizei ar- ctice în sectorul cuprins între Insulele Spitzberg și Novala Zemlia ar genera în această regiune anomaliile termice nega- tive fapt ce ar indica în zona temperată accentuarea compo- nentei vestice a circulației ae- rului. Pe tărmlul european al Atlanticului apa oceanului fi- ind mai caldă în acest an de- cît în mod obișnuit, orientarea circulației atmosferice dinspre vest ar purta peste continent un aflus de căldură substan- țial, cedat de apa oceanului.

Referitor la masele de aer formate deasupra unei ban-

chize arctice de tipul actual, acestea se orientează preferen- țial spre regiunile învecinate lanțului muntos al Uralilor. Formarea în această zonă a

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 22 - 28.XII.

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cimpie	1÷6	-5÷-1	7÷10	19.6	Lugoj 1958	-26.4	București Filaret 1927
Deal și podiș	0÷5	-8÷-2	7÷11	16.0	Baia Mare 1958	-32.3	Brănești 1927
Depresiuni	-1÷4	-4÷-9	5÷10	9.7	Miercurea Ciuc 1983	-30.6	Miercurea Ciuc 1976
VL Oana	-7÷-5	-13÷-11	23	4.0	1972	-29.2	1941
Litoral	4÷5	-2÷-1	5÷8	17.2	Constanța 1983	-16.5	Constanța 1902

Trecînd de la considerațiile privind evoluția vremii pe ter- men lung la caracteristicile cli- matice ale intervalului 22-28 XII consemnăm valorile termice înregistrate pe 22 decem- brie 1927 la Brănești și Bucu- rești Filaret ca recorduri de ger pentru luna decembrie în țară și respectiv în Capitală. O evoluție a vremii situată la polul opus față de această zi geroasă este descrisă în Bule- tinul Meteorologic din 1925 pe care o relatăm succint: „În di- mineața zilei de 23 dec. presi- una fiind foarte scăzută în regiunile din vestul țării, vîntul sufla moderat din sector sudic. Temperaturile în această zi pretutindeni au fost în creștere variînd între 1 și 19°C. Cerul degajat de dimineață s-a în- norat după amiază cu nori pre- vestitori de furtună iar vîntul s-a intensificat pînă la tare. La orele 10,30 s-au semnalat primele manifestări electrice cu fulgere vii și intense, urmate de bubuituri din ce în ce mai tari. Furtuna s-a generalizat în județul Timiș iar între orele 17,00 și 18,00 s-a semnalat și în județele Arad, Bihor și Satu Mare. Manifestările electrice au fost însoțite de ploii repezi ca- racteristice verii, grindini și vijelii. În aceeași zi pe la ore- le 15,00 descărcări electrice se produceau în regiunea munți-

unui pol de frig modifică cir- culația aerului dinspre nord și chiar nord-nord-est putînd de- termina intervale de vreme ge- roasă și pe teritoriul țării noas- tre.

lor Buzău și Vrancei. Așadar, timpul din această zi a avut un caracter de primăvară”.

În următoarele 7 zile orien- țarea circulației atmosferice din sectorul vestic va conduce la extinderea peste regiunile su- dice și centrale ale Europei a unui maxim barometric de proveniență azorică. La perife- ria nordică a briului de presi- une ridicată, sisteme frontale vor afecta cu nebulozitate și precipitații slabe regiunile nor- dice ale țării. În timp ce în zonele deluroase vremea va fi predominant frumoasă și caldă pentru această perioadă, în zonele de șes și depresiuni, dimineața și seara frecvent se va produce ceață. Vîntul va prezenta intensificări de scur- tă durată în zona de munte și nordul Moldovei. Temperatu- rile minime nocturne vor fi cuprinse între -6° și 4°C mai coborîte în depresiuni îndeo- sebi la începutul intervalului iar maximele diurne se vor si- tua între -3° și 7° izolat chiar mai ridicate în zonele deluroa- se.

Stratul de zăpadă, în ușoară scădere datorită tasării, mă- sura pe 21 decembrie 105 cm la Bilea Lac, 31 cm la Babele, 32 cm la Sinaia, Cota 1 500, 88 cm la Vlădeasa, 75 cm la Stîna de Vale, 9 cm la Băisioara, 70 cm la Semenice, 64 cm la Ra- rău și 81 cm la Bucin.

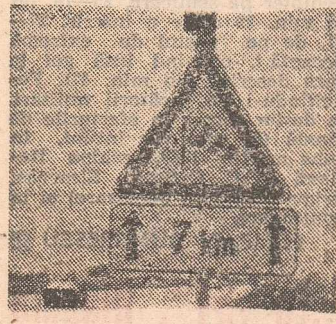
Breviar

Vizualizarea vitezei vîntului

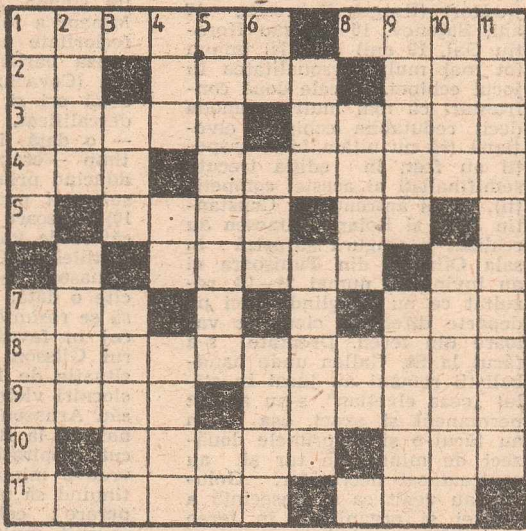
„Amenoscopul”, aparatul din imagine, construit în Elveția, are menirea de a avertiza, printr-un fascicul luminos, de culoare portocalie, pe automo- biliști pentru a reduce viteza și a mări atenția în cazul cînd vîntul devine un element de pericol pe drum. Semnalul op- tic se declanșează în momentul în care viteza atinge 10 metri pe secundă, respectiv 36 kilo- metri pe oră. Aparatul, care cîntărește numai 4 kilograme,

se fixează în zonele ce sînt recunoscute ca periculoase, deasupra panourilor de sem- nalizare, care prezintă o „mi- necă de vînt”, cu ajutorul unor suruburi. El este total autonom, alimentarea electrică fiind asigurată de un dispozitiv eo- lian, plasat pe „amenoscop”. Lumina se produce la intervale cuprinse între 0,6 și 4 secunde, în funcție de tăria vîntului și are o vizibilitate pe o rază de un kilometru ziua și zece ki- lometri noaptea.

AUREL DIANU

Fulgi de nea

ORIZONTAL : 1) Alunecă pe gheață (pl.) — A acoperi un zid cu un strat alb. 2) Un sea- măn de-al nostru, făcut din ză- padă — Arbori verzi și-n timpul iernii — Cîntec festiv. 3) Tră- iește în țara zăpezilor — Necaz de demult. 4) Vine pe la gene — Fulg de zăpadă. 5) Bloc de gheață care plutește pe apă în timpul dezghețului — Începe bruma ! 6) Podoaba albă a lui

Moș Gerilă — Ger nesfîrșit ! 7) Impresie puternică, violentă — Virf în Elveția. 8) Ghețu- suri. 9) Adîncituri în pereți — Primit cu ospitalitate. 10) Vre-

Dezlegarea careiui „VORBE CU TILC” : PLEDANT : MOR ; ROBOT ; AIURA ; OG ; JURISTA ; VOCE ; ANI ; TU ; ERONATE ; COR ; RECITA ; STRA ; BE ; TACIT ; IT ; E ; TOCILAR ; O ; ARA ; TARABA ; OCARA ; RETOR ; RECEPȚA ; ATE.

me bună după un ingheț — Faraon dintr-o cunoscută crea- ție a lui Eminescu. 11) „Pași pe zăpadă” este titlul unui poem al acestei poete ieșence (1914-1944) — Zăpadă.

VERTICAL : 1) Chiciură, promoroacă — Vehicul de se- zon (pl.). 2) Autorul pinzei „Țărani transportînd buți iarnă” — Locuri vesnice înghețate. 3) Coastă — Căciuli călduroase. 4) Lac în Paraguay — Albă pe mijloc ! — Gaz nobil neinfla- mabil. 5) „Și din spărturi de nouri, monoton, / Cad stele albe după stele” (G. Topirceanu) — Intr-un fior ! 6) Emil Neagu — Om foarte slab (fig.) — Locali- tate în Franta. 7) Plantă din Gabon — Stele de zăpadă for- mate prin înghețarea vaporilor din atmosferă. 8) Ca zăpada — Ninse la urmă ! 9) Picătură, strop — „Marea catedrală a pămîntului, ...cu altare de zăpadă, cupole etern scintîind de ste- le” (J. Ruskin). 10) Zăpadă — Oaspete la pomul de iarnă. 11) Troienită.

Dictionar : MEZ, TLA, PEȘ, IPO, CONS, INF.

MIRCEA IORDACHE

Examenul de iarnă al handbalului românesc

Bilanțul. Privit mai de sus, tabloul rezultatelor obținute de echipele masculine de handbal în cupele europene este îmbucurător: trei din patru s-au calificat în sferturile de finală. „Transformând imaginea”, în prim-plan apar câteva lucruri notabile: Steaua — dublă victorie în fața campioanei Danemarcei; Politehnica Timișoara — dublă victorie în fața semifinalei de anul trecut a „Cupei I.H.F.”; Dinamo — calificare de răsunet în dauna echipei care deține Cupa campionilor europeni, T.S.K.A. Moscova. În sfârșit, surpriza neplăcută a rundei este eliminarea lui Minaur Baia Mare, în jurul căreia, detaliind și mai mult imaginile acestui tablou de concurs, se ivesc și cele mai multe întrebări.

Încălzire pentru „sferturi“

Duminică după amiază sala „Rapid” din Capitală a fost gazda întâlnirii retur din „Cupa Campionilor Europeni” la handbal masculin (optimi de finală) dintre Steaua București și I.F. Kolding (Danemarca). Deși aveau un avantaj de 4 goluri (25-21) din jocul disputat în deplasare, steliștii au abordat partida cu toate „piesele grele” în funcție (Stingă, Ghimeș, Berbec, Dumitru) și au condus permanent încă de la începutul meciului, diferența de 20-9 (min. 35) pe tabela electronică de scor făcându-i pe antrenorii emeriti Radu Voinea și Ștefan Birtalan să recurgă la unele înlocuiri ale titularilor. Fără a se întrebuința la tururile maxime, Steaua a obținut o victorie confortabilă (28-21) și o calificare pe deplin meritată, în urma unei prestații ce a satisfăcut exigențele publicului, evoluția sa fiind răsplătită deseori cu aplauze. Am amintit doar fazele de gol din min. 33 (18-9, Niculae, în urma unor pase fulgerătoare la semicerc și „aerieni” de mare spectacol) sau din min. 47 (25-16, Mirică, de la semicercul propriu). Oaspeții au încercat să țină pasul, uneori, cu mult mai experimentații lor adversari, remarcându-se portarul Linholt prin... infiltrațiile sale în atac (în min. 53 și-a angajat un coechipier pe semicerc, 25-18, iar în min. 59 chiar a înscris, 27-21, de pe postul de extremă dreaptă), primind însă gol la faza descrisă din min. 47). Felicitându-l pe jucătorii militari, le dorim succes în sferturile de finală (în care vor întâlni, în luna martie 1989, echipa italiană C.C. Ortigia Siracusa, prima manșă în deplasare) și în continuare.

POMPILIU DUMITRESCU

„La vîrf”, Dinamo

Înainte de a evalua ca performanță sportivă izbînda „în corpore” a handbalului nostru, în această fază a cupelor europene, să apreciem însemnătatea succesului ca stare de spirit benefică în eforturile generale de a ne reocupa locul în elita mondială. În acest context performanța „la vîrf” a constituit-o, fără îndoială, calificarea echipei Dinamo București în sferturile de finală ale Cupei cupelor, în dauna prestigioasei reprezentante a handbalului sovietic, TSKA Moscova. Sortii l-au scos devreme în calea dinamoviștilor pe deținătorii Cupei campionilor europeni, pe care însă l-au eliminat după un retur dramatic. De la 0-3 în minutul 5 băieții au ajuns ca în ultima treime a primei reprize să conducă cu 7-5! Numai valoarea îți dă prilejul să înscri în deplasare, în 17 minute șapte goluri, iar adversarii numai două. Cu toată „severitatea” arbitrilor iugoslavi cu oaspeții, cărora la scorul de 18-18 le-au eliminat doi jucători de cîmp, dinamoviștii, printr-un admirabil efort de voință, au obținut o spectaculoasă calificare cu scorul general de 43-39! Această excelentă reușită vine ca o firească recompensă a tinerilor antrenori Ghiță Licu și Valentin Samungi (primul și secund la națională) care au ridicat

gradul de instruire a echipei la o valoroasă capacitate competitivă. Este, totodată, și o frumoasă și reconfortantă revanșă sportivă dacă ne reamintim că după primul lor an de antrenorat — 1983 — au pierdut finala aceleiași competiții în fața altei echipe sovietice — SKA Minsk. Iată că vine un moment al dreptei răsplăți a muncii înnobite de caratele talentului. În frumoasa privește a handbalului românesc să sperăm că performanța echipei Dinamo va naște Performanță. Căci salutîndu-le succesul, să le reamintim performerilor, în intenția de a-i mobiliza, că a trecut cam mult din 1965, de cînd presa franceză elogia splendida victorie a mai vîrstnicilor colegi de club din finala Cupei campionilor europeni cu Medvescak Zagreb, de la Lyon. Știm că au încă trei obstacole dificile în față, dintre care chiar primul cu reprezentanta R.D. Germane, S.C. Empor Rostock, dar au demonstrat că au tot ce le trebuie pentru izbînda. Și că se poate! După frumosul cadou din preajma Anului Nou așteptăm cu încredere din partea dinamoviștilor să ne aducă noi satisfacții sportive.

MARIAN TEODORESCU

Noul val la „Poli“

Pentru cine nu cunoaște handbalul timișorean, în general, și jocul Politehnicii, în special, calificarea grupării studențești în sferturile de finală ale Cupei I.H.F. echivalează cu o surpriză asemănătoare cu ratarea promovării în faza superioară de Minaur Baia Mare. Intrînd în detalii, trebuie spus că Poli a parcurs o radicală schimbare de lot, cu urmării firești în primul rînd pe plan tactic. Și pentru că plecarea unor piese grele (Buligan, Folker, Popescu, Săftescu) s-a făcut precipitat, modificările din jocul echipei au avut loc pe parcurs în încheierea campionatului. A rezultat astfel o nouă echipă, dominată de tineretea și dorința de afirmare a unor jucători (Dragos Dobrescu, 17 ani, Sajenev, 18 ani sau Horațiu Gal, 19 ani) care își impun tot mai mult personalitatea în jocul echipei. În cele două confruntări cu mai mult încomodă decît redutabila echipă elvețiană (să nu uităm însă, oaspeții au fost, în ediția trecută semifinaliști ai acestei competiții), elevii antrenorilor Constantin Jude și Roland Gunesch au realizat o singură surpriză: în sala Olimpia din Timișoara ei au învins cu numai 21-18, rezultat ce nu a oglindit nici pe departe diferența clară de valoare din teren. Dreptate s-a făcut la St. Gallen unde handbaliștii români au jucat în stilul „ceas elvețian”, s-au apărut permanent și exact, așa cum au făcut-o și în primele douăzeci de minute în tur și au contraatacat necruțător. Golurile au venit ca o consecință a vitezei și organizării în teren în momente psihologice care au descumpănit adversarul. Un adversar cu atât mai surprins cu cît la Timișoara era aproape convins de calificare, sărbătorind-o deja cu șampanii și declarații promițătoare.

Deci Timișoara se pregătește de o primăvară handbalistică fierbinte. Și ea va fi cu atât mai palpitantă cu cît antrenorul Constantin Jude susține că acest program de întinerire a echipei și de schimbare a sti-

lului de joc va continua, indiferent de rezultatul dublei manșe din sferturi cu „un adversar foarte puternic, ajuns pe merit în această fază a competiției”, cum spunea antrenorul C. Jude.

GEORGE BOERU

Dușul dintre gheizere

Și, totuși, această simetrie pe dos poate fi cel mult o palidă consolare, eliminarea lui Minaur avînd și niște cauze specifice, dincolo de o inevitabilă lege a sportului. Spunem asta avînd în vedere toate circumstanțele partidelor cu islandezii: Minaur era deținătoare a trofeului (cîștigat cu numai cîteva luni în urmă), învinsese în tur la 8 goluri diferență, are o mare experiență internațională (prima manșă a fost al 500-lea joc internațional), reprezenta un handbal oricum mai bine cîntat în lume (chiar dacă Islanda învingea naționala României acum doi ani, la C.M. din Elveția). Rămînd la nivelul constatrilor „de joc”, vom sublinia incapacitatea jucătorilor băimăreni de a „ține rezultatul” sau, altfel spus, de a marca în deplasare acel procent tradițional: de 80-90 la sută din golurile marcate acasă, situație ce le-ar fi fost suficientă pentru calificare. Islandezii au fost ei înșiși în ambele manșe: 31 goluri la Baia Mare, 32 la Hafnarfjardar, pe cînd Minaur a marcat 39 (1) acasă și numai 19 în deplasare. Este limpede că ceva s-a întîmplat cu băimărenii mai ales în jocul retur.

Ce nu rămîne din acest joc

Despiciînd în patru firul orei de handbal de la Hafnarfjardar, se cuvin amintite cîteva lucruri: băimărenii au ratat 4 din cele 7 lovituri de la 7 m de care au beneficiat (Pavel — 2, Covaciuc — 1, Acatos — 1 și 3 transformate); islandezii au avut un singur „7 m”, finalizat; Minaur a jucat 6 minute în inferioritate numerică numai din cauza parlamentărilor cu arbitrii (Covaciuc — eliminat de două ori și, în cele din urmă, descalificat, și Mircea Petran — o dată, în acest ultim rînd — era min. 35 — Mathiesen aducînd prima oară un avantaj suficient pentru calificare, 19-10); fiecare din cei patru jucători de valoare ai gazdelor — Mathiesen, Gilsson, Armansson, Arnason — a fost eliminat cîte o dată, fără ca acest lucru să se resimtă pe tabela de marcaj în favoarea noastră; întîrînd Gilsson a fost, iarăși, în situație de K.O., în urma unei ciocniri violente cu coechipierul său Arnason, i s-a pus vată în nas, ca la Baia Mare, i s-a făcut respirație artificială, după vreo 5 minute a reintrat, continuînd să marce goluri în disperare; celălalt Arnason, și-a revenit mult mai tirziu, după pauză, cînd, de asemenea, a fost irezistibil în aruncările la poartă; cei doi au fost supliți de „spălăcitură” Beinteinsoni, un fel de antrenor secund (din moment ce a condus programul de încălzire a coechipierilor), autor a 9 goluri; numai în prima repriză băimărenii au dat de două ori în bară, au ratat două aruncări de la 7m și au eșuat alte 11 atacuri, toate întoarse ca un bumerang

împotriva lor și finalizate de necruțătorul contraatac islandez. De aceea, la pauză scorul era 16-9, fiind limpede pentru toți cei prezenți de partea cui se va inclina balanța victoriei.

Ce-ar putea rămîne din acest eșec

Datorită sportului, un grup de 31 de români (din care 10 în echipajul cursei charter) a putut să ajungă în Islanda, o țară de basm, dintr-o lume care, nouă celor de pe-aici, ni s-ar putea părea ireală: acoperită de trei sferturi de ghețari, fisurată de vulcani activi și de presiunea fierbinte a gheizelor, insula pe care nu poate răsări nici măcar un copac este de fapt, un vast „peisaj lunar”, pe care pulsează, din loc în loc, viața unor așezări umane (250 000 locuitori pe o suprafață ceva mai mică decît jumătate din a țării noastre). O astfel de așezare este și Hafnarfjardar, o suburbie (cu 10 000 locuitori) a Reikjavik-ului, „înființată” — altfel n-am putea spune — în 1908, cum sublinia tînarul primar al localității. Aici handbalul a pătruns prin 1926, între pionierii acestui sport fiind și bunica fraților Mathiesen (unul, conducătorul clubului, celălalt, pivot și căpitan al echipei de handbal); tatăl lor, astăzi un domn respectabil, care răspunde de telecomunicații în întreaga insulă, a jucat, de asemenea, handbal, după cum jucători de handbal sînt și sora și cumnatul lor, dar la o altă echipă din oraș. În seara dinaintea meciului cu Minaur, la bătrîna doamnă Mathiesen s-a ținut consiliu de familie: ce să facem ca să învingem?, relata tatăl fraților Mathiesen. Bătrîna le-a dat un singur sfat: să se gîndească la Islanda, la ce-ar însemna pentru ei și pentru orașelul lor această performanță, la greutatea pe care le-au avut (majoritatea populației provine din călugări protestanți emigranți din Irlanda), la viața și la istoria lor, și atunci nimic nu le va părea prea greu ca să învingă. Nu știu dacă acel sfat a fost decisiv, dar islandezii au învins; totmai datorită unui spirit de sacrificiu împins pînă la fanatism. Pentru că handbalul este în Islanda nu un sport, ci un mod de a fi al locuitorilor; mai mult, este unul din mijloacele de manifestare a unui patriotism ardent din partea locuitorilor unei țări pe care istoria n-a prea răsfățat-o.

De la înălțimea acestei stări de spirit au abordat islandezii din Hafnarfjardar disputa cu Minaur Baia Mare, oferind tinerilor noștri jucători o lecție de viață pe care — ne-ar plăcea s-o credem — au înțeles-o cu prisosință. Meciul n-a avut un ritual sau un fast anume (crainic al sălii fiind chiar Mathiesen jr. I). S-a jucat într-o sală cu vreo mie de locuri, ocupate în majoritate de copii și tineri, care tocmai terminaseră jocurile din cursul zilei. Dar era o sală deloc aristocratică și un public deloc venit „ca la teatru”, doar să aplaude personajul principal, care trebuie să fie unul și același mereu; au fost o sală și un public pen-

tru care fiecare reușită din teren a „consătenilor” lor era echivalentă cu un mare triumf, cu o izbînda de nivel național. Așa cum, imediat după meci, un grup de foști jucători ai echipei locale, astăzi oameni respectabili în viața și țara lor, a ținut să-și prezinte propriul omagiu nu în alt fel decît cîntînd într-un cor ad-hoc imnul clubului; după aceea, ne-au prezentat scuze și-au plecat.

Întreaga atmosferă din timpul jocului ne-a creat impresia că, în afară de terenul pe care se juca, ne-am mai întîlnit cu acești islandezi și-n alt punct: în acel patriotism fierbinte al unor jucători care au adus cîndva glorie handbalului românesc tomăi luptînd nu atît pentru victoria în teren, ci chiar pentru gloria handbalului românesc. Este generația de aur a multiplilor campioni mondiali, ale căror performanțe, noi, cei mai tineri, poate nu le-am înțeles pe deplin, dar care, în perspectiva timpului, apar în primul rînd ca rezultat al unei eroice devoțiuni pentru culorile patriei.

Am făcut această paranteză despre ce-ar putea rămîne din experiența islandeză a băimărenilor pentru că, nu o dată, sportul dă lecții pilduitoare de conduită, generalizabile în viața de zi cu zi; pentru că ne vom întîlni cu Islanda în curînd, la campionatul mondial din Franța; pentru că jocul acestor băieți din cîtunul de lume numit Hafnarfjardar a demonstrat indiferent cît de subtile și rafinate vor fi fiind metodele de pregătire într-un sport, primordială rămîne mentalitatea fa de activitatea în acel sport. I mindrim că „am învățat handbal pe mulți”, dar atunci cînd foștii noștri „elevi” ne mai bat din cînd în cînd trebuie să vedem cu atenție ce anume mai putem învăța și noi de la ei.

Repunînd mingea la centru

Eliminarea lui Minaur e un fapt din viața sportivă care a făcut multă vîlvă pe valea lzei, a Mării, dar și-a Dimboviței. Ar fi regretabil, însă, ca acest eșec să stîrnească mai mult satisfacție (secretă sau disimulată) decît tristețe. După cum ar fi regretabil să stîrnească și mai mult tristețe decît trebuie. Pentru Lascăr Pană, „înfrîngerea înseamnă un an din viață, iar victoria — o zi din viață”. E drept, Minaur-ul a fost obișnuit mai mult cu victoriile: în 15 ani, 3 „Cupa României”, 2 „Cupe I.H.F.” de zece ori pe locul II, de trei ori pe locul III, de trei ori semifinalist în „Cupa cupelor” etc. Acum, gruparea băimăreană traversează un moment mai delicat, determinat, în esență, de o inevitabilă schimbare a generațiilor. Importante sînt, în aceste împrejurări, cel puțin trei lucruri: responsabilitatea tinerilor jucători, care trebuie să știe că au de apărut un prestigiu (așa cum n-au reușit la națională jucătorii de după „generația de aur”, considerînd că succesele viitoare vor veni din inerția celor trecute); generozitatea celor mai vîrstnici, care trebuie să-i privească și să-i primească pe mai noii lor coechipieri cu gîndurile de bine pe care și ei, la rîndul lor, le așteptau rîndva; înțelepciunea tuturor celor din anturajul echipei băimărene, oameni de mare prestanță socială și morală care vor ști, fără îndoială, să trateze cum se cuvine toate semnificațiile acestui eșec, să transformîndu-l în oarece, dramă locală, dar nici simplifi-cîndu-l pînă la nivelul unor discuții „de vestiar”. La aceste elemente se mai adaugă certitudinea condițiilor de care se bucură băimărenii (inclusiv acest charter pînă în Islanda fiind o probă a unor eforturi de care jucătorii ar trebui să fie mai conștienți), precum și certitudinea realelor calități sportive pe care tînăra generație de jucători ai Minaurului le are.

Succesele de pînă acum ale echipei din Baia Mare sînt succese ale disciplinei, organizării și deosebitei pasiuni pentru handbal a publicului local. Sperînd că se va merge în continuare pe aceeași cale, ar mai rămîne un singur lucru: tinerii jucători s-o învețe cît mai bine, de la primii pași.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Flacăra olimpică la Salonic (III)

● **Cap de afiș în runda a patra:** meciul România — U.R.S.S. la... șapte table. Scorul final: 1-6 nu reflectă tensiunea și valoarea duelului. Singurele remize (A. Iusupov — C-tin Ionescu, M. Mureșan — M. Ciburdanidze) puteau fi lesne însoțite de alte rezultate favorabile nouă dacă Fl. Gheorghiu, M. Marin și G. Stanciu n-ar fi ratat copilărește șansele avute. ● **Printre spectatori.** Miguel Najdorf a însoțit echipa Argentinei ca supporter uitind oboseala vârstei înaintate și durerea minii fracturate pentru a savura palpitantele emoții ale rundelor. Cu o activitate șahistă de peste 40 ani, Bob Wabe, ex-campion britanic, a organizat zilnic interesante seminarii prin "CACDEC în cadrul FIDE". ● **Și Kasparov ratează?** Teoreticul duel silișian s-a încheiat în favoarea campionului lumii printr-un final avantajos, dar Hjortarson s-a aparat cu mult singe rece și... sudoare, restabilind egalitatea. Spre nemulțumirea lui Kasparov, islandezul a demonstrat că n-a fost vorba de o ratare ci de o excepție... ● **Psihologie sau tactică de concurs?** Partida Ijubojevici — Spaski s-a întrerupt la reluare negrul pierzând mai rapid decât se aștepta. „Puteam să oprim rezistența, poate așa mai fi avut o șansă, dar mă obseda posibilitatea unei noi întreruperi când după masă joc altă partidă...” — a declarat ex-campionul lumii. ● **Ungaria — Iugoslavia 1-2!** Afectat de decesul antrenorului într-un accident rutier, I. Madl a jucat neînspirat, aducând singura înfrângere de meci. ● **Remize cu cinste...** Partida întreruptă Lemacko — Ahşarumova (runda a III-a) s-a încheiat în runda a șaptea după 122 mutări. Seirawan l-a finit la tabla de joc pe Xu Jun mai bine de zece ore într-o partidă-maraion, egalitatea consemnându-se la capătul a 191 mutări. ● **Relativ la vîrstă:** cea mai tinăra participantă a fost Judith Polgar — 12 ani și cel mai tinăr jucător s-a numit Mohammed El Moddiaki (Qatar) — 14 ani. ● **Un record.** Marele maestru Heikki Westerinen a evoluat de 14 ori consecutiv în echipa Finlandei, debutînd la 16 ani cu ocazia olimpiadei de la Varna (1960). ● **Medalia de bronz.** Autorul celui mai bun rezultat al formației masculine, Mihail Maria a întregit rezultatul echipei la 3.5:0.5 în meciul cu Finlanda, dispunînd de H. Westerinen într-o partidă interesantă. **MARIN — WESTERINEN:** 1. d4 d5 2. e4 c6 3. Cc3 Cf3 4. e3 g5 5. Cf3 Ng7 6. Ne2 00 7. 00 Ng4 8. c:d5 C:d5 9. h3 N:f3 10. N:f3 Cb6 11. Db3 C3 d7. 12. Td1 Dc7 13. e4 e5 14. Cb5 Db8 15. d:c5 C:e5 16. Db4 Cba4 17. Ne3 a5 18. Dd2 Cc6 19. Tab1 De5 20. De2 C:b2 21. Td5 Cf4 22. T:e5 C:e2 23. N:e2 N:e5. 24.

MARGARETA MUREȘAN ■

Civilizația sportului

A cîștiga cînsti

Gheorghe Brad, str. T. Vladimirescu 18, Florești, jud. Cluj: „Dintr-un recent număr al revistei Flacăra (1742) am putut afla cifra medie incredibilă (3000) a scrisorilor pe care atletul canadian Ben Johnson le primește într-o zi din peste 100 de țări. Trebuie să vă mărturisesc însă că ceea ce ne-a surprins și mai mult a fost aflarea conținutului acestora: „un val de simpatie!”. Pentru ce oare? Pentru că a încercat să trișeze? Și unde? Tocmai la Olimpiadă, adică acolo unde ar trebui să-și dea întâlnire adevărul și dreptatea, cinstea, onestitatea, modestia, prietenia, fair play-ul în toate ipostazele sale! Dacă așa putea să schimbe destinatarul la 2999 din scrisorile primite de Johnson cu adresa laboratorului farmaceutic ale cărui produse le-a folosit. Lui Ben i-aș lăsa doar una singură (această în fiecare zi) din care să afle: „...Ce mult te-am iubit Ben Johnson, cu cită admirație putem să te privim atunci cînd în 1984 (Olimpiada de la Los Angeles) micul ecran mi te făcea „coleg de cameră”. Ce mult am așteptat și ce mult mi-am dorit să te aplaud acum în 1988 pe tine, campion olimpic! Și ce mînnat a fost cînd am aflat nu numai că ai cîștigat, ci și maniera în care ai făcut-o. Nu mai erau un om, ci un zeu al stadionului. Dar... vai, e adevărat, oare? E adevărat că bloc-startul idolului meu era mai în față decât celelalte cu... să zicem doi metri? Nu-mi venea să cred. Aveai și așa startul tău formidabil, aveai cadența aceea fantastică a pașilor tăi, aveai și finisul căruia cu siguranță te-ai străduit să-i aduci îmbunătățiri

Cronica șoselei

Un atelaj ciudat

Scrișnet puternic de frîne. Trenul rutier, după ce a străbătut în diagonală sensul opus de mers oprește cu dificultate pe acostamentul înghețat. Nu lipseau decît cîteva centimetri și lovea în plin o imensă piuită ce îi bara drumul spre cîmpul cu griul ca peria. De la volan coboară un bărbat înalt, cu o față energică, arsă de soare și brazdată de riduri adînci. Omul stă locului preț de cîteva secunde pentru a-și reveni în fire după emoția teribilă prin care a trecut. Neliniștit, nesigur, dacă a reușit să treacă cu toată lungimea autovehiculului pe lângă obstacolul apărut ca din pămînt, se îndreaptă apoi spre căruța oprită, pe care a încercat să o evite în extremis. Abia cînd se apropie de vehicul observă aspectul ciudat al atelajului. Lipsea calul și partea din față a vehiculului nemotorizat. „Curios, cînd mi-a apărut în față făcînd slalom pe mijlocul drumului, vehiculul hipo era, cum s-ar zice, complet. Doamne, doar n-am omorît pe cineva din căruța?” se întreabă tot mai îngrijorat pilotul. Curînd „misterul” se dezleagă. Partea din spate a gigantului a „sters” fragilul vehicul, „deposedîndu-l” de osia din față împreună cu roțile. Speriat, după ce a parcurs distanța dintre două borne hectometrice, înhamat parcă la un căruț din acelea ce le vezi la concursurile de trap, calul, un roib bine îngrijit, cu o stelută albă în frunte, cu capul întors, se uită în urmă, curios, la atelajul ce era cît p-aci să fie transformat în surcele. Șoferul, e acum la doi pași de confratele său nemotorizat. Răsufală ușurat cînd îl vede în viață. Își șterge cu o broboadă albastră zgîrieturile de pe față. Omul nu e singur. Dintr-un morman de paie răsar o căciulă și capul unui ciine alb, mare. Pasagerul nu pare impacient de cele întmplate. Se freacă la ochi și coboară cu mișcări lente din căruța. „De ce opriși Grigore? Am ajuns așa repede la fermă?” „Vorbești aiurea, ce fermă? Tu n-ai simțit nimic Alexandre? Beat cîrîță ce dracu să mai simți. Nu vezi că ditamai camionul era să ne trimită pe lumea cealaltă?” „Parcă tu ești mai treaz i-o rețeză pasagerul. Probabil că ai atîpîit și calul mergea de capul lui”. Omul de la volan, după ce a ascultat dialogul dintre cei doi, face un semn cu mîna a lehamite. „M-am lămurit” pare a zice el. Anoi se adresează căruțașului. „Te văd cu părul ca omătul. Ai viața în spate cum se zice. De ce mergi fără lumini? Puteam să-mi fac un păcat cu dumneata...”. Bărbatul cu părul alb, ce nu pare a avea mai mult de cincizeci de ani, un tip scund, vînios, ascultă dar se vede că e încă buimac. De băutură, ca urmare a loviturii primite de atelaj. Cu pași nesiguri face înconjurul vehiculului. Nu-i răspunde șoferului. Îl preocupă pentru moment

altceva. „Unde o fi dispărut roibul, Alexandre?” Cel întrebă se uită năuc spre căruțaș. Dă din umeri, semn că habar n-are. „Păi dacă nu vezi nici calul, e clar”. Dumneata ești făcut bine nu glumă, observează caustic pilotul. „Uite-l colea, lîngă fintina cu roată. Se vede de la o poartă. Trage după el osia din față și inima căruței”. „Tilharul, imi lua și hamurile, mă lăsa doar cu biciul. Lasă-ți dau cu ție roibule. Puteai să mergi mai cu grijă. Ai luat-o la trap. Așa face zvezecul asta de cal cînd simte apropierea ielelei. Eu să vă spun sincer am atîpîit. Ne invită cumătru la ziua lui de naștere. Băurăm trei inși două sticle de căpsuni-că. Nimica toată! De ce umblăm noaptea pe drumuri? Auzi întrebare. Cine să-l ducă pe Alexandru la zece kilometri de casă, unde lucrează ca paznic. Lăbuș îl însoțește seara de seară”. Auzindu-și numele, du-lăul se uită drept în ochii căruțașului care continua să-i dea detalii soferului despre grajdurile ce le păzește vărul lui și mai cu seamă cit e de atent și conștiincios în „serviciu” ciinele ciobănesc. Mai precizează că ei nu-s băutori de profesie. „Așa la cite o ocazie ce mai bem și noi, rar, rar de tot”. Șoferul îl ascultă calm, atent, chiar ușor amuzat. Și-a mai revenit după emoțiile prin care a trecut. Săteanul s-a mai trezit și el. Diplomatic încearcă un compromis. „Bine că nu se înțimplă nimic. Vinătăile și zgîrieturile trec repede. E drept că puteai să fii și mata mai atent. Nu-i musai să luați cu asalt tot ce întîlniți în cale. Greșiram și noi ce-i drept și puteam s-o pătim rău. Imi dau seama”. Omul de pe autotren îi răspunde iritat. „Aș vrea să fii în locul meu. Să te pomenesci în plină noapte cu o căruța neluminată și încă pe mijlocul șoselei. Ați avut un noroc orb că am putut să vă feresc. Eu vin de la cinci sute de km. La trecerea prin pădurea asta sint întotdeauna cu grijă. Mă aștept să întilnesc căruțași și bicicliști făcuți bine, mai ales seara... Dar nici chiar așa. Dacă mergeați pe dreapta și aveți lumini vă vedeam, vă depășeam normal”. Vă bazați mai mult pe animale... Dv. pe cal, pe care v-ați supărat degeaba iar pasagerul dv. pe ciine. El v-a păzi noaptea asta, nu vărul care abia se ține pe picioare. Uitați-vă la el cum merge și șoferul arată cu mîna spre Alexandru care între timp a luat-o pe jos în direcția comunei, balansîndu-se comic, aidoma unui clovn. Roibul, simțind probabil că se vorbește de el s-a înalțat la atelaj. Acum rumegă tacticos finul din care s-a „servit” în timp ce șoferul cu „partenerul” său de drum dezbat în continuare cum trebuia folosit corect panglica de asfalt ce le unește destinele.

VICTOR BEDA ■

● S-a scris prea adesea despre brutalizarea arbitrilor pe terenurile de fotbal, de către spectatori, antrenori, oficiali (mai recent, la Bogota, un arbitru a fost bătut măr de un huligan deghizat în... fotoreporter). Iată însă și un gest cavaleresc (firesc, la urma-urmei dacă n-ar constitui, din păcate, o excepție). Cu prilejul meciului FC Malines — Anderlecht, din „Cupa Cupelor”, olandezii Johnny Bosman și Erwin Koe-man, care evoluează în Belgia, i-au oferit arbitrilor francezi Michel Vautrot o carte cu dedicația tuturor coechipierilor lor, campioni europeni, mulțumindu-l astfel pentru modul exemplar în care a condus finala EURO '88. ● E-adevărat, Olanda a terminat învingătoare, dar tot atît de adevărat este că Vautrot le-a acordat sovieticilor un penalty (ratat, vă amintiți, de Belanov), care ar fi putut schimba soarta partidei. De altfel, de cîteva ani (finală „CEE” de la Sevilla este încă un exemplu) cavalerul flutierului din Franța este considerat aproape unanim drept cel mai bun din Europa. ● La aproape 60 de ani, Roger Moore, celebrul „Șfintul” și apoi „James Bond”, impresionează prin excelența condiție fizică, fiind, în toate rolurile, deosebit de dinamice, propriul său cascador. Explicabil, dacă urmărim programul zilnic, din afara „competiției” (cîtește, cînd nu filmează): deșteptarea la ora 6.30, urmată de 45 de minute de gimnastică și alergare, apoi, tot dimineața, două ore de tenis. Du-ă-amiază — iahing! ● Un program pe care l-ar invidia și un sportiv de performanță... ● Cunoștința noastră din meciurile Dinamo — Dundee United, Mika-Matti Paatelainen (de 9 ori internațional) a fost desemnat la 21 de

Toată lumea face sport

ani cel mai bun fotbalist finlandez al anului. Așchia nu sare departe de copac, tatăl, Matti, fiind între anii 1967-1977, un veritabil recordman al selecțiilor, cu 48 de prezențe în reprezentativa Finlandei. ● La încheierea sezonului automobilistic de Formula 1, în care a bătut toate recordurile din istoria de jumătate de secol a competiției, echipa McLaren-Honda și-a propus pentru 1989 îmbunătățirea performanțelor. Avîndu-i co-piloți în continuare pe brazilianul Ayrton Senna, campion mondial, și pe francezul Alain Prost, clasat al doilea, McLaren-Honda intenționează să câștige anul viitor toate cele 16 „Mari Premii” înscrise în calendar. ● Este singura posibilitate de autodepășire, intrucît în 1988, formația britanico-nipono-braziliano-franceză (fără a mai socoti și alți sponsori!) n-a pierdut decît o dată. Cu precizarea că victoria a fost „oferită”, de întreg plutonul dealtfel care s-a retras din cursă, firmei „Ferrari”, în semn de omagiu președintelui acesteia, Enzo Ferrari, decedat cu puțină vreme în urmă. ● Un debut remarcabil în acest final de sezon fotbalistic: spaniolul Gorritz a jucat pentru prima oară în echipa națională, împotriva Irlandei evoluînd perfect, la 30 de ani! „Este un profesionist din cap pînă în picioare, un exemplu pentru tinerii jucători, care se blazează atît de repede dacă nu sint băgați în seamă”, a declarat, încîntat, președintele federației iberice, Angel Villar. ● Un gazetar grăbit, în pană de subiecte-bombă, a anunțat moartea pugilistului american Mike Tyson, campion mondial al tuturor categoriilor, într-un accident de autobuz în Mexic. Teafăr, bineînțeles, Tyson n-a avut decît acest comentariu: „Robin (fosta lui soție) ar fi fost prima care s-ar fi înființat la moștenire!”. ● De cîteva luni, ex-soții Tyson își spală rușele în public, făcînd penibile dezvăluiri, legate de viața lor privată. Campionul, care tot amînă să-și pună centura în joc, n-a găsit, se pare, altă modalitate pentru a rămîne în actualitate...

LUCIAN OPREA ■

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Serbarea „Pomului de iarnă”

- Fondurile asigurate în acest scop din veniturile proprii de organizațiile de masă și obștești se ridică la 265 000 000 lei, cu peste 2 130 000 lei mai mult față de anul trecut.
- Organizațiile locale ale femeilor și unitățile UCECOM au realizat prin muncă voluntară articole de îmbrăcăminte, alte obiecte și daruri în valoare de 6 320 000 lei.

În perioada 28 decembrie 1988 — 3 ianuarie 1989 va avea loc serbarea „Pomului de iarnă” în grădinițe, școli, întreprinderi, instituții, unități agricole, cooperative, la casele de copii, leagăne, unități medicale pentru copii, precum și la centrele de cultură și creație „Cîntarea României”.

Pentru această tradițională serbare, la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, adoptată de Comitetul Politic Executiv în ședința sa din 9 decembrie a.c., organizațiile de masă și obștești au asigurat din venituri proprii suma de 265 000 000 lei, cu peste 2 130 000 lei mai mult față de anul trecut. Tot în acest scop, organizațiile locale ale femeilor și unitățile UCECOM au realizat prin muncă voluntară articole de îmbrăcăminte, alte obiecte și daruri, în valoare de 6 320 000 lei. De toate acestea vor beneficia aproape 4 000 000 copii.

Cu prilejul serbării „Pomului de iarnă”, organele și

organizațiile de partid, comitetele sindicale, consiliile oamenilor muncii, organizațiile U.T.C. și de pionieri, comisiile de femei vor iniția manifestări politico-educative și programe cultural-artistice, cu un bogat conținut patriotic, militant, revoluționar.

În Capitală și în municipii reședință de județ vor fi organizate „orășele ale copiilor”, iar în centrele de cultură și creație „Cîntarea României”, la casele pionierilor și școlilor patriei se vor desfășura carnavalluri.

Ca de fiecare dată, organizațiile județene de tineret și copii, împreună cu inspectoratele școlare, vor asigura, pe plan local, petrecerea utilă și plăcută a vacanței de iarnă a elevilor și studenților. Astfel, cu sprijinul consiliilor populare, se vor organiza tabere de odihnă și instruire, cluburi de vacanță, drumeții, excursii și alte activități.

În perioada premergătoare serbării „Pomului de iarnă”, se vor amenaja expoziții cu cele mai valoroase

lucrări realizate de copii în cadrul cercurilor tehnico-aplicative — desene, picturi, sculpturi, artă grafică —, se vor organiza concursuri de cîntece, poezii, spectacole artistice și alte activități cultural-educative, menite să contribuie la educarea comunistă a tineretului școlar, la dezvoltarea minții patriotice față de mărețele realizări obținute de poporul nostru în anii construcției socialiste și, îndeosebi, după cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Măsurile și acțiunile consacrate serbării „Pomului de iarnă” reflectă, încă o dată, cu putere, grija deosebită pe care partidul și statul, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, o acordă creșterii și educării tinerelor generații ale țării, asigurării unor condiții tot mai bune de viață și învățatură pentru toți copiii patriei. În vederea formării lor ca oameni înțințați ai societății noastre, constructori dostoici ai socialismului și comunismului în România.

Comentariul săptămînii

Eliminarea decalajelor

Cea de-a doua problemă fundamentală care frîmîntă omenirea în momentul de față (după grupul de probleme, în frunte cu dezarmarea, ținînd de eradicarea războiului) este eradicarea sărăciei. Omenirea vrea și are dreptul să trăiască în pace, dar și în belșug, vrea și are dreptul să ducă un trai corespunzător nivelului de progres — de tot felul: științific, tehnic, economic, social, politic, cultural, artistic — și de civilizație atins la cîmpul pînă dintre milenii doi și trei. În realitate însă, doar o mică parte din locuitorii globului își pot permite acest lux. Cei mai mulți suportă numeroase privațiuni și lipsuri, unii trăiesc de-a dreptul în sărăcie și mizerie. Cauza — decalajele în ceea ce privește dezvoltarea.

Este de domeniul evidenței — iar pentru economiști are caracter axiomatic — faptul că dezvoltarea și deci bogăția sînt rezultatul înzestrării cu resurse științifico-tehnice și economico-financiare. Deținătorii mijloacelor respective au acumulat și acumulează mereu avuții, în bună măsură pe seama și în detrimentul celor care nu dețin asemenea mijloace. Pe această cale, decalajele, în loc să se micșoreze, se adîncesc. Astfel, dacă la mijlocul secolului trecut din cei circa 4 miliarde de oameni care trăiau pe glob, 2/3 se aflau în țări sărace, în anul 2000 potrivit proiecțiilor, în aceste țări vor trăi 4/5 din cei peste 6 miliarde de locuitori ai planetei. Referindu-se, în Expunerea la ședința comună a plenarei C.C. al P.C.R., a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești, la mărirea în ultimul deceniu a decalajelor dintre țările sărace și țările bogate, la accentuarea polarizării bogăției pe plan mondial, președintele Nicolae Ceaușescu arăta că anual zeci de miliarde de dolari din țările în dezvoltare sînt acaparate, sub diferite forme, de țările dezvoltate. Ca rezultat, „marea majoritate a statelor lumii au devenit tot mai sărace, în timp ce un număr redus de state dezvoltate au devenit tot mai bogate, ceea ce determină ascuțirea contradicțiilor dintre țările bogate și țările sărace, care devine de altfel cea mai puternică contradicție fundamentală a lumii contemporane”.

Se înțelege că adîncirea decalajelor are consecințe dintre cele mai nefavorabile în primul rînd pentru țările rămase în urmă, pentru locuitorii acestor țări, care se văd astfel condamnați la o sărăcie perpetuă. Dar urmările sînt deosebit de grave pentru întregul mapamond. Astfel, menținerea și creșterea decalajelor frînează dezvoltarea generală pe glob, restrîng piața mondială, încetinesc progresul pe toate planurile: economic, științific, în domeniul nivelului de trai etc. Totodată, polarizarea la care s-a ajuns pune în pericol securitatea mondială, pacea, intrucît discrepantele adînci în standardul de viață și civilizație al populațiilor nasc sentimentul frustrării, determină animozități și tensiuni care comportă riscuri de evoluție necontrolată pe arena internațională și, după cum cu justețe s-a observat, pot antrena o conflictualizare globală a contradicțiilor deja explozive dintre țările sărace și țările bogate. Din toate aceste motive, lichidarea decalajelor, eradicarea sărăciei au dobîndit caracter de urgență. Cum să se procedeze?

În concepția României, eliminarea decalajelor, care se poate face numai prin dezvoltare, și anume printr-o dezvoltare mult mai accelerată a țărilor rămase în urmă față de ritmul general de dezvoltare pe glob, constituie partea cea mai importantă a procesului de făurire a unei noi ordini economice mondiale. În această direcție, rolul hotărîtor îl au eforturile proprii ale statelor în dezvoltare. Concomitent însă, de o mare importanță este un sprijin internațional larg și eficient, un ajutor real și substanțial acordat de statele avansate celor sărace. Printre măsurile preconizate de țara noastră se numără: soluționarea globală a problemei datoriei externe ale țărilor în dezvoltare; revitalizarea economiei mondiale și asigurarea condițiilor pentru reluarea rolului activ al țărilor în dezvoltare în procesul general de creștere economică; restructurarea sistemului monetar-financiar și democratizarea organizațiilor financiare internaționale; eliminarea practicilor discriminatorii și a barierelor din comerțul mondial, renunțarea la embargouri și la măsuri de constrîngere economică pe considerente politice; asigurarea accesului statelor în dezvoltare la cuceririle științei și tehnicii contemporane; angajarea, pentru dezbaterea tuturor problemelor de mai sus, a unor negocieri directe și reale, sub egida O.N.U., între țările bogate și cele sărace. Reafirmînd, în expunerea menționată, poziția României în problemele dezvoltării pe plan mondial, conducătorul partidului și statului nostru a spus: „România consideră că este necesar să se pună capăt actualei situații economice și financiare internaționale, și îndeosebi politici de sărăcire a țărilor în curs de dezvoltare, să se acționeze pentru o soluționare globală a problemelor datoriei externe, pentru o nouă ordine economică mondială, bazată pe relații de deplină egalitate și echitate între state, care să asigure progresul mai rapid al tuturor statelor, și în primul rînd al celor rămase în urmă”.

ION D. GOIA

Raport de viață

În fiecare dimineață, în orice maternitate, la raportul de gardă, se face un bilanț. Număratoarea noilor născuți. Pîcături de rouă, bucurii fără seamăn în sufletele părinților. În fiecare zi, ochii pruncilor veniți pe lume aduc cu ei străluciri de luceafăr. Acum, este din nou rîndul mamei, mamei mîner Emănoil Vișan — să-și cîntească ortăci și colegii de la mina Pietrele Roșii, pentru că soția sa, Elena, a dăruit a patra nestemată familiei, pe Andreea. Petața lor era, la orele 19, în 30 noiembrie, cel mai tîrziu cîntărean din Drobeta-Turnu Severin.

Maternitatea județeană Mehedinți adună, și ea, ca de altfel toate lăcașurile de acest fel, povești de viață, începuturi de drum și destine ale unei națiuni tinere și viguroase. Reintrată de curînd în circuit, după o reparație capitală, reconsiderîndu-se aproape în întregime funcționalitatea clădirii, maternitatea este pregătită să primească în cele mai bune condiții pe noii oaspeți ai vieții. Medicul șef, doctorul Damaschin Barbul, ne spune că, aici, vîd lumina zilei 3 000 de copii pe an, că pentru ei s-a amenajat un bloc operator nou și au sosit 15 incubatoare. Mai aflăm că se lucrează la un sistem special de telefonie, pentru ca tatii nerăbdători să afle mai repede detalii despre pruncii lor.

VICTOR RĂDULESCU

Almanahul Flacăra '89 nu s-a epuizat!

Cînd chioșcarul v-a spus cu regret că nu vă poate oferi Almanahul Flacăra pentru că s-a epuizat, el nu v-a spus deîntîi jumătate de adevăr. Pîndcă s-a epuizat doar jumătate din tiraj. Cealaltă jumătate, incredibil, încă nu a fost tipărită. Șansa dumneavoastră stă deci exclusiv în voința și capacitatea Combinatului poligrafic „Casa Științei” de a-și onora obligațiile contractuale. Deci puteți nutri în continuare speranța de-a intra în posesia Almanahului

Flacăra. Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, interioare; Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenesti: 14 53; Scrisori: 25 42, Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.